

Mönsterås kommun

Översiktsplan 2040

- med utblick mot 2050

En hållbar kommun att verka, vistas och växa i

Samrådsredogörelse

Uppdragsbeslut i kommunstyrelsens arbetsutskott: 2020-06-09
Samrådsbeslut i kommunstyrelsen: 2022-12-06
Samrådsperiod: 2022-12-26 - 2023-02-05

Diarienummer: 2020/114
Foto framsida: Anna Broette

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

1. Inledning och bakgrund	4
1.1 Beslut och process	4
1.2 Tidig dialog och samråd	4
1.3 Samrådsredogörelsens struktur	6
2. Sammanfattning av revidering	6
3. Inkomna yttranden	8
3.1 Länsstyrelsen	10
3.2 Region Kalmar	39
3.3 Övriga myndigheter	41
3.4 Kommuner	51
3.5 Nämnder, förvaltningar, råd och kommunala bolag	58
3.6 Politiska partier	59
3.7 Föreningar, organisationer och andra sammanslutningar	63
3.8 Privatpersoner	67

1. INLEDNING OCH BAKGRUND

Varje kommun ska ha en aktuell översiktsplan. Översiktsplanen gäller för hela kommunen och ger vägledning för hur mark och vatten ska användas. Den ger också en inriktning för kommunens framtida utveckling och är vägledande vid beslut om hur den bebyggda miljön ska utvecklas och bevaras. Översiktsplanen har en viktig roll som måldokument, underlag och vägvisare för en hållbar framtid. Översiktsplanen är inte juridiskt bindande men är ett viktigt beslutsunderlag eftersom den är väl förankrad hos allmänhet och politiker.

Mönsterås kommun har tagit fram ett förslag till ny översiktsplan. En översiktsplan ska ange inriktningen för den långsiktiga utvecklingen av den fysiska miljön. Den ska dessutom redovisa grunddragen gällande användningen av mark- och vattenområden för hela kommunen samt hur den byggda miljön ska användas, utvecklas och bevaras. Översiktsplanen är ett långsiktigt och övergripande dokument som sträcker sig till år 2040 med utblick till 2050.

1.1 Beslut och process

Alla kommuner måste enligt plan- och bygglagen (PBL) ha en aktuell översiktsplan och den ska utformas på ett tydligt och lättförståeligt sätt så att den enkelt kan användas av alla. Mönsterås kommun fick uppdragsbeslutet att ta fram en ny översiktsplan av kommunstyrelsens arbetsutskott den 9 juni 2020.

Processen för hur en översiktsplan ska tas fram styrs av PBL och består av flera steg i processen: samråd, granskning och antagande. När ett förslag har utformats tar kommunstyrelsen beslut om samråd och förslaget skickas ut på remiss där synpunkter kan lämnas. Efter remissrundan sammanställs och kommenteras inkomna synpunkter samtidigt som förslaget revideras. Därefter tar kommunstyrelsen beslut om granskning och förslaget skickas återigen ut på remiss där synpunkter kan lämnas. Liksom efter den tidigare remissrundan sammanställs och kommenteras inkomna synpunkter, och förslaget kan revideras redaktionellt. Därefter tar kommunfullmäktige beslut om att anta översiktsplanen. När tiden för överklagan löpt ut, utan att någon överklagat eller när eventuella överklaganden prövats och avslagits, får översiktsplanen laga kraft. Då en översiktsplan inte är juridiskt bindande kan inte själva innehållet i översiktsplanen överklagas. Överklagan kan enbart ske på formella grunder, det vill säga om översiktsplanen inte har tagits fram på ett lagenligt sätt.

1.2 Tidig dialog och samråd

För att tidigt förankra och få medskick i arbetet med översiktsplanen har dialoger hållits med olika grupper. Översiktsplanearbetet startade med fyra workshoptillfällen i kommunfullmäktige våren 2021, där politikerna deltog med att fånga viljeinriktningen i översiktsplanen. Utöver dialogen med politikerna anordnades även en liknande workshop där ett fyrtiotal tjänstemän från olika förvaltningar och avdelningar på kommunen deltog. I oktober 2021 anordnades ett tidigt möte med Region Kalmar (inklusive Kalmar Länstrafik) och Trafikverket för att

tillsammans diskutera de utmaningar och förutsättningar som kommunen står inför, framför allt gällande transportinfrastruktur. Det har även hållits dialogmöten med partigrupper inom kommunen, kommunens rådgivande organ; folkhälsoråd, tillgänglighetsråd, pensionärsråd samt näringslivsråd, barnrättsgruppen samt barn och ungdomar från Parkskolan och Krungårdsskolan.

Eftersom en översiktsplan antas innebära betydande miljöpåverkan ska en strategisk miljöbedömning tas fram enligt miljöbalken 6 kap. 3 §. I den strategiska miljöbedömningen ingår att ta fram en miljökonsekvensbeskrivning (MKB). Ett steg i MKB är att genomföra ett avgränsningssamråd med länsstyrelsen och berörda kommuner. Där bestäms omfattningen och detaljeringsgraden för miljökonsekvensbeskrivningen som måste tas fram. När översiktsplanen går ut på samråd ska det finnas möjlighet att lämna synpunkter även på MKB. Ett avgränsningssamråd för MKB hölls med Länsstyrelsen i Kalmar län den 10 maj 2022.

Syftet med samrådet för översiktsplanen är att få ett så bra underlag som möjligt samt ge insyn i processen och möjliggöra påverkan på förslaget. Under samrådet har kommunen redovisat förslagets innebörd, skälen för förslaget, konsekvenser och det planeringsunderlag som haft betydelse för bedömningen av förslaget. Samrådsbeslut togs av kommunstyrelsen den 6 december 2022 och planförslaget var föremål för samråd den 26 december 2022 till och med den 5 februari 2023. Kommunen kungjorde samrådet i lokaltidningen Barometern-OT och på kommunens anslagstavla den 24 december 2022, samt annonserade om samrådet via kommunens sociala kanaler. Handlingarna sändes ut till länsstyrelsen, regionen och grannkommunerna. Samrådshandlingarna tillgängliggjordes på kommunens hemsida för kommunens invånare, myndigheter, sammanslutningar och enskilda i övrigt. Vissa aktörer hörde av sig till kommunen och begärde mer tid för sitt yttrande vilket kommunen godkänt. Detta kan utläsas genom yttrandets inkommandedatum.

Under samrådstiden hölls allmänna möten i kommunens fem större samhällen; Blomstermåla, Fliseryd, Timmernabben, Mönsterås och Ålem. Vid samrådsmötena presenterades förslaget och deltagarna på mötet fick möjlighet att inkomma med synpunkter. I Blomstermåla och Mönsterås efterfrågades icke digitala handlingar, vilka då tillgängliggjordes på biblioteket i respektive samhälle. Ett samrådsmöte hölls med elevrådet på Mönsteråsgymnasiet. Under samrådstiden har länsstyrelsen, regionen, kommuner, myndigheter, sammanslutningar, medborgare och enskilda i övrigt som har ett väsentligt intresse av förslaget givits möjlighet att yttra sig. Kommunen har sammanställt och kommenterat respektive yttrande i detta dokument. Vissa synpunkter har givit upphov till förändringar i förslaget. En sammanfattning av dessa redovisas i detta dokument.

1.3 Samrådsredogörelsens struktur

Utifrån sina respektive perspektiv, bakgrunder och intresseområden har länsstyrelsen, regionen, myndigheter, organisationer, sammanslutningar, kommuner, politiska partier, företag och privatpersoner yttrat sig kring förslaget. Yttranden har lämnats med olika detaljeringsgrad. Länsstyrelsens yttrande återges i sin helhet och har kommenterats på respektive punkt då detta innehåller många synpunkter. Synpunkter från regionen, myndigheter, kommuner, politiska partier och företag redovisas sammanfattat då flertalet av dessa är av längre karaktär. Synpunkter från privatpersoner är anonymiserade och redovisas sammanfattat utifrån ämne då flera yttranden berör samma ämnesområden. Först redovisas yttrandet och därefter redovisas kommunens svar i kursiv text. Samtliga yttranden återfinns som offentliga handlingar på kommunens tekniska förvaltning, hos samhällsbyggnadsavdelningen.

2. SAMMANFATTNING AV REVIDERING

Under samrådstiden inkom 75 formella yttranden. Utöver dessa framkom även synpunkter vid de öppna samrådsmöten som hölls i kommunens fem samhällen. Förslaget till ny översiktsplan har reviderats och kompletterats utifrån tillgodosedda synpunkter, ändrade förutsättningar, nytt kunskapsunderlag och interna diskussioner. Förändringar som är av större karaktär redovisas sammanfattat i punktformat nedan, utan prioriteringsordning. Utöver dessa har redaktionella ändringar gjorts i texterna.

Ändringar på mark- och vattenanvändningskartan:

- Utvecklingsområdet för *Sammanhängande bostadsbebyggelse* på Gårö har utgått med hänsyn till riksintresset för naturvård Mönsterås skärgård, risken för havsnivåhöjningar och naturvärden.
- Utvecklingsområdet för *Sammanhängande bostadsbebyggelse* på Oknö vid Kaffetorpet har utgått med hänsyn till ett flertal yttranden som har kommit in under samrådet.
- Oknöskär har justerats med hänsyn till natur- och rekreativvärden, och är nu markerat som *Natur- och friluftsliv* istället för *Skärgård och hav*.
- Utvecklingsområde för *Sammanhängande bostadsbebyggelse* vid Korpemåla har tillkommit, där befintlig detaljplan för bostäder finns.
- Ett nytt utvecklingsområde för *Mångfunktionell bebyggelse* har tillkommit vid fastigheten Oknebäck 3:3 (M13).
- Befintlig restaurangverksamhet på fastigheten Oknö 1:70 har ändrats till *Mångfunktionell bebyggelse*, för att inte begränsa pågående verksamhet.
- Avgränsningen för nytt område för *Mångfunktionell bebyggelse* (Å1) i Ålem har utökats.
- Avgränsningen för nytt område för *Sammanhängande bostadsbebyggelse* (F5) i Fliseryd har justerats.
- Avgränsningen för nytt område för *Sammanhängande bostadsbebyggelse* (F3) i Fliseryd har justerats.

- Avgränsningen för nytt område för *Verksamheter & Industri* (M16) i Kronobäck har utökats.
- Avgränsningen för nytt område för *Verksamheter & industri* (F8) i Fliseryd har justerats.
- Förbifart Grimhult har lagts till i kartan, och är planlagd som *Transportinfrastruktur*.
- Avgränsningen för utvecklingsområde för *Verksamheter och Industri* vid Södra har justerats, då ytan tidigare gick in på en grannfastighet.
- *Vatten- Natur- och friluftsliv* har utökats och omfattas nu av stora delar av riksintresse för naturvård: Mönsterås Moränskärgård. Samtliga fågelskyddsområden ingår också under *Vatten- Natur och friluftsliv*.
- Områden med användningen *Natur- och friluftsliv* har utökats vid Bosjön, Harrstorp, Nävra, Ödängla och Strömsrum för att även inkludera identifierade värdekärnor.
- Ekö, Stora- och Lilla Väderön har justerats till *Natur- och friluftsliv*, istället för *Vatten- Natur- och friluftsliv*.
- Ytor för LIS-områden har justerats.
- En 400 kV-ledning som ingår i transmissionsnätet för el har synliggjorts i mark- och vattenanvändningskartan under avsnittet *Teknisk anläggning* och information om ledningen har lagts till i översiktsplanens planbeskrivning.

Ändringar i planbeskrivningen:

- Ett nytt kapitel under *Mark- och vattenanvändning- Koppling till globala, nationella och lokala mål samt barnkonventionen* har tillkommit för att stärka kopplingarna till kommunens strategier och ställningstaganden.
- Vissa ställningstaganden för *Mark- och vattenanvändning* har formulerats om och vissa har tillkommit.
- Ställningstaganden och bedömningar av utpekade LIS-områden har utvecklats.
- Beskrivningen av användningen *Vatten* i kapitlet för *Mark- och vattenanvändning* har utvecklats för att tydliggöra syftet med de olika planlagda användningarna.
- Kulturhistoriskt värdefulla miljöer (utpekade enligt PBL 8 kap § 13), fornlämningar och byggnads- och kulturminnen beskrivs mer utförligt under *Förordnanden och områdesskydd* samt under *Våra samhällen*.
- Delar ur kommunens Vattentjänstplan (samrådshandling) har lyfts in i planförslaget, främst under kapitlet *Mark- och vattenanvändning: Teknisk anläggning*.
- Sista kapitlet har bytt namn till *Miljö kvalitetsnormer, risker och konsekvenser*, där miljö kvalitetsnormer lyfts som egen underrubrik för att förtydliga beskrivningen, risker och konsekvenser.
- Beskrivning av digitalisering och digital infrastruktur samt fiberutbyggnad har kompletterats under kapiteln *Framtidsspaning och omvärldsanalys, Mark- och vattenanvändning: Landsbygd samt Mark- och vattenanvändning: Teknisk anläggning- Digital infrastruktur*.
- Ställningstaganden och bedömningar av påverkan på riksintressen har tillkommit, där riksintressena även beskrivs mer ingående än i samrådsförslaget, framför allt riksintresse för naturvård.
- Beskrivningar för riksintresse för Smålands stenkust och Natura 2000 för Em har tillkommit.

- Kartbilder för utvecklingsinriktningen har justerats för att tydliggöra de olika inriktningarna.
- Kapitlet för utvecklingsinriktningen har utvecklats för att tydliggöra ställningstaganden.
- Mark- och vattenanvändningskartan har i PDF-versionen justerats med en ljusare bakgrundskarta för att tydliggöra den utpekade mark- och vattenanvändningen.
- Kartor som visar avrinningsområden samt statusklassningar enligt miljökvalitetsnormer för vatten har tillkommit.
- Frågor om social hållbarhet har lyfts in i planbeskrivningen, framför allt under *Nulägesbeskrivning; Kommunen idag - Befolkning, Social hållbarhet och folkhälsa* samt *Bostadsförsörjning*.

Ändringar i miljökonsekvensbeskrivning:

- Riksintresseområden - de enskilda områdena och deras specifika värden beskrivs tydligare samt att bedömningen av påverkan på riksintressen har utvecklats.
- Beskrivningen av miljökvalitetsnormer för vatten har utvecklats.
- Beskrivning av artskydd har tillkommit samt hur dessa behöver hanteras i kommande planarbete.
- Formulering kring kulturmiljölagstiftningen har omformuleras till ”Den svenska kulturmiljön skyddas främst genom kulturmiljölagen, miljöbalken och plan- och bygglagen.”.
- Ett nytt avsnitt om alternativ utformning har tillkommit.
- Jord- och skogsbruket hanteras i ett eget avsnitt, som tillkommit under kapitel 6.
- De delar som handlar om dricksvatten och avlopp har lagts i avsnittet *Hushållning med vatten*.
- Miljömålen har kompletterats med en översiktlig bedömning av de globala hållbarhetsmålen.

3. INKOMNA YTTRANDEN

I samband med samrådet av översiktsplanen inkom totalt 75 yttranden. Vissa av aktörerna kontaktade kommunen och begärde längre svarstid vilket kommunen beviljade. Även yttranden med förlängd svarstid har räknats in i det totala antalet yttranden. Majoriteten av yttrandena har inkommit skriftligt men ett fåtal har inkommit via telefonsamtal. Även dessa har inkluderats i det totala antalet yttranden. I de fall där det inte framkommit hur många personer som deltagit i yttrandet har yttrandet räknats som från en privatperson.

YTTRANDEN	ANTAL
STATLIGA OCH REGIONALA MYNDIGHETER	14
Energimyndigheten Försvarsmakten Luftfartsverket Länsstyrelsen i Kalmar län Myndigheten för samhällsskydd och beredskap Post- och telestyrelsen Region Kalmar län Skogsstyrelsen Statens geotekniska institut Strålsäkerhetsmyndigheten Svenska Kraftnät Sveriges geologiska undersökning Tillväxtverket Trafikverket	
KOMMUNER	4
Högsby kommun Kalmar kommun Nybro kommun Oskarshamns kommun	
NÄMNDER, FÖRVALTNINGAR, RÅD OCH KOMMUNALA BOLAG	1
Tillgänglighetsrådet i Mönsterås kommun	
POLITISKA PARTIER	2
Socialdemokraterna Vänsterpartiet	
FÖRENINGAR, ORGANISATIONER OCH ANDRA SAMMANSLUTNINGAR	4
Fliseryds Sportfiskeklubb Svartö byalag Svartö byvårdsförening Timmernabbens samhällsförening	
PRIVATPERSONER	50
Privatperson 1-50	

STATLIGA OCH REGIONALA MYNDIGHETER

3.1 LÄNSSTYRELSEN, inkom 2023-03-08

Samråd över förslag till översiktsplan för Mönsterås kommun, översiktsplan 2040 – med utblick mot 2050

Rubricerat förslag har insänts till Länsstyrelsen för samråd enligt plan- och bygglagen 3 kap 8 § (PBL 2010:900). Handlingarna utgörs av planförslaget samt en miljökonsekvensbeskrivning.

En översiktsplan ska enligt 3 kap 2 § PBL ange inriktningen för den långsiktiga utvecklingen av den fysiska miljön. Planen ska ge vägledning för beslut om hur mark- och vattenområden ska användas och hur den fysiska miljön ska användas, utvecklas och bevaras. Härutöver preciseras innehållskraven närmare i 3 kap 2–6 §, där det bland annat framgår att planens innebörd och konsekvenser ska tydligt framgå.

Enligt 3 kap 10 § PBL ska Länsstyrelsen under samrådet särskilt

1. ta till vara och samordna statens intressen,
2. tillhandahålla underlag för kommunens bedömningar och ge råd i fråga om sådana allmänna intressen enligt 2 kap. som hänsyn bör tas till vid beslut om användningen av mark- och vattenområden,
3. verka för att riksintressen enligt 3 och 4 kap. miljöbalken tillgodoses, att miljökvalitetsnormer enligt 5 kap. miljöbalken följs och att redovisningen av områden för landsbygdsutveckling i strandnära lägen är förenlig med 7 kap. 18 e § första stycket miljöbalken,
4. verka för att sådana frågor om användningen av mark- och vattenområden som angår två eller flera kommuner samordnas på ett lämpligt sätt, och
5. verka för att bebyggelse och byggnadsverk inte blir olämpliga med hänsyn till människors hälsa eller säkerhet eller till risken för olyckor, översvämning eller erosion.

Länsstyrelsen ska dessutom ge råd i övrigt om tillämpningen av bestämmelserna i denna lag, om det behövs från allmän synpunkt. Lag (2020:76).

Inför detta yttrande har Länsstyrelsen mottagit synpunkter från Luftfartsverket, Tillväxtverket, Statens geologiska undersökningar, Skogsstyrelsen, Strålsäkerhetsmyndigheten, Myndigheten för samhällsskydd och beredskap, Svenska kraftnät, Energimyndigheten, Post- och telestyrelsen, Statens geologiska institut samt Trafikverket. Försvarsmakten har meddelat att de avstår från att yttra sig.

Yttrandena bifogas.

Länsstyrelsens övergripande synpunkter

Länsstyrelsen bedömer att översiktsplanen är välskriven och tydlig.

Generellt behöver kommunens resonemang kring flera viktiga frågor utvecklas. Det räcker inte att endast lista riksintressen, nationella mål eller annat som kommunen funnit relevant att lyfta, utan kommunen behöver också visa hur planen tillgodoser dessa intressen.

Flera området i ÖP-dokumentet behöver omarbetas och kompletteras. Miljökonsekvensbeskrivningen och ÖP-dokumentet har brister som måste åtgärdas för att handlingen ska bedömas uppfylla gällande lagkrav.

För att underlätta läsningen kan en allmän genomgång göras för att se vilka beskrivande delar som kan kortas ner, och i stället fokusera på de faktiska ställningstagandena. Planförslaget behöver förtydligas gällande vissa avvägningar mellan intressen och strategiska beslut.

Mönsterås kommuns svar på yttrandet

Generellt har planförslaget kompletterats med ett tydligare resonemang, framför allt gällande riksintressen, MKN vatten samt globala-, nationella- och regionala mål. Kommunens utvecklingsområden och LIS-områden har justerats för att ytterligare säkerställa och tydliggöra att hänsyn tas till riksintressen och andra skyddade värden. För att tydliggöra kommunens vilja har formuleringar skärpts och fler riktlinjer har tagits fram för att frambäva översiktsplanens ställningstaganden ytterligare. Stora delar ur granskningsversionen av kommunens nya vattentjänstplan, som kommer vara ett tematiskt tillägg till översiktsplanen, har lyfts in i planförslaget.

Miljökonsekvensbeskrivningen har reviderats.

Se nedan för mer detaljerade svar på länsstyrelsens yttrande.

Länsstyrelsens synpunkter enligt 3. Kap 10 § PBL

Riksintressen enligt 3. och 4 Kap miljöbalken

Länsstyrelsen gör bedömningen att kommunen inte beskriver hur något riksintresse tillgodoses. Att presentera vilka riksintressen som finns i kommunen är inte tillräckligt för att riksintressena ska kunna sägas vara tillgodosedda.

Länsstyrelsen saknar en kommuntäckande karta i läsbar skala, som redovisar aktuella riksintresseanspråk tillsammans med föreslagna utbyggnadsområden och LIS-områden. En samlad kartredovisning av detta skulle tydliggöra hur planerad utveckling och riksintresseanspråk förhåller sig till varandra, samt vilka potentiella konflikter som finns.

I översiktsplan och miljökonsekvensbeskrivning nämns att vissa riksintressen riskerar att påverkas negativt av föreslagen ny markanvändning. Kommunen behöver tydligare beskriva hur hänsyn till riksintressena ska tas, samt vilka negativa konsekvenser som kan uppstå, samt hur dessa ska minimeras.

Riksintresse för kommunikationer enligt 3 kap. 8 § MB

Under rubrik ”3 kap 6 § miljöbalken” har en relevant delen av lagtexten fallit bort. I paragrafens andra stycke sägs att ”Områden som är av riksintresse för naturvården, kulturmiljövården eller friluftslivet skall skyddas mot åtgärder som avses i första stycket.” Bestämmelsen att riksintressena skall skyddas från påtaglig skada ska framgå av ÖP.

För kulturmiljövårdens riksintressen bör ÖP återge de av Riksantikvarieämbetet beslutade ”Uttryck för riksintresset”, det vill säga de värdebärande elementen och egenskaperna i området. Listningen av de fysiska uttrycken för riksintresseområdets kulturmiljövärde är viktig för bedömningen av huruvida en planerad åtgärd kan komma att orsaka påtaglig skada på riksintresset och ger en vägledning hur ett område kan fortsätta utvecklas.

Eventuella riksintresseområden bör omnämnas i samtliga Ortsbeskrivningar, inte enbart för Mönsterås.

Riksintresse för naturvård enligt 3 kap. 6 § MB

Naturvårdens riksintressen redovisas inte på samma detaljerade sätt som övriga riksintressen.

De LIS-områden som ligger i anslutning till Emån och Alsterån (utom möjligen Finsjö som inte är med i kartmaterialet och därför inte kan bedömas) ligger helt eller delvis inom riksintressen för naturvård som är känsliga miljöer där ny bebyggelse kan leda till negativa effekter. Där finns risk för direkt påverkan om ekologiska värdekärnor försvinner vid exploateringen likaväl som indirekt påverkan på riksintresseområdet. Det finns därmed en uppenbar risk för påtaglig skada på riksintressena.

Riksintresse för friluftslivet enligt 3. Kap 6 § MB

Till stöd för arbetet med friluftslivsvården har Naturvårdsverket tagit fram vägledningarna kartläggning av befintliga friluftslivsvården och kommunala friluftslivsplaneringen. Utöver prioriteringar i den egna kommunen är det givetvis viktigt med god samordning kring dessa frågor med grannkommuner då värden kopplat till natur, kultur och friluftsliv ofta går över kommungränser.

Mönsterås kommuns svar på yttrandet

Ett omtag har tagits för kapitlet Riksintressen, skyddade områden och andra värden för att tydligare beskriva riksintressena, tydliggöra kommunens ställningstaganden och bedömning samt påvisa hur förslag på utvecklingsområden tar hänsyn till respektive riksintresse eller andra skyddade områden och värden. Den del av lagtexten för 3 kap 6§ MB som fallit bort har lagts till: ”Områden som är av riksintresse för naturvården, kulturmiljövården eller friluftslivet skall skyddas mot åtgärder som avses i första stycket.”. Planförslaget har även justerats så att riksintresseområden nu även listas i samtliga Ortsbeskrivningar under Våra samhällen.

Miljökvalitetsnormer

Av en översiktsplan ska det enligt 3 kap 5 § i PBL framgå hur kommunen avser att följa gällande miljökvalitetsnormer (MKN). MKN gäller för vissa fisk- och musselvatten (SFS 2001:554),

föroreningar i utomhusluft (förordning 2001:554), omgivningsbuller (SFS 2004:675) samt för yt- och grundvatten (SFS 2004:660). Kommunerna ska i sin planering och planläggning iaktta att gällande miljökvalitetsnormer (MKN) följs genom att detaljplaner, områdesbestämmelser och lovgivning inte medför att en miljökvalitetsnorm överträds.

MKN för vatten

Kommunen har inte beskrivit MKN för vatten (yt-, grund- och kustvatten) i översiktsplanen eller hur kommunen avser att uppnå den vattenkvalitet som krävs vid föreslagna exploateringar. Översiktsplanen behöver därför utvecklas, både avseende vad kommunen ska göra för att uppnå MKN vatten i samband med föreslagna exploateringar, och till föreslagna LIS-områden. Samt hur kommunens arbete med MKN-vatten ska ske vid befintlig bebyggelse. Det är också viktigt att koppla vattenresonemang till klimatanpassningar, då klimatförändringar förväntas innebära mer extrema väderförhållanden med översvämningar och torka som följd. Kommunen har ansvar att bygga robusta system, till exempel för dagvattenhantering, där samhället ska klara både det vattenkvalitativa upp till 20–30 årsregn (med fördröjning) samtidigt som hantering av större vattenmängder och flöden vid 100–200 årsregn, ska kunna ledas bort utan att förstöra bebyggelse eller samhällsviktig infrastruktur. Mönsterås kustvattenförekomster har måttlig-otillfredsställande vattenstatus gällande bland annat fosfor. Därför är det viktigt att ha framförhållning i kommunal samhällsplanering avseende MKN vatten, där till exempel dagvattenhantering måste hanteras både kvalitativt och kvantitativt.

Kommunen bör också visa vilka nödvändiga prioriteringar som ska göras avseende kommunala verksamhetsområden som till exempel för spill- och dagvattennät liksom hur och när åtgärder ska göras. Detta behöver även skrivas in i kommunens VA-utbyggnadsplan för dricksvatten, spill- och dagvatten.

Observera att MKN vatten även innefattar hydromorfologiska parametrar som exempelvis berör vattenområdenas närområden och deras exploateringsgrad.

Kommunen måste också införliva nödvändiga ställningstagande från vattentjänstplanen i ÖPn, se vidare under rubriken Vatten.

Mönsterås kommuns svar på yttrandet

Planförslaget har kompletterats med beskrivning av MKN för vatten, under Miljökvalitetsnormer, risker och konsekvenser, och en tydligare beskrivning av hur kommunen avser uppnå miljökvalitetsnormer vid föreslagna utvecklingsområden och befintlig bebyggelse. Stora delar av granskningsversionen av vattentjänstplanen har integrerats i översiktsplanen, som ska fungera som ett tematiskt tillägg till översiktsplanen.

Det finns inget utpekat område för MKN enligt fisk- och musselvattenförordningen inom Mönsterås kommun, och därför har detta inte beskrivits i planförslaget.

Kust- och havsplanering

Mönsterås kommun ska beskriva kust- och havsmiljöer och lyfta in relevanta delar av den nationella kust- och havsplanen i översiktsplanen. Eftersom kommunens kust- och havsgräns sträcker sig från strandlinjen ut till territorialgränsen, så är det märkligt att inget nämns i ÖP

gällande dessa miljöer eller intressen. Det är inte bara kustvattenförekomster och respektive statusklassning som behöver kompletteras utan även, till exempel, kommunens hamnmiljöer och farleder, småbåtsliv med dess bryggor, fiske, skärgårdsboende osv. kopplat till bland annat lagstiftningar som vatten-, havsmiljö- samt havsplaneringsdirektivet. Hur anser kommunen att det kustnära vattenområdet ska hanteras planmässigt? Miljökonsekvensbeskrivningen konstaterar att för kommunen innebär det en möjlighet och skyldighet att planera havet ända ut till kommungränsen i vattnet.

Mönsterås kommuns svar på yttrandet

Kommunen känner inte igen sig i länsstyrelsens yttrande att kusten och havet inte nämns i översiktsplanen. Planförslaget beskriver kommunens kust- och havsmiljöer i nulägesbeskrivningen under Förutsättningar och utmaningar. Visionen och ställningstagande för vatten redovisas i Mark- och vattenanvändningskartan, där vattenanvändningen är indelad i följande underrubriker: Farleder, Natur och friluftsliv, Skärgård och hav, Recipient avlopp, Recipient avlopp- Farled samt Påverkansområde. Kustmiljöerna och skärgården / havets utveckling beskrivs även under Landsbygdsorter, byar, kusten och LIS-områden. För att tydliggöra detta till granskningskedet har dessa kapitel utvecklats ytterligare. Gällande den nationella kust- och havsplanen för Östersjön tillhör Mönsterås kommun det som Sjöfartsverket kallar "Inre vatten", och ingår därför inte i de statliga havsplaneområdena. Mönsterås kommun gränsar inte mot territorialhavet. Däremot har kommunen planeringsansvar för allt vatten som sträcker sig från strandkanten till kommungränsen mot Borgholms kommun, som också redogörs i Mark- och vattenanvändningskartan. Väsentliga generella delar från den statliga kust- och havsplanen har lyfts in i översiktsplanen.

Landsbygdsutveckling i strandnära lägen (LIS)

Kommunen har pekat ut åtta LIS-områden. Utvecklingen av dessa ska ske enligt översiktsplanens ställningstaganden och riktlinjer för mark-och vattenanvändning.

Samtliga LIS-områden behöver utredas ytterligare innan de kan accepteras av Länsstyrelsen. Flera av LIS-områdena sammanfaller med riksintressen eller områden som av kommunen pekats ut som områden med hög biologisk mångfald eller med höga rekreativevärden. Alla LIS-områden utom Skiren ligger inom de områden som av kommunen pekats ut som viktiga blå-gröna stråk i landskapet. Det är väsentligt att kommunens samlade bedömningar och analyser som ligger bakom utpekandet av de åtta föreslagna LIS-områdena tydliggörs för att Länsstyrelsen ska kunna ta ställning till dem.

Samtliga LIS-områden ska också framgå av den samlade Mark- och vattenanvändningskartan. Där ska LIS-områdena redovisas efter tänkt markanvändning. Mark- och vattenanvändningskartan är i nuläget motstridig.

Mönsterås kommuns svar på yttrandet

Ett helhetsgrepp har tagits för de föreslagna LIS-områdena inför granskningen. Samtliga områden har utretts närmre med hänsyn till närliggande riksintressen och andra värden. Områdena har därefter justerats i kartan, och planbeskrivningen har tydliggjort ställningstaganden och hänsyn som behöver tas för varje område.

Det blågröna stråk som kommunen pekar ut i utvecklingsinriktningskartan är en schematisk grafisk illustration som redogör för identifierade karaktärer i landskapet. Kommunen värnar om dessa karaktärer och stråk, och vill i utvecklingen stärka dessa. En varsam bebyggelseutveckling bedöms dock kunna ske i samexistens med natur- och rekreationsvärden. De utpekade LIS-områdena ligger inte i konflikt med identifierade värdekärnor. Skiren och Grönskog ligger inom planlagd Natur- och friluftsliv, men avses för utveckling av småskalig turism och tar hänsyn till närliggande områden med höga naturvärden. Övriga LIS-områden ligger på planlagd Landsbygd eller utvecklingsområde för Sammanhängande bostadsbebyggelse. Hänsyn till riksintressen och höga värden måste tas, och detta har tydliggjorts i granskningsförslaget.

LIS-områdena har lagts till som lager i samtliga kartor och inkluderas i kartfönstret för Mark- och vattenanvändningen. Kommunen följer Boverkets ÖP-modell 2.1 där LIS-områden redovisas separat från mark- och vattenanvändningen.

Områdesskydd

”Skyddsområden” brukar normal kallas områdesskydd.

Djur- och växtskyddsområden (i Mönsterås kommun endast fågelskyddsområden) samt strandskyddsområden hör också till miljöbalkens områdesskydd som bör omnämnas under denna rubrik.

Naturreservat

Kungsholmens naturreservat är sedan 2021 upphävt som självständigt naturreservat och ingår numera i Vällö naturreservat.

Sandbäckshult är inte ett beslutat naturreservat i detta område. Men det pågår diskussioner mellan Länsstyrelsen och berörda markägare kring områdets långsiktiga bevarande som kan leda fram till en naturreservatsbildning. Kommunen är en av markägarna.

Artskyddet

Artskyddet bör nämnas i ÖP. I Sverige arbetar vi på ett flertal olika sätt med skydd av arter. Det kan ske genom artskydd, genom olika former av områdesskydd, genom insatser inom ramen för särskilda åtgärdsprogram för hotade arter (ÅGP), genom frivilliga insatser, åtaganden eller hänsyn inom olika verksamheter m.m. Artskyddsförordningens fridlysningsbestämmelser är en lagreglering som ger skydd åt vissa utpekade arter (individer och i vissa fall deras livsmiljöer), vilket har bäring även på kommunal planering.

Internationella åtaganden

I kommunen finns sedan 2001 Ramsarområdet Emån utpekade.

Stora opåverkade områden 3 kap. 2 § MB

Beskrivs inte, inte heller en bedömning om kommunen anser att de inte förekommer. Bör framgå.

Jfr Analys för tysta områden på länsstyrelsernas geodataportal Bedömer man att det finns tysta områden att särskilt värna inom kommunen?

Ekologiskt särskilt känsliga områden 3 kap. 3 § MB

Denna hushållningsbestämmelse beskrivs inte särskilt. Men man kan säga att många ekologiskt särskilt känsliga områden beskrivs indirekt genom planens texter om naturförhållandena och grönstrukturer.

Mönsterås kommuns svar på yttrandet

"Skyddsområden" har ändrats till att istället benämnas som områdesskydd. Djur- och växtområdesskydd (fågelskyddsområde) har lagts till, och beskrivningen om strandskydd är flyttat till kapitlet "Förordnanden och områdesskydd". Information om att Kungsholmens naturreservat numera ingår i Vällös naturreservat har justerats. Artskyddet har lagts in som en egen rubrik.

Information om Stora opåverkade områden 3 kap. 2 § MB och Ekologiskt särskilt känsliga områden 3 kap. 3 § MB har lagts till i kapitlet för Förordnanden och områdesskydd. Kommunen har inte pekat ut några sådana områden.

Mellankommunala frågor

Mellankommunala frågor redovisas översiktligt och på en rimlig ambitionsnivå. Hur dessa frågor har fått genomslag i ÖP och i övrigt samarbete med grannkommunerna bör dock förtydligas.

Mönsterås kommuns svar på yttrandet

Noteras.

Hälsa och säkerhet

Risker

Kommunen hanterar på bra sätt uppgifter om stabilitetsrisker. Kommunen har redogjort för sin syn på klimatrelaterade risker, med hänsyn till skador på den byggda miljön till följd av översvämning, ras, skred och erosion. Planen innehåller en översiktlig redovisning (i karta) över identifierade områden med förutsättningar för ras och skred i jord, bergras, stranderosion och översvämningar som kan ha en väsentlig betydelse för hur mark- och vattenområden ska användas samt för hur den byggda miljön ska användas, utvecklas och bevaras. I denna karta ska även transportvägar för farligt gods och större anläggningar som kan orsaka tekniska olyckor, bl.a. så kallade 2:4 anläggningar enligt lag om skydd mot olyckor och Sevesoanläggningar redovisas.

I översiktsplanen bör kommunen redovisa hur man avser att hantera dessa olika risker, det vill säga om riskerna kan accepteras eller om man avser vidta förebyggande eller andra riskreducerande åtgärder. Ett strategiskt ställningstagande i översiktsplanen ger långsiktighet i kommunens riskhantering och riskvärdering och utgör ett bra stöd för att hantera riskfrågor i kommande detaljplaner, bygglov och övriga tillståndsärenden.

I planen redovisas även ett ställningstagande kring hur geotekniska riskfrågor ska hanteras för

befintlig och kommande bebyggelse. För att ytterligare förbättra planen rekommenderas att det ska framgå att geotekniska risker även kan finnas (vilket även visas i plankartan) och behöva hanteras utanför de utpekade påverkanszonerna för klimatanpassning. Vidare bör det förtydligas vilket planeringsunderlag som använts för att bedöma förutsättningar för geotekniska risker. Slutligen bör beskrivningen av skyddsåtgärder mot översvämningar eller skyfall kompletteras med en bedömning av hur dessa kan komma att påverka markens stabilitet. För ytterligare information och tips på karteringar och annat underlag, se yttranden från SGU, SGI och MSB.

Mönsterås kommuns svar på yttrandet

Kartan för risker har uppdaterats med ett lager som visar transportleder för farligt gods (geodata från Trafikverket) samt eventuella anläggningar som kan orsaka tekniska olyckor samt Sevesoanläggning (Södra Cell AB med högre kravnivå). En beskrivning kring detta har även lagts till i kapitlet.

Beskrivningen av riskerna har utvecklats för att förklara kommunens ställningstaganden gällande riskhantering. Även beskrivningen av geotekniska riskfrågor har kompletterats med information om de geotekniska riskerna även utanför påverkanszonerna för klimatanpassning.

I beskrivningen står det att planeringsunderlaget utgår från rapporten Dagvatten-, risk- och sårbarhetsanalys (WSP, 2022) som tagits fram till arbetet med översiktsplanen.

Elektromagnetiska fält, radon och ultraviolett strålning

En redogörelse för elektromagnetiska fält saknas i översiktsplanen. Vid samhällsplanering rekommenderar SSM att ha magnetfältsexponering i åtanke på grund av den vetenskapligt grundade misstanken om en koppling mellan exponering för lågfrekventa magnetfält och barnleukemi. Det är positivt med den redogörelse gällande radon som finns i översiktsplanen samt de åtgärdsförslag som tas upp. Det saknas en redogörelse för UV-strålning i översiktsplanen och myndigheten anser att en sådan redogörelse bör tillföras planen. För mer information, se yttrande från Strålsäkerhetsmyndigheten.

Mönsterås kommuns svar på yttrandet

Planförslaget har kompletterats med information om elektromagnetiska fält och UV-strålning, under kapitlet Hälsa och säkerhet.

Förorenad mark

Länsstyrelserna har tagit fram en vägledning kring hur förorenade områden ska hanteras inom planläggning <https://www.ebhportal.se/wp-content/uploads/PMFOFysPlan.pdf>

På sidan 9 i vägledningen finns information om vad som behöver utredas med avseende på förorenade områden översiktsplaner.

Det är länsstyrelsens ställningstagande att förorenade områden behöver kartläggas och analyseras inom ramen för översiktsplansarbetet.

Kartläggning av förorenade områden bör utgå från minst:

1. Potentiellt förorenade områden av industriell karaktär genom historisk inventering enligt MIFO-metodiken 2. Förekomst av pågående miljöfarliga verksamheter 3. Större brandsläckningsinsatser med risk för utsläpp av PFAS 4. Närhet till vägnät där det funnits ett omfattande trafikarbete med risk för lokal spridning av blybensin 5. Sammanställning av konstaterat förorenade områden 6. Ortstypiska föroreningar i fyllnadsmassor.

Sammanställningar och slutsatser av information och erfarenhet från miljötekniska mark- och grundvattenundersökningar samt avhjälpande av förorenade områden bör ligga till grund för punkt 5-6 ovan.

I analys av förorenade områden bör det fastställas ifall det finns förorenade områden inom kommunen som särskilt utmärker sig gällande föroreningsgrad, farlighet, typ av förorening eller läge. Särskild vikt bör här läggas på föroreningar med hög allvarlighetsgrad eller större arealutbredning.

Länsstyrelsen ser mycket positivt på att kommunen har gjort en riskbedömning av påverkan vid förorenade områden från höjda havsnivåer och översvämningar i strömmande vattendrag. Ett förändrat klimat komma att påverka spridningen av och exponeringen för föroreningar genom naturolyckor till följd av höjda havsnivåer eller stridare strömmar och översvämningar i vattendrag. Den utredning som kommunen genomfört skulle därav med fördel kompletteras med en lämplighetsbedömning av markanvändningen inom de markområden där det i riskbedömningen konstaterats förekomma överlappning mellan förorenade områden och översvämningssrisker.

I översiktsplanen bör det finnas en översiktlig beskrivning av hur föroreningssituationen inom misstänkt eller konstaterat förorenade områden ska utredas och hanteras inom kommunens planprocesser.

Mönsterås kommuns svar på yttrandet

Kapitlet för förorenad mark har kompletterats med ytterligare kartläggning och beskrivning av kommunens förorenade områden. I samrådsbehandlingen fanns en digital kartläggning över potentiellt förorenade områden, samt pågående miljöfarliga verksamheter. Kommunen har ingen kännedom gällande risk för spridning av blybensin vid omfattande trafikarbete.

Buller

I översiktsplanens MKB anges under 6.7.6 övergripande riktlinjer för hanteringen av buller syftar till att följa de nationella riktvärdena. Med specificering av ett antal möjliga utredningar inför den fortsatta planeringen. Länsstyrelsen bedömer att de angivna föreslagna utredningarna skulle ge en bra grund för kommunens strategiska arbete med bullerfrågeställningarna.

Förhållningssätt till trafikbuller vid ökad trafik sommartid

Vid modellering och beräkning av trafikbulleremissioner används trafikbelastning genom

genomsnittlig årsdygnstrafik som ingångsvärde vid beräkningarna. Detta ger en bra uppskattning av bullersituationen inom områden med jämn trafikbelastning.

I områden där det förekommer betydande variationer i trafikbelastningen under året har det i rättspraxis fastställts att trafikbelastning mätt som årsdygnstrafik inte utgör en acceptabel grund för bedömning av bullerstörning. I MÖD 2007:16 (Mål nr 3434-06), som gällde Ölandsleden uttalade domstolen följande ”En särskild omständighet i detta fall är variationerna i trafikbelastning under året, där belastningen är betydligt större under sommaren än under vintern. För att ta hänsyn till detta förhållande bör ekvivalentnivån enligt Miljööverdomstolens mening beräknas med utgångspunkt i trafikbelastningen under sommarmånaderna.” (jmf även MMD mål nr M 5009-17).

I ett flertal områden i Mönsterås kommun med hög andel sommarbostäder bör trafikbelastningen ha en variation under året som medför att årsdygnstrafik inte utgör en acceptabel grund för bedömning av bullerstörning. I översiktsplanen bör det beskrivas hur områden i anslutning till vägar med stor trafikintensitetsvariation ska hanteras vid planläggning. Att trafikbelastningen under sommarmånaderna behöver vara utgångspunkt för beräkning av bullerexponering.

Mönsterås kommuns svar på yttrandet

Miljökonsekvensbeskrivningen och planförslaget har kompletterats med en beskrivning av sträckornas scenario om en ökad trafikbelastning under sommarhalvåret, och huruvida framtida planarbete och bullerberäkningar ska utgå från dessa scenarier.

Utvecklingsområde Mönsterås väster om E22:an

Vid utvecklingsområde för bostadsbebyggelse i nordvästra delen av Mönsterås ort i anslutning till Fliserydsvägen saknar länsstyrelsen beskrivning att bostadsutvecklingen behöver ta hänsyn till: Närhet till hästsportanläggning och risk för hästallergener.

Misstänkt förorenat område vid EBH-objekt Mönsterås traktor & Metall/ Solstads vid fastigheten MÖLSTAD 24:52

Mönsterås kommuns svar på yttrandet

Planförslaget har förtydligat områdets närhet till hästanläggning samt förorenat område, och att dessa frågor utreds i framtida planarbete och säkerställs i detaljplanearbete eller lov- och tillståndsprövning.

Utvecklingsområden Mönsterås

I översiktsplanen finns ett flertal utbyggnadsområden i sydöstra delen av Mönsterås samhälle och längs vägen ut mot Oknö. Denna tillkommande bebyggelse kommer att bidra till utökad trafik längs med Drakenäsvägen och Kuggåsvägen/Långåsen. Enligt miljökonsekvensbeskrivningen bedömer kommunen att: ”Den framtida trafikökningen från de utpekade utvecklingsområdena för bebyggelse och verksamheter är inte beräknad, men bullerpåverkan bedöms som begränsad.”

Länsstyrelsen bedömer att den tillkommande trafiken från utbyggnadsområdena i Mönsterås samhälle och längs vägen ut mot Oknö kan bli omfattande. En sådan utökad trafik skulle kunna leda till att bullerexponeringen av bebyggelse längs med Drakenäsvägen och Kuggåsvägen/Långåsen riskerar att överskrida riktvärdena. Länsstyrelsen bedömer därför att miljökonsekvensbeskrivningen behöver förtydliga sin bedömning. Bullerberäkningar för dessa områden behöver utgå från sommartrafik då vägarna bland annat leder till Oknö med en stor andel sommarbostäder vilket medför att trafikbelastningen sommartid behöver vara dimensionerande för beräkning av bullerexponering.

I centralorten Mönsterås finns befintlig blandad stadsbebyggelse i närheten av E22:an som i Trafikverkets bullerkartläggning enligt förordningen (2004:675) om omgivningsbuller har en betydande bullerexponering. Därför bör ställningstaganden göras i översiktsplanen kring behov av åtgärder inom områden som riskeras att exponeras av förhöjt omgivningsbuller.

Ålem

I Ålem finns utbyggnadsområden i anslutning till järnvägen. I översiktsplanen har angivits att hänsyn behöver tas till järnvägen då denna utgör ett riksintresse. Länsstyrelsen bedömer att det inom utbyggnadsområden även behöver klargöras att hänsyn till järnvägen även behöver tas ur ett bullerperspektiv.

Mönsterås kommuns svar på yttrandet

Noteras. Miljökonsekvensbeskrivningen och planförslaget har reviderats där den ökade sommartrafiken är inkluderad.

För den befintliga bebyggelsen längs E22 som ligger inom eller i närhet till förhöjt omgivningsbuller har Trafikverket, som är väghållare för E22, ansvar för eventuella bullerdämpande åtgärder. Kommunen strävar självklart efter att all befintlig bebyggelse ska ha en godtagbar bullermiljö och att bullerexponering ska vara minimal. Vid planläggning av nya områden i närhet till omgivningsbuller som riskerar vara betydande görs alltid bullerutredningar och eventuella åtgärder säkerställs i detaljplaner genom lagstadgade regleringar på plankartan.

Ett förtydligande kring hänsyn till buller vid utveckling av områden i närhet till järnvägen i Ålem har gjorts.

Sevesoanläggningar

MSB har tagit fram en vägledning som beskriver hur storskalig kemikaliehantering och dess risker kan hanteras vid etablering av de storskaliga kemikaliehanterande verksamheterna och exploatering i nära anslutning till dessa. I vägledningen förslås bl.a. att ett riskhanteringsavstånd kring storskaliga kemikaliehanterande anläggningar bör finnas som ett planeringsunderlag för kommunens översiktsplan. Vägledningen beskriver hur ett sådant kan tas fram.

Klimatanpassning

Reglerande ekosystem

Länsstyrelsen ser positivt på att översiktsplanen pekar ut blå- och grönstrukturer och att de ses som viktiga ekosystemtjänster. I planen lyfts fram att blå- och grönstruktur är viktiga för pollinering samt att de bidrar till fysisk och psykisk hälsa, vilket Länsstyrelsen också tycker är viktiga aspekter.

Blå-gröna strukturer i stadsmiljöer är dessutom viktiga för att reglera effekter av ett förändrat klimat. Vid värmeböljor sänker blågröna strukturer temperaturen i tätbebyggda områden. Träd och parker ger skugga och möjlighet till svalka. Vid kraftig nederbörd och skyfall kan blågröna strukturer ta om hand stora vattenmängder och minska riskerna för översvämningar. Ur ett klimatanpassningsperspektiv är därför blågröna strukturer mycket viktiga och bör ur flera aspekter planeras för där de gör mest nytta i stadsmiljön samt att de inte försvinner vid eventuella förtätningar i ett detaljplaneskede.

Mönsterås kommuns svar på yttrandet

Noteras.

Havsnivåhöjning

I planförslaget framgår det att Mönsterås kommun utgår från grundläggningsnivåer på 3 meter vilket Länsstyrelsen ser som positivt. Det medför ytterligare säkerhetsmarginal jämfört med Boverkets tillsynsvägledning, förutsatt att man utgår från medelvattennivån i RH 2000 vilket inte framgår av översiktsplanen. Länsstyrelsens regionala rekommendationer som hänvisas till i planen ersattes år 2018 av Boverkets tillsynsvägledning. I tillsynsvägledningen framgår det att man vid samlad ny bebyggelse ska utgå från den högsta beräknade översvämningssnivån minus landhöjning. Därutöver ska man lägga till planeringshorisonten för byggnationerna. Länsstyrelsen utgår från en planeringshorisont på 100 år vilket tillsammans med den beräknade högsta översvämningssnivån sammantaget ger 280 cm över medelvattennivån i RH 2000.

Kommunen skriver: *Eftersom marken har olika förutsättningar, nivåer och grund skulle det vara komplicerat att ha en fast lägsta grundläggningsnivå för hela kommunen som säkerställer att byggnation klimatanpassas.*

Samtidigt skriver man: *I plan- och lovärenden säkerställer vi att nya huvudbyggnader ska uppföras så att naturligt översvämmande vatten upp till +2,8 meter över nollplanet inte skadar byggnadens konstruktion.*

Länsstyrelsen undrar hur dessa två ställningstagande förhåller sig till varandra?

Mönsterås kommuns svar på yttrandet

Ett förtydligande att kommunen utgår från medelvattennivån i RH 2000 har gjorts i beskrivningen. Likaså att det är Boverkets tillsynsvägledning som rekommendationerna hänvisas till.

Formuleringen "Eftersom marken har olika förutsättningar, nivåer och grund skulle det vara komplicerat att ha en fast lägsta grundläggningsnivå för hela kommunen som säkerställer att byggnation klimatanpassas." har tagits bort. Inom påverkanszonen för klimatanpassning för havsnivåhöjning ska nya huvudbyggnader uppföras på ett klimatanpassat sätt.

Värme

Ett varmare klimat medför ökade risker för återkommande värmeböljor som i stadsmiljöer ökar risken för urbana värmeöar som lokalt kan medföra mycket höga temperaturer med negativa

effekter för riskgrupper, samhällsviktiga sektorer och funktioner. Översiktsplanen saknar skrivningar om ökade risker kring värmeeffekter och hur man tänker kring riskgrupper som är extra känsliga för värme.

Värme och värmeböljor kan enligt MSB ge stor påverkan på samhällsviktiga funktioner inom följande sektorer: energiförsörjning; hälso- och sjukvård samt omsorg; kommunalteknisk försörjning; livsmedel; skydd och säkerhet samt transporter. Inom dessa sektorer är det särskilt viktigt att kartlägga vilka samhällsfunktioner som kan påverkas negativt av högre temperaturer för att kunna genomföra åtgärder för att undvika en svår störning i verksamheten. Ett sätt att ta reda på var riskområden med värmeöar förväntas uppstå vid värmeböljor är att ta fram en värmekartering.

MSB har tagit fram en värmekartering över Sverige. För mer information, se MSB:s yttrande.

Mönsterås kommuns svar på yttrandet

Ett datalager för värmekartering har lagts till i kartan för Risker och konsekvenser. Klimatförändringar i form av ett varmare klimat beskrivs i planförslaget under Miljöhalitetsnormer, risk och sårbarhet, men i gransknings-handlingen har aspekten kring värme fått en egen underrubrik med kompletterande information för att tydliggöra riskerna med ett varmare klimat samt hur underlaget kan användas vid kommunens planarbete.

Höga objekt och flyghinder

Mönsterås kommun berörs av den s.k. MSA-påverkande ytan (skyddsområde på 60 km kring flygplats där flygplanen påbörjar den sista delen av inflygningen) för Kalmars flygplats. Av översiktsplanen bör framgå att lokalisering av höga byggnader/föremål (exempelvis vindkraft) inom den MSA-påverkande ytan ska samrådas med berörd flygplats. Konsekvenser av hinderbegränsande områden och bullerkurvor ska redovisas i översiktsplanen i form av restriktioner och eller rekommendationer.

I översiktsplanen nämns ingenting om flyghinder för varken den civila eller den militära luftfarten. Vad som gäller avseende civil och militär luftfart bör nämnas i alla översiktsplaner för att säkerställa att LFV och Försvarmakten remitteras i dessa ärenden. För mer information, se Luftfartsverkets yttrande.

MSB har i uppdrag av regeringen att införa, förvalta och utveckla radiokommunikationssystemet RAKEL för skydd och säkerhet. För att vindkraftverk eller andra höga installationer inte ska bli ett hinder för radiokommunikationssystemet bör placeringen av exempelvis vindkraftverk på landsbygden och höga byggnader i tätorter ske i samråd med MSB:s verksamhet för Rakel och ledningssystem. För mer information, se yttrande från MSB.

Mönsterås kommuns svar på yttrandet

Riksintresset för Kalmar läns flygplats och tillhörande MSA-yta har lagts till i förslaget och där framgår att hinder inom berörd yta kan ha negativ påverkan på både civil och militär flygtrafik.

Ledningar

I den nordvästra delen av Mönsterås kommun finns en 400 kV-ledning som ingår i transmissionsnätet för el. Ledningen är inte synliggjord i översiktsplanens mark- och vattenanvändningskarta och information om ledningen saknas i översiktsplanens löpande text. Svenska kraftnät planerar även för en ny 400 kV-ledning i området bredvid den befintliga ledningen.

Svenska kraftnät önskar att den befintliga ledningen synliggörs i kommunens översiktsplan, både i kartunderlaget och i den löpande texten. Det befintliga transmissionsnätet är en förutsättning för storskalig samhällsplanering och utgör samhällsviktig infrastruktur som tryggar Sveriges energiförsörjning. För mer information, se Svenska kraftnäts yttrande. Det kan vara av intresse att ta med i översiktsplanen att transmissionsnätets mark- och vattenanspråk utreds för riksintresseanspråk inom totalförsvarets civila del enligt 3 kap. 9 § Miljöbalken (MB) (1998:808) av Myndigheten för samhällsskydd och beredskap. Transmissionsnätets verksamhet med dess tillhörande mark- och vattenanspråk är även ett allmänt intresse enligt 2 kap. Plan- och bygglag (2010:900) och 3 kap 8-9 §§ (MB) eftersom elförsörjningen är en grundförutsättning för att samhället ska fungera i fred, kris och krig.

Mönsterås kommuns svar på yttrandet

400kV-ledningen som går genom kommunen har synliggjorts i mark- och vattenanvändningskartan och informationen har lagts till i planbeskrivningen. Även information om den planerade ledningen inkluderas i texten. Då det ännu inte är beslutat huruvida transmissionsnätet ska bli riksintresse eller ej avvaktar kommunen med att lägga till information om detta.

Vindkraft

Befintliga ställningstagande gällande tematiska tillägg om vindkraft bör redovisas i översiktsplanen. Det är positivt att kommunen identifierat ett behov av att ta fram ett tematiskt tillägg för vindbruk. Både landbaserad och havsbaserad vindkraft bör ingå. Se Länsstyrelsens interaktiva karta över lämpliga områden för vindkraft.

Mönsterås kommuns svar på yttrandet

Noteras. Arbetet med den nya vindbruksplanen, som kommer vara ett tematiskt tillägg till översiktsplanen, har påbörjats och ska preliminärt antas i kommunfullmäktige under 2024. I framtida revidering av översiktsplanen behöver de nya ställningstagandena lyftas in. En intern utredning från 2020 visar att befintlig vindbruksplan inte är aktuell, vilket även är förankrat politiskt. Att lyfta in utdaterade ställningstaganden från kommunens vindbruksplan från 2010 är därför inte aktuellt.

Rådgivande synpunkter om allmänna intressen

Infrastruktur

Kommunen uppger att man på lång sikt verkar för att en framtida kustjärnväg mellan Karlskrona och Norrköping via Mönsterås ska utredas vilket får anses vara en mycket tveksam inriktning där det är osannolikt att det finns samsyn inom länet.

Länsstyrelsen delar Trafikverkets synpunkt om att kommunen behöver beskriva hur utvecklingen längs E22 behöver ske även på kortare sikt, då åtgärden som kommunen önskar inte finns upptagen i nuvarande nationella transportplan.

Kommunen bör utveckla planen på ett sådant sätt att det framgår vilka områden kommunen ska vara väghållare för, en redovisning av väghållningsområden eller ett resonemang om detta skulle tillföra ytterligare dimensioner till planen och genomförandet av densamma. Genom ett kommunalt övertagande kan en mer lokalt bättre anpassad väghållning erhållas och kommunen får dessutom mandat att planera väg och kringliggande bebyggelse på ett funktionellt sätt.

Mönsterås kommuns svar på yttrandet

Ett framtida kommunikationsstråk är en viljeriktning för Mönsterås kommun i ett långsiktigt perspektiv, där även våra grannkommuner visar liknande visioner i respektive översiktsplan. Benämningen kustjärnväg har ändrats till framtida kommunikationsstråk, vilket då istället visar vikten av ett regionalt och nationellt stråk som inrymmer flertalet olika kommunikationsslag.

Genomfart E22 Mönsterås inte är med som namngivet objekt i den nationella vägplanen, men med på listan på ytterligare förslag på namngivna investeringar vid en utökad ram 10 procent, ej rangordnad. Kommunen står fast vid utvecklingsinriktningen av E22 samt föreslagna trafikplatser. Översiktsplanen ska ge vägledning för långsiktig hållbar utveckling, och genomfart E22 behövs för att uppnå en hållbar transportinfrastruktur i kommunen, men även i regionen och på nationell nivå.

2020 tecknades en avsiktsförklaring mellan Trafikverket, Region Kalmar län, och Mönsterås kommun med syftet att fördela ansvaret för projektet Genomfart E22 Mönsterås. En av punkterna som kom överens om var att Mönsterås kommun som en medfinansiering av projektet skulle ta över väghållarskapet för de statliga vägarna 632, 633 och 635 när projektet Genomfart E22 Mönsterås var klart. Även om projektet inte är med som namngivet objekt i den nationella transportplanen 2022-2033 så kan Mönsterås fortfarande tänka sig en sådan uppgörelse. Idag finns inga konkreta planer från kommunen att överta något väghållarskap i förtid.

IT-infrastruktur

Länsstyrelsen vill påpeka att även IT-infrastruktur bör lyftas i översiktsplanen. För mer information, se Post- och telestyrelsens yttrande.

Mönsterås kommuns svar på yttrandet

Noteras. Ett nytt avsnitt om digital infrastruktur har tillkommit i översiktsplanen. Se svar på Post- och telestyrelsens yttrande på sid. 47 i samrådsredogörelsen.

Nationella och regionala mål, planer och program

Länsstyrelsen har svårt att bedöma kommunens samlade förhållning till nationella och regionala mål, planer och program men konstaterar att kommunen listar relevanta sådana. På grund av avsaknad av processbeskrivning kring de avvägningar som gjorts och legat till grund för översiktsplanens ställningstaganden är ÖP:n inte tydlig med hur de nationella och regionala mål som valts ut har påverkat valen av utvecklingsområden eller de ställningstagande som presenteras.

Mönsterås kommuns svar på yttrandet

Ett helhetsgrepp för nationella, regionala och kommunala mål, planer och program har gjorts till granskningsförslaget. Hur kommunens ställningstagande kopplar till Agenda 2030, nationella, regionala och kommunala mål samt barnkonventionen har stärkts i ett eget kapitel under Mark- och vattenanvändning.

Vatten

Lagstiftaren har beslutat att 6§ i lagen om allmänna vattentjänster (LAV) ska justeras. Det innebär att de nuvarande kommunala VA-planerna ska uppdateras innan den 31 december 2023 och omformas till vattentjänstplaner enligt en lagstiftad process. Kommunen behöver införliva nödvändiga ställningstagande från vattentjänstplanen i ÖP:n samt genomgripande byta ut begreppet VA-plan till vattentjänstplan. Kommunen kan med fördel också införliva vattentjänstplanen i ÖP.

Även konkret dagvattenplan inklusive digitala underlag ska tas fram som en del av vattentjänstplanen där det beskrivs var kommunen avser att göra kommunala verksamhetsområden för dagvatten. Detta spill- och dagvattenarbete bör kunna följas i kommunens VA-utbyggnadsplan och ska tydligt redovisas i samband med framtagande av exempelvis nya detaljplaner.

Mönsterås kommuns svar på yttrandet

Begreppet VA-plan har bytts ut till Vattentjänstplan. Arbetet med en ny vattentjänstplan är igång, som förväntas antas under 2024. Delar ur vattentjänstplanen har lyfts in i översiktsplanen, och planen kommer vara ett tematiskt tillägg till översiktsplanen.

Kulturmiljö

Det är positivt att man lyfter kulturmiljöer som resurs och förutsättning i en hållbar utveckling inom kommunens planeringsintressen samt som en förutsättning för utveckling. Översiktsplaner är ett bra verktyg för att öka medvetenheten om kulturarvet i kommunen. Den ska beskriva hur kulturmiljöer kan tas tillvara som en tillgång för kommunens invånare, även i samverkan med andra värden. Samtliga kulturhistoriska värden ska beskrivas och de som skyddas och/eller värnas enligt plan- och bygglagen, miljöbalken och kulturmiljölagen särskilt. Exempel på skyddade kulturmiljöer är byggnadsminnen, kyrkor, fornlämningar, skyddad bebyggelse.

Länsstyrelsen anser att kulturmiljöaspekten bör integreras bättre i ÖP som helhet. ÖP behöver tydligare lyfter hur kulturmiljöer kan bevaras, användas och utvecklas som en resurs för

kommunens invånare och i samverkan med andra värden t.ex. rekreation, friluftsliv, boende, turism, skola och lärande, trygghet, identitetsskapande. Tydligare integrering av dessa frågor i kommunens arbete kan till stor del lösas genom ett kulturmiljöprogram. Varsam omvandling av historiska byggnader och bebyggelseområden främjar båda dessa strategier.

Länsstyrelsen ser det därför som positivt att kommunen lyfter behovet av ett nytt kulturmiljöprogram.

Planen ska även beskriva i vilka situationer ytterligare kunskapsunderlag i form av arkeologiska åtgärder kan bli aktuella inför kommande beslut om planering eller byggande med anledning av översiktsplanens förslag. Ambitioner och förutsättningar enligt planen behöver tidigt utredas för att rätt nivå och inriktning för att det ska kunna göras tydligt vilka ytterligare kunskapsunderlag som kan behöva plockas fram. Information ska också finnas om att tillstånd krävs från länsstyrelsen enligt kulturmiljölagen då fornlämning berörs av markingrepp och var information om fornlämningsbeståndet kan hittas. Hänvisning till annat viktigt kunskapsunderlag för genomförande av översiktsplanen ska finnas med information om var det finns.

Länsstyrelsen menar, i likhet med vad som uttalas i MKB, att de värderande beskrivningar som görs måste följas upp med tydliga riktlinjer och ställningstaganden i ÖP. Det gäller inte minst hur kulturvärden i den befintliga bebyggelsen ska tillvaratas. De avsnitt som beskriver kommunens och orternas kulturmiljöer är initierade och välskrivna, men sällan uttalas något om hur kommunen avser att skydda eller ta vara på de karaktärsskapande kulturmiljöer som nämns. Med ett par undantag (nybyggnation i byarna och förhållningssätt avseende Mönsterås kustväg) görs inga ställningstaganden och ges inga riktlinjer för hur kulturhistoriska kvaliteter ska kunna värnas i fortsatt planering och utbyggnad.

ÖP som strategiskt underlag ska användas för att underbygga argument för ett exploateringsföretags samhälleliga nytta inför länsstyrelsens prövning av tillstånd enligt kulturmiljölagen.

Länsstyrelsen instämmer med många av MKB:s bedömningar för kulturmiljön, men kan inte se att ÖP uttrycker någon högre ambition avseende kommunens kulturmiljövärden. Myndigheten ser inte heller att planen ger några egentliga rekommendationer för att minska risken för negativa konsekvenser för kulturmiljön. Däremot instämmer Länsstyrelsen i att ställningstagandena avseende kulturmiljö är svaga och bör konkretiseras. Länsstyrelsen förutsätter att de åtgärder som föreslås av MKB inarbetas i planförslaget.

MKB bedömer att planförslaget riskerar att ge negativa konsekvenser för kulturmiljön i Timmernabben, varför Länsstyrelsen ser det som särskilt angeläget att planen utvecklas så att det tydligt framgår hur viktiga värden i denna ort ska kunna värnas. Länsstyrelsen ser det som direkt olämpligt att den historiska lastageplatsen/hamnplanen – vilken av ÖP lyfts fram som samhällets grund och en viktig historisk markör – planläggs för ”ny mångfunktionell bebyggelse”. Förbehållet att behovet av ny bebyggelse inte är lika stort som behovet av att tillföra andra slags centrumfunktioner på platsen, framstår som vagt. ÖP borde uttala att platsens kulturvärden ska vara styrande för utvecklingen.

Avsnittet ”Kulturhistoriskt värdefulla miljöer” borde inte enbart omfatta de miljöer som är utpekade enligt PBL 8 kap § 13, utan kompletteras med de byggnadsmiljöer som skyddas av kulturmiljölagen (byggnadsminnen, kyrkliga kulturminnen) samt miljöer som utpekas i kommunens kulturminnesprogram.

Länsstyrelsen anser att det är positivt att kommunen under rubrikerna Våra fem samhällen och Landsbygdsorter, byar, kusten och LIS-områden lyfter kulturmiljö som ett perspektiv i beskrivningen av viktiga värden att värna under varje område.

De nationella kulturmiljöpoltiska målen ska inspirera och vägleda kommuner i sitt arbete. De utgör viktiga inriktningar för planarbetet på kommunalnivå och därigenom vore det bra att dessa lyfts i ÖP och på vilket sätt man tänker arbeta med dem för att göra kulturmiljön relevant i alla delar av kommunens planarbete.

Mönsterås kommuns svar på yttrandet

Planförslaget har kompletterats med tydligare information och ställningstaganden om hur kommunens kulturmiljöer kan bevaras, användas och utvecklas och argument från miljökonsekvensbeskrivningen har lyfts in för att tydliggöra resonemang kring kommunens ställningstaganden. Ställningstaganden gällande kulturmiljöerna har stärkts och konkretiserats.

Informationen om tillståndsplikten enligt kulturmiljölagen har lagts till som ett förtydligande, men säkerställs redan i framtida plan- eller byggprövningar genom detaljplanering eller bygglov där områdena utreds i detalj gällande kulturmiljöfrågor.

För Timmernabben har bebyggelsemiljöerna inventerats 2020 utifrån kulturmiljö och redovisas i rapporten ”Kulturhistoriskt värdefulla bebyggelsemiljöer i Timmernabben”. Kommunen avser följa riktlinjerna för området kring hamnplanen, att öppenheten i landskapsbilden bör bevaras för att markera den historiska betydelsen. I rapportens riktlinjer står även att området vid hamnplanen inte bör bebyggas ytterligare, utan att magasinbyggnaderna ska vara tydligt exponerade mot Varvsvägen. Att planförslaget markerar området som Mångfunktionell bebyggelse betyder inte att det ska bebyggas. Inom markanvändningen ingår många olika användningsområden som är kopplade till det mångfunktionella med stads- och tätortsmässig karaktär. Vilken utveckling som är aktuell vid den gamla hamnplatsen har förtydligats i granskningsförslaget. Kommunen avser inte bebygga ytan med byggnader utan syftar till att tillföra centrumfunktioner i form av exempelvis torg, scen, lekpark/ park eller liknande som hjälper till att koppla samman och stärka samhället. De kulturhistoriska värdena ska vara styrande för utvecklingen av ytan, och detta har tydliggjorts i planförslaget och i informationen som kommer upp när man klickar på ytan i den digitala karttjänsten.

Fornlämningar

På sidan 93 står det att fornlämningar bör redovisas i översiktsplanen. Länsstyrelsen vill hävda att fornlämningar ska redovisas som en del i allmänna intresset kulturmiljö samt som en viktig och strategisk kunskap för invånare och planhandläggare. Kunskapen om fornlämningarna och vilken historia de berättar individuellt och som en del av en kulturhistorisk syntes lämnar viktiga signaler om hur kulturmiljöer och fornlämningar ska värnas för att skapa en hållbar och positiv samhällsutveckling.

Beskrivning och ställningstaganden i ÖP med fornlämningar och kulturmiljöer som underlag utgör en viktig strategisk inriktning i samverkan med länsstyrelsen när detaljplanering ska göras i känsliga kulturmiljöer. Det utgör inte ett underlag för direkt tillämpning av kulturmiljölagen men viktiga signaler för myndigheten i uppdraget om att vikta olika samhällsintressen i framtida arbete med detaljplaner.

Termen ”fast fornlämning” tillhör en äldre version av kulturmiljölagen innan år 2014. Idag kallas de bara för fornlämningar.

I beskrivningarna under rubriken Våra fem samhällen saknar myndigheten koppling till tätortsnära fornlämningar som en del i berättelsen av människans närvaro i landskapet. Detta ger ofta en större förståelse för utvecklingen över tid även för tätorter där det verkar som att det inte finns några fornlämningar.

Mönsterås kommuns svar på yttrandet

Noteras. Texten ändras till att fornlämningar ska redovisas, och informationen lyfts även in i kapitlet om kulturmiljöer. Termen ”fast fornlämning” har tagits bort. Ett förtydligande har gjorts kring vilka fornlämningar som finns i respektive samhälle, i kapitlet ”Våra fem samhällen”.

Social hållbarhet

Av 1 kap. 1 § PBL framgår att bestämmelserna i lagen syftar till att främja en samhällsutveckling med jämlika och goda sociala levnadsförhållanden. Människors livsvillkor påverkas av hur vi planerar, utformar och förvaltar den byggda miljön, men också av hur de själva kan påverka utvecklingen. För att utforma den byggda miljön är det därför viktigt att beakta olika rättigheter, inkludera olika perspektiv och rättighetsbärargrupper som bland annat kvinnor/män, barn, personer med funktionsnedsättning och särskilt utsatta grupper. Översiktsplanen är ett avgörande verktyg för att få in de sociala frågorna tidigt i processen.

Länsstyrelsen ser positivt på att barnkonventionen har ett eget kapitel, och att barn har inkluderats i tidiga samråd, samt beskrivning av hur barn givits möjlighet till att uttrycka sin åsikt. Länsstyrelsen ser dock att kommunen ska lyfta i hur stor grad barns perspektiv tagits hänsyn till och på vilket sätt detta gjorts. Barnperspektivet kan förstärkas genom att förtydliga insatser som på ett konkret sätt utjämnar ojämlika villkor inom rätt till utveckling, hälsa, trygghet, fritid. På vilket sätt skapar planen förutsättningar för jämställdhet mellan olika grupper av pojkar och flickor?

Länsstyrelsen ser gärna att aspekter av social hållbarhet lyfts i högre grad. Aspekter av social hållbarhet behöver utvecklas, integreras och synliggörs genomgående i både vision, ambition, strategier, analys och insatser.

Generellt är Mönsterås 2040 könsblind (genom att texten hänvisar till neutrala begrepp som alla, medborgare, barn) och utan tydliga maktanalyser kring hur Mönsterås 2040 påverkar olika grupper av barn/unga, män/kvinnor, flickor/pojkar. Detta kan tydliggöras genom till exempel befolkningsstatistik, samt analys av pojkar och flickors levnadsvillkor, förutsättningar, villkor inom transport, kommunikation, fritid, hälsa, rätt till bostad, utbildning och trygghet. Det ska

vara hållbart, tryggt, tillgängligt – men för vem? Vilka grupper?

Tillsammans med hänvisningar till den regionala utvecklingsstrategin så bör det också finnas hänvisningar till den regionala jämställdhetsstrategin Ett jämställt Kalmar län– som Mönsterås kommun har ställt sig bakom.

Planen hänvisar till ambition om ekonomisk och social trygghet, jämlika levnadsvillkor och medborgares aktiva deltagande i samhällslivet, men det är svårt att utläsa insatser som bidrar till detta.

- Vem är det som Mönsterås 2040 planeras för?
- Finns kunskap om hur fördelningen av befolkningen i olika områden ser ut? Finns kunskap om hur fördelningen av befolkningen i olika boendeformer ser ut?
- Finns särskilt utsatta grupper i kommunen (för tillgång till boende)? Finns bostadsjämlighet, hemlöshet och strukturell hemlöshet?
- Arbetar kommunen för inhämta befolkningens och särskilt utsatta gruppers kunskap och behov? Vilka deltar? Genomförs riktade insatser vid behov? Ex. genom invånardialoger, samråd, enkäter och liknande.
- Åtgärder för minskad bostadsjämlighet, hemlöshet och strukturell hemlöshet? Exempelvis genom insatser eller strategiska inriktningar vid planering av ny bebyggelse utifrån aspekter av social hållbarhet som jämlikhet, jämställdhet, universell utformning/funktionsrätt, barnets bästa.
- Kommunens tillhandahållanden av boende för grupper av människor där det finns ett särskilt ansvar (boende med service och omvårdnad för äldre, bostäder med särskild service till personer med funktionsnedsättning, boende för nyanlända med uppehållstillstånd som anvisats plats i kommunen)?

När det gäller aspekter av trygghet så saknas både analys utifrån områdets trygghet och säkerhet samt hänvisningar till trygghetsundersökningar, både kopplat till jämställdhet, barnrätt och särskilt utsatta grupper.

I översiktsplan är det oklart vilka samhällsgrupper som har deltagit i tidiga dialoger och i vilken utsträckning olika perspektiv och behov har bidragit till målbilden. Hur har spridning av personer bosatta i olika områden sett ut? Frågorna är många och en bred samrådsprocess är av betydelse för att skapa delaktighet, tillit och legitimitet för en social hållbar framtid.

Medskick

Kommunen kan i ÖP lyfta nationella och regionala mål med koppling till social hållbarhet och göra dem till en del i det strategiska arbetet.

Som stöd finns ett verktyg för social hållbarhet i fysisk planering som består av en vägledning och en checklista.

Mönsterås kommuns svar på yttrandet

Kommunen arbetar löpande med olika dialoginsatser, där nyligen genomförda dialoger från framtagna ortsanalyser och gällande bostadsförsörjningsprogram har format stora delar av översiktsplanen. Kommunen arbetar med

demografisk statistik och prognoser på nyckelkods nivå. I översiktsplanen ligger huvudfokus på planförslaget med kommunens fysiska utveckling, vilket innebär att mycket underlagsmaterial inte presenteras i den färdiga planen. ÖP har förtydligats med texter om hur kommunen idag jobbar med bostadsförsörjning, trygghetsfrågor och tillgänglighetsarbete. De övergripande strategierna har gått igenom för att säkerställa att de stödjer en önskvärd utveckling avseende social hållbarhet.

Delarna om hur planen bidrar till att uppfylla globala och nationella mål har utvecklats till granskningsversionen, speciellt avseende Agenda2030. Ett helhetsgrepp har även tagits med att koppla planens strategier och riktlinjer till barnkonventionen.

Kommunen noterar de stöd och checklistor som kan komma till användning i kommande planering.

Natur

Med anledning av brister i ställningstagande och kartmaterial har Länsstyrelsen inte kunnat eller funnit det meningsfullt göra någon närmare detaljgranskning av samtliga föreslagna utvecklingsområden avseende konflikter med eventuellt kända naturförhållanden.

Mönsterås kommuns svar på yttrandet

Den nya översiktsplanen är en digital plan som följer Boverkets ÖP-modell 2.1. I den digitala kartan finns samtliga mark- och vattenanvändningar som kan tändas och släckas och jämföras mot övrig underlagsdata. I PDF:en som fanns tillgänglig i samrådet fanns en beltäckande mark- och vattenanvändningskarta som tyvärr blev ottydlig på grund av bakgrundskartan. Kommunen rekommenderar att den digitala kartan används vid granskning, men en tydligare mark- och vattenanvändningskarta har även tagits fram till PDF-dokumentet.

Grön infrastruktur

Samrådsunderlaget innehåller generellt bra skrivningar om behovet av utvecklande av kommunens gröna infrastruktur på ett övergripande plan samt nedbrutet mer i detalj genom redovisning av intentioner för grönsatser i de olika tätorterna. Dessa ambitioner kopplar dock inte alls till markanvändningskartan, som tvärtom i flera fall är motstridiga. Det måste tydliggöras vad som är den egentliga kommunala planeringen och viljan.

Den viktigaste utgångspunkten för att skapa eller bibehålla en grön infrastruktur är att behålla de värdekärnor som finns. Det är betydligt kostnadseffektivare att behålla kända värdekärnor än att avverka eller exploatera dessa för att sedan återskapa värden någon annanstans.

På översiktlig nivå kan kommunen i detta fortsatta arbete identifiera var det finns ett kapital av ekosystemtjänster och naturvärden och var det finns behov av investeringar för att stärka den gröna infrastrukturen och ekosystemens funktioner. Viktiga slutsatser gällande grön infrastruktur i kommunernas planeringsunderlag kan sedan lyftas in i den kommunala översiktsplanen. Se mer i Vägledning om hur regionala handlingsplaner för grön infrastruktur kan bidra till att ekosystemtjänster och behov av klimatanpassning tillgodoses vid fysisk planering (Naturvårdsverket 2018-02-15)

Det är Länsstyrelsens förhoppning att kommunala strategier och ställningstaganden på detta sätt kan utvecklas i samverkan med Länsstyrelsen och övriga berörda.

Länsstyrelsen vill lämna en generell synpunkt att allt fler kommuner har förtydliganden för att skydda, bevara eller i undantagsfall kompensera den påverkan som planerad exploatering kan ha på förekomsterna av arter eller på värdefulla miljöer.

ÖP bör tydligt flagga för uppmärksammade utredningar som inte har genomförts vid översiktsplaneringen, men som behöver göras i ett kommande detaljplaneskede.

- Dels behovet av närmare kunskap om utvecklingsområdenas befintliga naturvärden. Det är bra att ha en tydlig inriktning att genomföra naturvärdesinventeringar (NVI:er enligt Svensk Standard) då exploatering av naturmark eller grönområden utreds, samt att tydliggöra när inom detaljplanprocessen sådana undersökningar så ifall ska utföras,
- dels behovet av att klargöra förekomsten av landskapselement som omfattas av det generella biotopskyddet, vilket alltså kan kräva en särskild dispensansökan med redovisande av särskilda skäl om planförslaget kan skada naturmiljön (inom de skyddade biotoperna),
- dels behovet av att klargöra behovet av eventuella övriga prövningar (områdesskydd, artskydd, vattenverksamhet, samråd 12:6 enl. miljöbalken eller kulturmiljölagen etc.) och hur detta ska hanteras vid lovgivning inom detaljplaner,
- dels hur kommunen avser att hantera skadelindringshierarkin - med frivilliga eller obligatoriska kompensationsåtgärder vid planering som innebär förlust av biologisk mångfald. Jfr miljöbedömningens skrivning: ”Komplettera översiktsplanen med att skadelindringshierarkin och balanseringsprincipen ska beaktas i samtliga projekt”.

Mönsterås kommuns svar på yttrandet

Mark- och vattenanvändningskartan i översiktsplanen följer Boverkets ÖP-modell 2.1. Användningarna Natur- och friluftsliv samt Grönområde säkerställer framför allt natur- och rekreationsvärden och grönsystemer både på landsbygden och i våra samhällen. Även inom användningen Mångfunktionell bebyggelse tillåts parker, vilket möjliggör för ytterligare kopplingar i den gröna infrastrukturen. Som grund till kommunens planförslag har länsstyrelsens geodata (arbetsmaterial) kring värdestrakter och värdekärnor legat, där stor vikt har lagts vid att bibehålla värdekärnor för att stärka en grön infrastruktur. I de fall där utpekande av nya utvecklingsområden legat i anslutning till identifierade värdestrakter eller värdekärnor har dessa diskuterats fram i samråd med kommunekologen för att säkerställa att viktiga värden bibehålls eller tas hänsyn till i framtida planarbete. Mark- och vattenanvändningskartan säkerställer kommunens höga natur- och rekreationsvärden, medan utvecklingsinriktningskartan visar på hur framtida kopplingar kan göras. Grönsystemen i våra samhällen är en generell första analys av hur den gröna infrastrukturen kan bevaras och utvecklas. Detta behöver göras mer ingående i en framtida grönsystemplan eller liknande, vilket även beskrivs i planförslaget. Därefter kan mark- och vattenanvändningskartan prioritera fler utvecklingsområden som berör natur- och rekreationsvärden.

Översiktsplanen har kompletterats med information om att naturvärdesinventering bör tas fram tidigt i framtida planprocesser. Planförslaget har också kompletterats med information om skadelindringshierarkin och kompensationsåtgärder, samt hur kommunen avser arbeta vidare med denna modell i kommande planering.

Nulägesbeskrivning

Nulägesbeskrivningen ger i stort en bra samlad uppfattning av förutsättningarna i kommunen.

Gällande havsområdet saknas dock i allt väsentligt redovisning av naturvärden som kräver planmässiga överväganden och därmed ställningstaganden. Avrinningsområdesperspektivet bör förtydligas i ÖP eftersom det är ett av de tydligare exemplen på behovet av mellankommunal planering. Många planfrågor påverkas av eller behöver en särskild anpassning till de hydrologiska förhållandena, som kan kallas för ”vattnet i landskapet” (dvs avrinningsområdena med sjöar, vattendrag, egentliga våtmarker, men även tillfälliga vattenpåverkade områden inklusive eventuella svamplan vid vattendrag samt hur dessa binds ihop och bildar vattenvägar). Några exempel på arbete som kräver en helhetssyn utifrån ett avrinningsområdesperspektiv:

- Kopplingen till vattenförvaltningen och MKN
- Klimatanpassning kopplat till höga flöden, skyfall.
- Insatser för att främja landskapets gröna infrastruktur (inkluderar de blå frågorna).

Det är en stark rekommendation att på lämplig karta, under denna rubrik och/eller under Mark- och vattenanvändning, redovisa förekommande huvud- och delavrinningsområden inom kommunen för att tydliggöra vattenlandskapets utseende och funktion. Komplettera gärna med Hydrografi i nätverk och SLU markfuktighetskarta för att tydliggöra var man har hydrologiskt viktiga områden att ta hänsyn till i planeringen.

Mönsterås kommuns svar på yttrandet

Naturvärden kopplade till kustområdet finns beskrivet under Mark- och vattenanvändning - Vatten - Natur och friluftsliv. Detta ligger som grund till ställningstagandena som gjorts i vattenanvändningen, där utvecklingen av dessa områden även beskrivs. I kapitlet kring mellankommunala frågor har vikten av vattenfrågor och avrinningsområden i koppling till MKN och vattenförvaltning, klimatanpassning och den gröna infrastrukturen stärkts i granskningshandlingen.

Kartlager för Hydrografi i nätverk och huvud och delavrinningsområden har lagts till i den digitala kartan. Kartlager för markfuktighet har inte kunnats läggas in i kommunens digitala kartverktyg då geodatan från SLU varit alldeles för tung, och därför har den underlagsdatabasen prioriterats bort i visningsläget.

Utvecklingsinriktning

Finns kommunala ansvarsmiljöer, med särskilda behov av insatser som kommunen särskilt vill lyfta utifrån perspektivet lokal grön infrastruktur och ekosystemtjänster?

Områden med höga naturvärden markeras i två kartor: 1) Den karta som visar gröna-blåa stråk längs kusten och längs åarna samt med tänkta korridorer för utveckling av gröna blåa stråk som löper inne i landet från Alsterån till Emån (under Natur och friluftsliv); samt 2) En annan karta som i grönt visar mer detaljerade områden för natur blandat med friluftsliv (under Mark- och vattenanvändning). Delvis sammanfaller de markerade områdena för natur/friluftsliv och de blå/gröna stråken med naturvärden som pekats ut av Länsstyrelsen i GI-arbetet. Särskilt har det pekats ut värdetrakter längs både Alsterån och Emån. I GI-materialet är dock värdetrakterna bredare än de stråk som kommunen pekar ut vilket gör att det finns höga naturvärden även

utanför kommunens grön/blå stråk. Särskilt kring Emån vid Kvillen och vid Grönskog är värdeetrakterna betydligt bredare än de stråk kommunen visar.

De föreslagna Blå-gröna stråken är ungefärliga men även på den skala som kartan under rubriken Utvecklingsriktning: Natur och friluftsliv har så bör Kvillen, Emåns största biflöde markeras som ett viktigt grönt stråk.

Länsstyrelsen ser positivt på att kommunen pekar ut ett grönt stråk längs kusten. Men det finns höga värden i området inte minst på Gårö, på Ramsö och kring Björnö och Ödängla. Detta är områden där det är värdefullt att stärka befintliga naturvärden och om möjligt restaurera betesmarker.

Mönsterås kommuns svar på yttrandet

Utvecklingsinriktningskartan är en illustration av kommunens visioner med utvecklingen av bebyggelse, natur- och friluftsliv samt kommunikationer. Illustrationen är grafisk och schematisk för att visa kommunens intentioner på ett tydligt sätt. Illustrationen visar därmed inte exakta gränsdragningar, utan viktiga stråk som är värda att lyfta. Emån och Alsteråns sträckning är ungefärlig, och självklart ingår värdeetrakter och värdekärnor i de identifierade stråken, utan att vara exakta. Även Kvillen och områdena vid kusten (Gårö, Ramsö, Björnö och Ödängla) ingår i det gröna stråket. För att förtydliga detta har illustrationen justerats.

Mark- och vattenanvändning

En bra och tydlig kommunövergripande markanvändningskarta är viktig. På kommunska kan Nationella marktäckedata användas.

Informationssida: <https://www.naturvardsverket.se/Sa-mar-miljon/Kartor/Nationella-Marktackedata-NMD/>

Datamängd: Nationella marktäckedata; basskikt region A, södra Sverige)

Grönområden

De generella skrivningarna om nyttan och behoven av grönområden liksom de övergripande ställningstagandena är bra, men det är tydligt att markanvändningskartan inte innefattar en mer omfattande analys av dessa behov och var kommunen verkligen avser att stärka dessa värden.

Mönsterås kommuns svar på yttrandet

Noteras. I översiktsplanen har en första övergripande analys gjorts för grönområden och grönstrukturer. En omfattande analys av grönområden behöver kompletteras i en framtida grönplan. Därefter kan dessa ytor lyftas in i översiktsplanen.

Natur och friluftsliv

Ta fram och gör en koppling till motsvarande ställningstaganden om Natur och friluftsliv som gäller även för havsområdet. Detta är väsentligt eftersom ÖP inledningsvis tydliggör att den omfattar hela kommunens yta.

”...kommunen arbetar enligt miljömålen för att öka andelen skyddad natur genom både egna initiativ och samarbeten.”

Har kommunen för avsikt att själv arbeta med områdesskydd i någon form?

Länsstyrelsen menar att *rekreationella värden* ska ändras till rekreativvärden.

Kommunen skriver att man ska ha en aktuell grönstrukturplan som tillägg till översiktsplanen. Ska den omfatta hela kommunen eller enbart tätorterna? Eller avser kommunen att gå vidare med exempelvis kommunövergripande lokal naturvårdsplan eller en kartering av kommunens ekosystemtjänster som flera andra kommuner gör?

Planförslaget lyfter på flera ställen de blå-gröna stråk man identifierat och anger att man ska stärka dessa områdens naturvärden. Trots dessa ställningstaganden och trots övergripande målsättningar ovan har man lagt 7 LIS-områden och ytterligare ett par områden för bostadsutveckling i dessa stråk. Vilka planeringsmässiga övervägande ligger bakom dessa motstridiga planeringsbesked?

Mönsterås kommuns svar på yttrandet

Noteras. Ställningstagande kring Natur och friluftsliv för vattenanvändningen har tagits fram för att ytterligare visa kommunens intentioner för dessa områden. Rekreationella värden har ändrats till rekreativvärden.

Kommunen avser inte arbeta med områdesskydd i egen regi men deltar gärna i diskussioner med länsstyrelsen och andra myndigheter om skyddsvärda områden inom kommunens geografiska yta.

I översiktsplanen fastställs att en grönstrukturplan eller liknande ska tas fram som tematiskt tillägg till översiktsplanen. Avgränsning och omfattning får sättas när det arbetet startas upp.

Kommunen värnar om de blågröna stråk som identifierats, samt för de områden som är markerade som Natur- och friluftsliv i markanvändningskartan och vattenanvändningskartan. Utvecklingsinriktningskartan är som tidigare nämnts i samrådsredogörelsen en schematisk illustration över bland annat de blågröna stråken som identifierats, och gränsdragningen är inte exakt. Mark- och vattenanvändningskartan har däremot identifierat mer detaljerade områden. Områden är utpekade i kommunen där landsbygdsutveckling i strandnära läge (LIS) identifierats. Dessa områden ligger framför allt i anslutning till Emån och Alsterån, där kommunen anser kunna erbjuda utveckling av bebyggelse i attraktiva och naturnära lägen. Ställningstagande har gjorts för Natur och friluftsliv: ”Ny bebyggelse inom natur och friluftslivsområde ska ta stor hänsyn till de natur- eller friluftsvärden som finns i området”. Detta gäller för all ny bebyggelse inom dessa områden. LIS-områden får heller inte placeras där riksintresse för naturvård riskerar påverkas negativt. Två LIS-områden har placerats där kommunen planlagt Natur- och friluftsliv, men har inte placerats vid platser med värdefulla kärnor. Resterande LIS-områden är placerade inom Landsbygd (vissa med inslag av Natur- och friluftsliv utan kända värdekärnor) eller Sammanhängande bostadsbebyggelse. Kommunen ställer sig därför frågande till länsstyrelsens yttrande om att det skulle vara motstridig planering.

Teknisk anläggning

”Vi prioriterar dricksvattenförsörjningen framför andra konkurrerande intressen och vi säkerställer en god dricksvattenkvalitet” Kan detta innebära ställningstagande som inverkar på riksintressen, MKN eller mellankommunala frågor? Görs sådan bedömning i MKB?

Mönsterås kommuns svar på yttrandet

Den kommunala och enskilda vattenförsörjningen måste under alla omständigheter vara säkerställd för invånaren. Kommunens allmänna dricksvattentäckter ska ha aktuella vattenskyddsområden och skyddsföreskrifter som bidrar till att de kan brukas på ett långsiktigt hållbart sätt. Ställningstagandet är utformat från kommunens vattentjänstplan och innebär att dricksvattenförsörjningen ska prioriteras.

Vatten, havsområdet

Vattenanvändningen är i sin tur indelad i olika underrubriker: Farleder, Natur och friluftsliv, Skärgård och hav, Recipient avlopp, Recipient avlopp och Farled samt Påverkanzon.

Det går inte att tydligt urskilja vattenanvändningskartans olika prioriteringar.

Ställningstaganden för Vatten (urval)

Vi verkar för att andelen våtmarksarealer i kommunen ska öka Bra, men samtidigt är det viktigt att framhålla det som anges i miljöbedömningen: *I nuläget saknas riktlinjer eller ställningstaganden kopplat till våtmarker, samt hur kommunen avser att arbeta med våtmarker samt vattendrag eller som kolsänka som en reglerande ekosystemtjänst.*

- *Vi samarbetar med berörda myndigheter och aktörer för att skapa fria vandringsvägar för fisk och för att områden som är särskilt viktiga för fiskreproduktion ska få formellt skydd?*

Bra - och kopplingen till den sista punkten (dessa bör inte separeras i listan)? Ska man tolka ställningstagandet som att kommunen anser att befintlig vattenkraft ska bestå, men miljöanpassas?

Mönsterås kommuns svar på yttrandet

Kapitlet för Vattenanvändning har justerats med en tydligare rubrikindelning för att visa på syftet och utvecklingsinriktningarna för varje användning.

Hur kommunen ska arbeta för att andelen våtmarksarealer i kommunen finns i Miljömål för Mönsterås kommun 2020-2025. Planhandlingarna har uppdaterats med information om hur kommunen avser arbeta med dessa frågor.

Våra fem samhällen

Avsnittet innehåller bra skrivningar om utvecklande av samhällenas grönstruktur men dessa kopplar inte alls till markanvändningskartans föreslagna planering.

Grönstrukturkartorna med pilar som finns för varje tätort är bra och det är imponerande och framåtsyftande att ha planering för grönstruktur även i de ganska små samhällen som finns i

kommunen. Man kan notera att flera av de pilar som finns i kartorna nu kommer att hamna inom sammanhållen bebyggelse om man utvecklar bebyggelsen som det är föreslaget i ÖP:n.

Blomstermåla

Det finns inget beslutat naturreservat i detta område, vilket ÖP felaktigt anger. Skrivningen om naturreservatet återkommer även i nästkommande stycke samt under Riksintressen, skyddade områden och andra värden.

Fliseryd

I Fliseryd finns det i det föreslagna industriområdet öster om samhället, längs Oskarshamnsvägen, ett antal värdekärnor för ädellöv baserade främst på inventering av värdefulla träd. Här behöver man ta hänsyn till dessa värdekärnor vid exploatering.

Mönsterås

”Området i östra delarna av Gårö är obebyggda, och här föreslås ett mindre område för Sammanhängande bostadsbebyggelse i direkt anslutning till natur och hav. På grund av det havsnära läget behöver framtida planarbete för området ta hänsyn till bland annat strandskyddsbestämmelser och havsnivåhöjningar för att området ska vara lämpligt för bostadsbebyggelse.”

I Mönsterås ligger tre utvecklingsområden för bebyggelse inom riksintresset för naturvård Mönsterås skärgård. Särskilt området på Hästeholm (Gårö) kommer i konflikt med riksintressets formuleringar om kärnvärden för både skärgårdslandskapet och betesmarker i odlingslandskapet. Området är delvis även en värdekärna för gräsmarker.

Vad finns som i dagsläget skulle kunna utgöra särskilda skäl och motivera ett upphävande av strandskyddet i denna oexploaterade del av riksintresseområdet? Endast liten del av det utpekade området ligger utanför den påverkanszon för havsnivåhöjning som kommunen själv redovisar på annan plats i ÖP. Länsstyrelsen är ytterst tveksam till lämpligheten av detta utvecklingsområde.

Mönsterås kommuns svar på yttrandet

Noteras. Grönstrukturkartorna är en första analys av grönstrukturen för våra samhällen, och ytterligare analyser behöver göras i en framtida grönstrukturplan. Därefter kan markanvändningen inom samhällena ses över för att lyfta in prioriterade grönområden.

Naturreservatet för Sandbäckshult som fanns beskrivet i samrådsbehandlingen står inför beslut hos länsstyrelsen. Texten har formulerats om för att förtydliga att det inte är ett beslutat naturreservat, och har tagits bort tills vidare under rubriken ”Förordnanden och områdesskydd”-

I det geodataunderlag som länsstyrelsen levererat till kommunen inför översiktsplanarbetet finns inga kända värdekärnor vid området för Verksamheter och industri i Fliseryds nordöstra delar. Vid eventuell framtida detaljplanering för området utreds alltid naturvärden mer djupgående och säkerställs genom planbestämmelser/ utformning för att ta hänsyn till eventuella värden.

Utvecklingsområdet för sammanhängande bostadsbebyggelse som pekades ut på Gårö har tagits bort, med hänsyn till riksintresset för naturvård Mönsterås skärgård, strandskyddet och det havsnära läget. I granskningsförslaget pekas området istället ut som Natur- och friluftsliv samt Landsbygd.

Rådgivande synpunkter om utformning

Kommunen bör ta fram en handlingsplan/genomförandeplan där man sammanställer de insatser som kommunen vill lyfta som viktiga fortsatta steg i planeringsprocessen. Kommunen bör även utveckla arbetet med hur målen i översiktsplanen ska följas upp.

En översyn av skillnader mellan kartorna, både de digitala och pdf-versionerna, samt en tydligare redovisning i legenden efterfrågas. Vidare borde de digitala möjligheterna utnyttjas bättre. En text kopplad till varje enskild markanvändning efterfrågas, i stället för den allmänt hållna text som kommer upp när man klickar på ett område. Till varje område bör också finnas ett ID eller ett namn för att underlätta granskningen.

Det kan vara lämpligt att tydliggöra kopplingar mellan planens olika delar som innehåller kommunala ställningstaganden, så att det blir tydligare att de förekommer på flera håll. Det är svårt med överblick av ställningstagandena när samma frågor återupprepas på flera håll, det vill säga såväl under Nulägesbeskrivning, Utvecklingsinriktning som under Mark- och vattenanvändning. I en digital produkt kan och bör man nog i möjligaste mån nyttja möjligheten att länka till planens olika delar i stället för att återupprepa.

Länsstyrelsen saknar en sökfunktion i den digitala kartan. Det försvårar överblickbarheten och gör det svårt för allmänheten att ta del av den digitala översiktsplanen.

Den digitala kartan som presenterar risker i kommunen bör ses över för att öka användarvänligheten. Skikten bör döpas om så att de blir tydligare vad de visar.

Mönsterås kommuns svar på yttrandet

Noteras. Den digitala översiktsplanen har till granskningen arbetats om gällande vilka kartor som presenteras, vilka lager de olika kartorna har samt informationen som kommer upp vid markering av en yta. Överlag har även länkar lagts till för att tydliggöra istället för upprepa. Tyvärr saknas sökfunktion i kommunens kartverktyg, och går inte att lägga till. Kommunen håller med om att det vore önskvärt.

LIS-områden

Länsstyrelsen noterar att ett område, Finsjö, har fallit bort i den digitala versionen. De kartor som redovisas i den tryckta versionen kan med fördelas presenteras i en skala som gör dem tolkningsbara.

Mönsterås kommuns svar på yttrandet

Kommunen har också uppmärksammat att Finsjö-området tyvärr fallit bort. Detta är åtgärdat till granskningen.

Miljökonsekvensbeskrivning

Miljökonsekvensbeskrivningen ska innehålla en identifiering, beskrivning och bedömning av rimliga alternativ med hänsyn till planens eller programmets syfte och geografiska räckvidd. Hur kommunen resonerat kring alternativen ska framgå i miljökonsekvensbeskrivningen. Rimliga

alternativ till de ställningstaganden som gjorts i planen ska redovisas, det vill säga olika sätt att uppnå planens mål. Beskrivningen av alternativens påverkan på miljön bör avgränsas till de väsentliga miljöförhållandena och de geografiska områden som kan komma att påverkas i större utsträckning.

Kommunen behöver utveckla skrivningen om de alternativ som ansetts vara rimliga.

Kommunen behöver tydligare beskriva hur slutsatser kring effekter på till exempel riksintresseområden gjorts i miljökonsekvensbeskrivningen. Exempelvis har Länsstyrelsen svårt att se hur bedömningen i följande skrivelse har gjorts: *”Fyra utvecklingsområden för bebyggelse, lokaliserade i Ålem, medför intrång i riksintresseområdet för naturmiljö, Alsteråns vattensystem. Delar av riksintresseområdet utgör även Natura 2000-område, men detta område berörs inte. Värdekärnorna i riksintresseområdet utgörs av vattendrag, skogslandskap, sjö, odlingslandskap och vattenkomplex. Samtliga av de fyra utvecklingsområdena är belägna intill befintlig bebyggelse, i byns centrala delar, och inga av kärnvärdena bedöms beröras. De negativa effekterna på riksintresseområdet bedöms som begränsade.”*

MKB ska också kompletteras med:

- riksintresseområden - de enskilda områdena och deras specifika värden
- MKN vatten är inte tillräckligt utrett. Se vidare Länsstyrelsens MKN-vattenkommentarer, avsnitt kopplade till LAV och vattentjänstplan samt kust- och havsplanering.
- miljökvalitetsnormer (utifrån det faktum att de inte enbart handlar om vattenkvalitet)
- artskydd (det är möjligt att lyfta om det finns redan uppmärksammade konflikter)
- Formulering kring kulturmiljölagstiftningen bör omformuleras till ”Den svenska kulturmiljön skyddas främst genom kulturmiljölagen, miljöbalken och plan- och bygglagen.” Den senare är den främsta lagen för att skydda den byggda miljöns kulturmiljövärden.
- Aspekter av social hållbarhet inkluderas inte på ett tydligt sätt i miljökonsekvensbeskrivningen. Människors hälsa handlar om fler aspekter än utsatthet för buller och luftföroreningar. Olika gruppers förutsättningar och möjligheter och deras påverkan på planförslaget behöver integreras genom hela MKB.

Mönsterås kommuns svar på yttrandet

Noteras. Miljökonsekvensbeskrivningen har reviderats och kompletterats utifrån ändringar i planförslaget och inkomna synpunkter. MKB har framför allt reviderats enligt följande:

- *Samtliga riksintressen har beskrivits tydligare, med kopplade ställningstagande och bedömning av påverkan*
- *MKN vatten lyfts under kap 6.5, Vatten och vattenkvalité*
- *Påverkan på MKN luft, buller och vatten beskrivs under kap 10.3*
- *Jord- och skogsbruket har lyfts till ett eget kapitel under miljökonsekvensbeskrivningen kap. 6*
- *Agenda 2030 har lyfts tydligare i kap. 9*

MKB gör ingen hållbarhetsbedömning utifrån de tre dimensionerna ekologisk, ekonomisk och social hållbarhet. Under avgränsningssamrådet med länsstyrelsen lyftes inte frågan om att en hållbarhetsbedömning med de sociala aspekterna skulle göras. Däremot har översiktsplanen kompletterats med den sociala aspekten på hållbarhet.

3.2 REGION KALMAR LÄN, inkom 2023-03-08

Kommunens förslag till översiktsplan bedöms enligt Region Kalmar utgöra ett bra exempel som sätter den egna kommunen i ett tydligt mellankommunalt och regionalt perspektiv. Särskilt positivt är att regional samverkan och mellankommunala frågor finns med som genomgående tema i översiktsplanens olika delar. Det är även positivt att Mönsterås kommun positionerat sig som en strategiskt belägen boendekommun mellan den regionala kärnan Oskarshamn och tillväxtmotorn Kalmar.

Regionala mål, planer och program

Den regionala utvecklingsstrategin (RUS) lyfts tydligt i förslaget. Kommunen bör i högre grad utgå från de kopplade planer, handlingsprogram och strategier som finns i RUS:en när regionala dokument redogörs för då Region Kalmar anser att ett antal centrala länsvisa dokument saknas, exempelvis handlingsprogrammet för fossilbränslefri region. Genom tydliga vägval och insatser väntas kommunen verka för dessa regionala planer, handlingsprogram och strategier, vilket tydligt bör framgå av översiktsplanen. En aktualiserad version av RUS:en förväntas antas i mars 2023.

Regional planering

Mönsterås kommun har på ett tydligt lyckats sätta kommunen i ett tydligt mellankommunalt och regionalt sammanhang trots att det inte finns någon regionplan och att strukturbildsarbetet fortfarande pågår. Kommunen tillhör formellt Oskarshamn lokala arbetsmarknad men de funktionella sambanden till Kalmar är större och bredare (dock uppges Oskarshamn felaktigt vara en tillväxtmotor fast det är en regional kärna). Det strategiska läget mellan Oskarshamn och Kalmar lyfts på ett tydligt sätt fram och fokus har lagts på att dra nytta av läget som bland annat en attraktiv boendekommun.

För läsbarhetens skull kan kommunen sättas i ännu större geografi än vad som nu är fallet i de kartor som genomgående visas.

Miljö, klimat och energi

Kalmar läns klimat- och energistrategi redovisas på ett tydligt sätt och detsamma kan med fördel göras för länets handlingsprogram för fossilbränslefri region. Vidare är det positivt att kommunen hanterar ställningstaganden gällande vindkraft och tydliggör att en ny vindbruksplan ska tas fram. Region Kalmar län ser med fördel att kommunen kompletterar dessa ställningstaganden så att de inkluderar större markbaserade solcellsanläggningar. Inte minst i relation till produktiv skogsmark, åkermark och betesmark.

Digital infrastruktur

Den regionala bredbandsstrategin sträcker sig fram till år 2025 och den digitala agendan till år 2022. Mönsterås kommuns översiktsplan sträcker sig till år 2040 och regionen har därför svårt att svara mot kommunens översiktsplan. I väntan på mer långsiktiga regionala strategidokument ser Region Kalmar län att kommunen försöker analysera hur en förändrad arbetsmarknad med distansarbete, robotisering/automation och AI påverkar den strategiska planeringen. Smarta samhällen, förändrade industriella värdekedjor och logistik samt en delningsekonomi är andra

faktorer som med fördel kan belysas. Följande delar kan med fördel förtydligas och utvecklas:

- Utbyggnaden av 5G och 6G för troligen med sig ett behov av utbyggnaden av telemaster vilket kan skapa en intressekonflikt med motstående intressen (s.32). Här vore det positivt om kommunen gav tydligare rekommendationer för hur dessa sammanvägningar ska göras.
- Inom ställningstaganden för Mångfunktionell bebyggelse och Sammanhängande bostadsbebyggelse (s.45) finns utrymme att hantera digital miljö och infrastruktur. Se RUS för fördelaktiga skrivningar kring detta, exempelvis *”För att alla invånare ska ta ett aktivt samhälls- och demokratiansvar krävs planering av trygga och tillgängliga fysiska och digitala miljöer, såväl i stadsmiljö som på landsbygden”* under rubriken Delaktighet, hälsa och välbefinnande.
- I ställningstagande för landsbygd saknas genomgående den digitala miljön och infrastrukturen.
- Under avsnittet om energi och telekommunikation (s.50) framgår betydelsen av att arbeta med en fortsatt fiberutbyggnad. Här skulle betydelsen av 5G- och 6G-utbyggnaden kunna tydliggöras.

Infrastruktur

Region Kalmar län delar uppfattningen om att en kustjärnväg skulle ha en stor positiv inverkan på länets regionala utveckling och tillväxt. Dock är tidshorisonten för en sådan är lång och markreservatet som redovisas troligen inte aktuellt då. Region Kalmar län ser därför hellre att stråket lyfts som en mobilitetskorrridor mellan Karlskrona och Norrköping samt Oskarshamn och Kalmar i synnerhet. Då kan behovet av nya kollektivtrafiklösningar enklare tydliggöras. Mönsterås kommun har på ett tydligt och väl underbyggt sätt redogjort för behovet av en BRT-station centralt i Mönsterås köping. Läget för denna bör även pekas ut i den strategiska markanvändningen. Särskilt positiv är kommunens intention om att peka ut området väster om BRT-stationen för nya bostäder och verksamheter.

I kommunens nya översiktsplan föreslås ett tågstopp i Ålem, längs med Stångådalsbanan. Region Kalmars mål är i första hand storregional pendling för att föra Kalmar och Linköping närmre varandra. Detta skulle minska restiderna samt öka robustheten samt tillförlitligheten på banan. Ett tågstopp i Ålem innebär ökad restid på sträckan och motsäga det långsiktiga målet om att knyta de sydsvenska tillväxtmotorerna närmre varandra.

Kollektivtrafik

Kommunens översiktsplan bedöms ha en god koppling till de strategiska mål- och styrdokument som behandlar länets kollektivtrafik. Intentionerna om att placera nya bebyggelseområden i anslutning till befintlig infrastruktur bedöms stärka länets möjlighet till en stark kollektivtrafik, tillgänglig för så många som möjligt.

Mönsterås kommuns svar på yttrandet

Regionala mål, planer och program

Mönsterås kommun har använt en stor mängd regionala underlag men tittar närmre på ytterligare regionala dokument, strategier och handlingsplaner till granskningshandlingarna samt lägger till de som saknas i referenslistan.

Regional planering

Formuleringen att Oskarshamn är en tillväxtmotor ändras till att Oskarshamn är en regional kärna. Även en ny karta läggs till där Mönsterås kommun visas i ett större regionalt/ nationellt sammanhang under rubriken Kommunen i regionen.

Miljö, klimat och energi

Regionens handlingsplan för en fossilbränslefri region tydliggörs i text och läggs till i referenslistan. Genom ställningstagandena "Vi är positiva till och möjliggör för etablering av fossilfria energilösningar på landsbygden där så är lämpligt" samt "Vi ser positivt på etablering av solcellsparkar" inkluderas solceller i både större och mindre skala. Vid intresse för anläggande av solcellspark görs en prövning och lämpligheten bedöms i varje enskilt fall. Lämpligheten i relation till produktiv skogsmark, åkermark och betesmark ingår i prövningen.

Digital infrastruktur

Planförslaget har i den inledande omvärldsanalysen kompletterats med information kring hur en förändrad arbetsmarknad och ett mer digitalt samhälle kan påverka den strategiska planeringen. Information om 5G- och 6G-utbyggnaden har utvecklats under rubrikerna Mark- och vattenanvändning/ Teknisk anläggning/ Energi och telekommunikation. Gällande digital miljö och infrastruktur har ställningstaganden om att alla som bor och verkar i kommunen ska kunna ta del av det digitala samhället lagts till under Mångfunktionell bebyggelse och Landsbygd.

Infrastruktur

Kommunen är medveten om att det är en långsiktig vision med inriktningen om framtida kommunikationsstråk. Benämningen kustjärnväg har ändrats till framtida kommunikationsstråk, vilket då istället visar vikten av ett regionalt och nationellt stråk som inrymmer flertalet olika kommunikationsslag.

Den BRT-station som kommunen redogör för anses ligga i korsningen Åsevadsgatan/ E22. Denna är utpekad i markanvändningskartan som Transportinfrastruktur. Centralt i Mönsterås föreslås tågstopp och även denna är utpekad i markanvändningskartan. Båda dessa är utpekade som "bytespunkt för kollektivtrafik" i utvecklingsinriktningskartan.

Kommunen ser positivt på regionens mål att möjliggöra en enklare storregional pendling mellan Kalmar och Linköping. Kommunen ser även positivt på en satsning av pendling av mer regionalt perspektiv och utesluter inte ytterligare pendlingstrafik mellan ex. Högsby-Kalmar eller Vimmerby/ Hultsfred-Kalmar på lång sikt. Skulle sådan regional pendling möjliggöras bidrar ett tågstopp i Ålem till att öka Mönsterås attraktivitet som boendeort, samt möjliggör för ett hållbart resande och ökad pendling på sträckan.

3.3 ÖVRIGA MYNDIGHETER

LUFTFARTSVERKET, inkom 2023-01-17

LFV vill i egenskap av sakägare för CNS-utrustning avge följande yttrande:

Mönsterås kommun berörs av den s.k. MSA-påverkande ytan (skyddsområde på 60 km kring flygplats där flygplanen påbörjar den sista delen av inflygningen) för Kalmars flygplats.

Kalmar flygplats utgör riksintresse vilket bör tas upp under Riksintressen i översiktsplanen. Flygtrafiken rör sig med fastställda marginaler över den MSA-påverkande ytan, vars höjd är samma som högsta hinder inom ytan. Nya hinder kan ha en negativ inverkan på flygtrafiken. Av översiktsplanen bör framgå att lokalisering av höga byggnader/föremål (exempelvis vindkraft) inom den MSA-påverkande ytan ska samrådas med berörd flygplats. Konsekvenser av hinderbegränsande områden och bullerkurvor ska redovisas i översiktsplanen i form av restriktioner och eller rekommendationer.

I översiktsplanen nämns ingenting om flyghinder för varken den civila eller den militära luftfarten. Vad som gäller avseende civil och militär luftfart bör nämnas i alla översiktsplaner för att säkerställa att LFV och Försvarmakten remitteras i dessa ärenden. LFV vill påminna kommunerna om att följande gäller för civil luftfart:

Alla byggnadsobjekt oavsett typ som master, torn, pyloner, skyltar, konstverk, byggnader etc. som är högre än 20 meter över mark eller vattenytan skall remitteras till LFV. Detta gäller oavsett position på svenskt territorium. Befinner sig objektet till havs eller i insjö skall även Kustbevakningen i Karlskrona remitteras.

För Försvarmakten gäller att objekt högre än 45 meter inom sammanhållen bebyggelse samt högre än 20 meter utanför sammanhållen bebyggelse ska samrådas med Försvarmakten.

Mönsterås kommuns svar på yttrandet

Riksintresset för Kalmar läns flygplats och tillhörande MSA-yta har kompletterats i planförslaget under Riksintressen för kommunikationer, där det framgår att hinder inom berörd yta kan ha negativ påverkan på både civil och militär flygtrafik.

SVENSKA KRAFTNÄT, inkom 2023-02-24

I nordvästra delen av Mönsterås kommun finns en 400 kV-ledning som ingår i transmissionsnätet för el. Ledningen är inte synliggjord i mark- och vattenanvändningskartan samt att information om ledningen saknas i översiktsplanena löptext. Ledningen önskar synliggöras i både text och karta då det befintliga transmissionsnätet är en förutsättning för samhällsviktig infrastruktur som tryggar Sveriges energiförsörjning. Svenska kraftnät planerar även för en ny ledning av samma storlek i området bredvid befintlig ledning. Även information gällande denna önskas finnas med i den löpande texten.

Det kan även vara av intresse att i översiktsplanen ta med att transmissionsnätets mark- och vattenanspråk utreds för riksintresseanspråk inom totalförsvarets civila del av MSB. Transmissionsnätets verksamhet med tillhörande mark- och vattenanspråk är ett allmänt intresse eftersom samhället ska fungera i fred, kris och krig.

Mönsterås kommuns svar på yttrandet

400kV-ledningen som går genom kommunen har ritats in i mark- och vattenanvändningskartan och kompletterande information har lagts till i planbeskrivningen till granskningskedet. Information om den planerade ledningen inkluderas i texten. Då det ännu inte är beslutat huruvida transmissionsnätet ska bli riksintresse eller ej avvaktar kommunen med att lägga till information om detta.

TRAFIKVERKET, inkom 2023-02-27

Trafikverket anser att förslaget till ny översiktsplan överlag är tydligt, lättläst och innehåller goda och rimliga ambitionsnivåer.

Kommunen har på ett korrekt sätt redovisat de riksintresseanspråk för kommunikationer som återfinns inom kommunen. Avsnittet skulle kunna kompletteras med kommunens bild av om riksintressena tillgodoses eller om det kan antas finnas motstående intressen i den kommunala utvecklingsinriktningen. Som exempel kan E22:an genom Mönsterås nämnas där krav på kapacitet och framkomlighet för långväga transporter skulle kunna påverkas negativt av bebyggelseutvecklingen i vägens närhet.

En utredning för Tjust- och Stångådalsbanornas funktion för regional utveckling har inletts av Trafikverket. Kommunerna längs banorna och andra aktörer kommer beredas möjlighet till inspel av avstämning under utredningens gång. Syftet är att identifiera banornas funktion och brister samt att spela in eventuella brister i kommande nationella transportplan. Detta för att eventuellt kunna vägas mot andra åtgärdsbehov i det svenska järnvägssystemet.

Kommunen uppger att man på lång sikt verkar för att utreda en framtida kustjärnväg mellan Karlskrona och Norrköping via Mönsterås. Detta anser Trafikverket vara en mycket tveksam inriktning där det är osannolikt att det finns en samsyn inom länet.

Gällande mark- och vattenanvändningen delar Trafikverket kommunens uppfattning om behovet av en utvecklad kollektivtrafik längs E22:an och samverkar kring det utpekade området E22/Åsevadsgatan. Trafikverket betonar att åtgärden bör beskrivas på lång sikt med hänsyn till den nationella transportplanen för infrastruktur. Kommunen bör belysa hur man ser på utvecklingen även på kort sikt. Eftersom åtgärden som kommunen önskar inte finns upptagen i nuvarande nationella transportplan råder en osäkerhet kring genomförandet inom den tidsrymd som planen tar höjd för.

Trafikverket önskar att kommunen utvecklar planen på ett sådant sätt att det framgår vilka områden som kommunen ska vara väghållare för, redovisning av väghållarområden eller ett resonemang om detta, vilket skulle tillföra ytterligare till översiktsplanen. Genom ett kommunalt övertagande kan en mer lokalt anpassad väghållning erhållas och kommunen får dessutom mandat att planera väg och kringliggande bebyggelse på ett funktionellt sätt.

I referenserna saknar Trafikverket en koppling till de åtgärdsvalstudier som genomförts i kommunen samt om kommunen ser nya utredningsbehov kan de med fördel ha grund i en ny

översiktsplan. Avslutningsvis tipsar Trafikverket om material som kan vara användbart i det fortsatta arbetet; Stadsmiljöavtal, Transportsystemet i samhällsplaneringen och Trafikverkets nya beslutade riksintressen.

Mönsterås kommuns svar på yttrandet

Kommunen har reviderat planförslaget som tydliggör hur översiktsplanen tillgodoser riksintressena eller om det finns motstående anspråk.

När utredningen gällande Tjust- och Stångådalsbanornas funktion kommit till ett resultat kan detta inkluderas i översiktsplanen. Mönsterås kommun vill dock understryka att Stångådalsbanan utgör en viktig funktion och kommunikation för kommunen och dess invånare. Benämningen kustjärnväg har ändrats till framtida kommunikationsstråk, vilket då istället visar vikten av ett regionalt och nationellt stråk som inrymmer flertalet olika kommunikationsslag.

Det utpekade området för en BRT-station vid Åsevadsgatans anslutning till E22 är en fråga som kommunen arbetar aktivt med och som prioriteras, både på kort och lång sikt. Genomfart E22 Mönsterås inte är med som namngivet objekt i den nationella vägplanen, men med på listan på ytterligare förslag på namngivna investeringar vid en utökad ram 10 procent, ej rangordnad. Kommunen står fast vid utvecklingsinriktningen att fortsätta arbeta för en BRT-station i området inom ramarna för översiktsplanen 2040-2050. Skulle en mer kortsiktig lösning på busshållplats för BRT behövas finns befintliga busshållplatser i närheten att arbeta vidare med.

År 2020 tecknades en avsiktsförklaring mellan Trafikverket, Region Kalmar län, och Mönsterås kommun med syftet att fördela ansvaret för projektet Genomfart E22 Mönsterås. En av punkterna som kom överens om var att Mönsterås kommun som en medfinansiering av projektet skulle ta över väghållarskapet för de statliga vägarna 632, 633 och 635 när projektet Genomfart E22 Mönsterås var klart. Även om projektet inte är med som namngivet objekt i den nationella transportplanen 2022-2033 så kan Mönsterås fortfarande tänka sig en sådan uppgörelse. Idag finns inga konkreta planer från kommunen att överta väghållarskap i förtid.

De åtgärdsvalstudier som genomförts läggs till i referenslistan och kommunen undersöker de föreslagna underlagen till granskningen.

ENERGIMYNDIGHETEN, inkom 2023-03-08

Energimyndigheten ser positivt på att kommunen beslutat om att ta fram en vindbruksplan som tillägg till översiktsplanen. I planen är det viktigt att inte enbart identifiera problem utan ge förutsättningar för att tillvarata vindkraftens möjligheter och hitta lösningar på samexistens. Då Mönsterås är en kustkommun behöver man arbeta med både landbaserad och havsbaserad vindkraft. Framtagandet av vindbruksplanen behöver dessutom gå hand i hand med kommunens energi- och klimatstrategi. Det är lämpligt om kommunen söker samarbete med närliggande kommuner samt om möjligt region och länsstyrelse. Även om kommunen har rådighet över sin egen planering är det viktigt att få med det regionala perspektivet då frågan är av mellankommunal betydelse.

Mönsterås kommuns svar på yttrandet

Framtagandet av vindbruksplanen är fortfarande i ett tidigt skede men planen avser bland annat påvisa områden med förutsättningar för vindkraft, ge riktlinjer gällande etablering, undersöka både land- och havsbaserad vindkraft samt överensstämja med kommunens övriga styrdokument. Kommunen kommer att samråda med både grannkommuner och länsstyrelse i planprocessen.

FÖRSVARSMAKTEN, inkom 2023-03-08

Försvarmakten avstår från att yttra sig gällande översiktsplanen.

Dock upplyser man om att riksintressen för totalförsvarets militära del ska redovisas och tillgodoses i översiktsplanen. Underlag kan hittas på Försvarmaktens hemsida under rubriken Riksintressen samt i riksintressekatalogen för aktuellt län.

Mönsterås kommuns svar på yttrandet

Noteras. Riksintresset redovisas och beskrivs under kapitlet Riksintressen, skyddade områden och andra värden.

MYNDIGHETEN FÖR SAMHÄLLSSKYDD OCH BEREDSKAP- MSB, inkom 2023-03-08

Myndigheten för samhällsskydd och beredskap framhäver att översiktsplanen ska redovisa en samlad bild över risker i kommunen som ett allmänt intresse enligt 2 kap. PBL. I detta ingår exempelvis naturolyckor, transportvägar för farligt gods och Sevesoanläggningar.

I översiktsplanen bör kommunens syn på risken för klimatrelaterade skador på den byggda miljön som kan följa av översvämning, ras, skred och erosion framgå. Det bör även tydliggöras hur sådana skador kan minska eller upphöra. I översiktsplanen bör det framgå hur kommunen avser hantera dessa risker, alltså om riskerna kan accepteras eller om man avser vidta förebyggande åtgärder eller andra riskreducerande åtgärder.

Ett strategiskt ställningstagande i översiktsplanen ger långsiktighet i kommunens riskhantering eller riskvärdering och utgör ett bra stöd för att hantera riskfrågor i kommande detaljplaner, bygglov och övriga tillståndsärenden.

MSB listar underlag och information som kan vara av nytta för Mönsterås kommun:

- Kartering av översvämningsrisk för Emån, 2014, - Översvämningsportalen, - Översiktliga stabilitetskartering, 2022, - Värmekartering, - Vägledningsarbete för arbete med naturolyckor
- Vägledning om samhällsplanering och Sevesoanläggningar, - Kommunalt handlingsprogram för förebyggande verksamhet och räddningstjänst, 2021, - Oljeolyckor till sjöss, 2022
- Vindkraft och höga byggnadsverk, - Krisberedskap, - Vägledning för totalförsvarets intressen i samhällsplaneringen, - Totalförsvarets civila delar, - Miljöbedömning

Mönsterås kommuns svar på yttrandet

Risker och konsekvenser redovisas under rubriken med samma namn i planbeskrivningen, och i kartorna i den digitala översiktsplanen. Kommunen tydliggör övergripande hur risker kan hanteras, förebyggas och minskas, vilket beskrivs övergripande i kapitlet. Kommunens ställningstaganden är kopplade till respektive markanvändning så ett ställningstagande om risker kopplas bättre till texten där risker kan beskrivas. Kommunen har underlag i form av bland annat Dagvatten-, risk- och sårbarhetsanalys, påverkanszon för havsnivåhöjning, stabilitetsutredning för Emån med flera som kan konsulteras vid plan- eller tillståndsprövning.

POST- OCH TELESTYRELSEN, inkom 2023-03-08

Post- och Telestyrelsen (PTS) är central förvaltningsmyndighet med sektorsansvar inom områdena post och elektronisk kommunikation. År 2016 presenterade regeringen den nya bredbandsstrategin Sverige helt uppkopplat 2025 där det kortsiktiga målet är att 95 procent av alla hushåll och företag bör ha tillgång till minst 100 Mbit/s år 2020. På längre sikt är målet att 98 procent bör ha tillgång till minst 1 Gbit/s senast år 2025 samt att det bör finnas tillgång till stabila mobila tjänster av god kvalitet där människor normalt befinner sig senast år 2023.

En robust och välbyggd IT-infrastruktur tryggar välfärden. En välfungerande IT-infrastruktur ger goda förutsättningar för bland annat näringslivsutveckling, sysselsättning, vård, klimat och kompetensförsörjning. Av den anledningen anser PTS att IT-infrastrukturen måste in i samhällsplaneringen på regionnivå och i alla kommuner.

PTS har inte tillgång till information kring hurvida operatörer och ledningsägare blir berörda men anser det lämpligt att kontakta nationella bredbandsaktörer samt aktuella regionala och lokala bredbandsaktörer. Kommunen bör ha en förteckning över ledningsägare som blir berörda eller likande funktion. PTS hänvisar till www.ledningskollen.se.

Om planen innebär uppförande av vindkraftverk kan dessa i vissa fall påverka mottagningen av radiosignaler på ett negativt sätt. PTS rekommenderar därför att ett samrådsförfarande genomförs mellan vindkraftsbolag och berörda radiolänkopertörer. I sådant fall kan PTS bidra med information om berörda operatörer.

Mönsterås kommuns svar på yttrandet

Mönsterås kommun har använt sig av informationen i den regionala bredbandsstrategin som är en förlängning av den nationella strategin. Som beskrivet i avsnittet "Kommunen idag" arbetar Mönsterås kommun aktivt med uppkopplingen av kommunen då detta är en förutsättning för en god levnadsstandard och utvecklingen av många olika ämnesområden. Alla kommunens tätorter är anslutna till fibernätet liksom många av kommunens landsbygdsorter och byar. I fibernätet erbjuds hastigheter på upp till 1 Gbit/s. I mars år 2022 hade 90,92 procent av kommunens invånare bredband och kommunen arbetar fortfarande med utbyggnaden av fibernätet. Detta har förtydligats i översiktsplanen, under Mark- och vattenanvändning: Teknisk anläggning-Digital infrastruktur. Som beskrivet i planförslaget anses en vindbruksplan tas fram som tematiskt tillägg till översiktsplanen. PTS är välkommen att lämna synpunkter i den processen.

STATENS GEOTEKNISKA INSTITUT- SGI, inkom 2023-03-08

Det finns en stor variation av jordarter inom kommunen men sandig morän är den som dominerar. SGU:s jordartskarta samt kartlager *Förutsättningar för skred i finkorniga jordarter* antyder att det kan finnas förutsättningar för skred inom delar av planområdet.

Sveriges geologiska institut (SGI) beskriver att kommunen hanterat uppgifter om stabilitetsrisker på ett mycket bra sätt. Kommunen har redogjort för sin syn på klimatrelaterade risker med hänsyn till skador på den byggda miljön till följd av översvämning, ras, skred och erosion. Dessutom innehåller planen en översiktlig redovisning av identifierade områden med förutsättning för dessa risker och som kan ha väsentlig betydelse för användandet, utvecklingen och bevarandet av mark- och vattenområden samt den byggda miljön. I planen redovisas även ett ställningstagande kring hur geotekniska frågor ska hanteras för både kommande och befintlig bebyggelse.

SGI rekommenderar att det ska framgå att det kan finnas geotekniska risker och att dessa kan behöva hanteras även utanför områden markerade med påverkanszon för klimatanpassning. Det bör även förtydligas vilket planeringsunderlag som använts för att bedömma förutsättningarna för geotekniska risker. Slutligen bör beskrivningen av skyddsåtgärder mot översvämningar eller skyfall kompletteras med en bedömning av hur dessa kan komma att påverka markens stabilitet.

Mönsterås kommuns svar på yttrandet

Förtydligande om att geotekniska risker kan finnas utanför utpekad påverkanszon för klimatanpassning har lagts till under kapitlet Miljö kvalitetsnormer, risker och konsekvenser. Planeringsunderlag som använts för att bedöma geotekniska risker läggs till i referenslistan. Textstycket om skyddsåtgärder mot översvämningar eller skyfall kompletteras med information att stabiliteten kan påverkas.

SVERIGES GEOLOGISKA UNDERSÖKNING- SGU, inkom 2023-03-08

SGU redogör för de allmänna riktlinjerna som finns för att uppfylla plan- och bygglagens intentioner om en hållbar mark- och vattenanvändning.

Marklutning, jordart, jorddjup och bergart samt grundvattennivå kan ha betydelse för riskbildning vid samhällsplanering och därmed påverka lämplig markanvändning, grundläggning, geotekniska lösningar och kostnader. Särskilt strandnära lägen bör beaktas. SGU tillhandahåller relevanta karteringar.

För att kunna följa Boverkets riktlinjer om kommunal planering i översvämningskänsliga områden bör en analys av höga vattenflöden för berörda avrinningsområden och hur de kan påverka befintliga och planerade strandnära byggnader samt tillhörande infrastruktur utföras.

SGU hänvisar till översvämningsportalen som MSB tillhandahåller. Det har ännu inte utförts

någon rikstäckande kartering för översvämningsrisk och det kan därför finnas ytterligare riskområden inom kommunens övriga avrinningsområden.

I den kommunala planeringen ska aktuella riksintressen redovisas tillsammans med beskrivning av hur kommunen avser tillgodose de utpekade riksintressena. SGU är den myndighet som pekar ut fyndigheter som innehåller värdefulla ämnen eller material som riksintressen. Detta ska redovisas liksom de övriga riksintressena. Vidare bör översiktsplanen innehålla en beskrivning och redovisning i karta av pågående gruv- och täktverksamhet (malmer, krossberg, naturgrus, sand, industrimineral och torv) samt eventuella undersökningstillstånd och bearbetningskoncessioner inom kommunen.

I samhällsplaneringen ska det framgå hur kommunen avser att följa gällande miljö kvalitetsnormer för de grund- och ytvattenförekomster som berörs av översiktsplanen. Hur mark- och vattenanvändningen ser ut har stor betydelse för möjligheterna att upprätthålla eller förbättra statusen hos yt- och grundvatten.

SGU anser att krossat berg eller morän ska användas istället för naturgrus vid byggnation. Lokal tillgång på lämpligt bergmaterial kan minska klimatpåverkan. Vid framtagande av översiktsplan bör frågor som berör materialförsörjning tas upp. Materialförsörjning är ofta regional till naturen och det kan därför vara aktuellt att behandla som en mellankommunal fråga. Även framtida försörjningsläge bör beaktas då tillståndsgivning för täktverksamhet är tidsbunden. Frågor som dessa kan sammanfattas i en materialförsörjningsplan vilken har som syfte att planera för möjligheterna att långsiktigt ha tillgång till byggnadsmaterial för att utveckla infrastruktur och bostadsbyggande. En sådan plan kan utvisa lämpliga områden för framtida materialförsörjning.

Mönsterås kommuns svar på yttrandet

Mönsterås kommun har sett över LIS-områden ytterligare en gång inför granskningen, bland annat med avseende på geotekniska risker.

Kommunen har underlag i form av Dagvatten- risk och sårbarhetsanalys vilka redovisas i både text och kartor. Inga utvecklingsområden eller LIS-områden avses förläggas där sådana risker finns. Längs kusten har en påverksanszon för klimatanpassning, havsnivåhöjning tagits fram för att säkerställa att planering av nya utvecklingsområden tar hänsyn till och påvisar riskerna. Underlag från både MSB och Länsstyrelsen har använts. Vid prövning av markens lämplighet för ny bebyggelse görs ytterligare bedömningar och utredningar. Kommunen har kompletterat planförslaget med huruvida riksintressen avses tillgodoses eller påverkas. I Mönsterås kommun finns inget utpekat område för fyndigheter som innehåller värdefulla ämnen eller mineral vilket är anledningen till att sådant område inte pekats ut eller nämns i text. En materialförsörjningsplan är i dagsläget inte aktuell att ta fram i samband med översiktsplanearbetet då kommunen inte har större fyndigheter av värdefulla ämnen/ mineral eller utpekade riksintresseområden för detta. Om det blir aktuellt kan en sådan plan i framtiden fungera som tillägg till översiktsplanen.

SKOGSSTYRELSEN, inkom 2023-03-08

Översiktsplanen förefaller vara väl avvägd mellan olika samhällsintressen där de globala målen för hållbar utveckling och de nationella miljö kvalitetsmålen ligger till grund.

Skogsstyrelsen ser positivt på att skogens olika miljövärden ska värnas med hänsyn till såväl friluftsliv som biologisk mångfald och vattenförekomster. Avsikten med kalhyggesfritt skogsbruk i den kommunägda skogen är generellt positivt för skogens olika miljövärden. Hyggesfritt skogsbruk kan dock vara svårt att tillämpa i vissa skogstyper med ljuskrävande träslag om man inte vill lämna skogen för fri utveckling. Med lägre krav på virkesproduktion bedöms dock hyggesfritt skogsbruk vara fullt möjligt.

I planförslaget görs en stark koppling mellan blågrön infrastruktur och ekosystemtjänster, till nytta för såväl människor som arters överlevnad.

Avseende förnybar energi läggs stort fokus på sol- och vindkraft medan energi från biomassa inte nämns mer än vad gäller att överskottsenergi från Södra kan nyttjas i större utsträckning. Biomassa från skogen är en möjlighet som kan få stor betydelse för framtida energiförsörjning.

Sammantaget är samrådsunderlaget relativt väl strukturerat men temakartorna för markanvändningen är svårtolkade på grund av otydligt färgval med olika nyanser av grönt mot en grön bakgrund.

Mönsterås kommuns svar på yttrandet

Ställningstagandet gällande hyggesfri skog behålls enligt nuvarande formulering då det är kommunens strävan där så är möjligt. Dock är kommunen medveten om svårigheterna gällande hyggesfri skog då det finns problem med granbarkborre, torra marker och naturlig föryngring i kommunens skog.

Biomassa från skogen som energi har lagts till i det inledande kapitlet Omvärldsanalys och kapitlet Mark- och vattenanvändning: Landsbygd. Kommunen håller med om att det är en möjlighet som kan få stor betydelse för framtida energiförsörjning. Omnämmandet av biomassa som energimöjlighet stämmer väl överens med utpekandet av större markområden som Landsbygd och tillhörande ställningstagande om fossilfri energi.

Kommunen har också uppmärksammat bakgrundskartan i PDF-versionen och har bytt bakgrundskartan till en mer neutral till granskningsskedet. Kartorna i det digitala förslaget har en mer neutral bakgrund där föreslagen markanvändning utmärker sig mer. Översiktsplanen följer Boverkets ÖP-modell 2.1, vilket innebär att den är digital, och rekommenderas att läsas i den digitala versionen för att kunna ta del av all underlagsdata.

STRÅLSÄKERHETSMYNDIGHETEN- SSM, inkom 2023-03-08

En redogörelse för elektromagnetiska fält saknas i översiktsplanen och en sådan bör tillföras. Vid översiktsplanering rekommenderar Strålsäkerhetsmyndigheten (SSM) att ha

magnetfältsexponering i åtanke på grund av den vetenskapligt grundade misstanken om en koppling mellan exponering för lågfrekventa magnetfält och barnleukemi. Den elektromagnetiska strålmiljön kan påverkas kring kraftledningar och transformatorstationer. Elektriska fält avskärmas bra av vegetation samt byggnadsmaterial och orsakar därför inte betydande fält inomhus.

Dock avskärmas magnetfält inte på samma sätt; yttre källor kan signifikant höja magnetfältsnivån inomhus. SSM anser därför att man bör redovisa magnetfältsnivåer vid placering av nya elektriska anläggningar där magnetfältsnivån förväntas bli förhöjd. Särskilt bör teknikval och placering för att begränsa barns exponering beaktas. Detta gäller även exploatering nära järnväg.

SSM ser positivt på redogörelsen gällande radon samt de åtgärdsförslag som tas upp i förslaget. Boverkets rikvärde är satt till 200 Bq/m³ uttryckt som årsmedelvärde. Dock vill SSM betona att radonhalten bör hållas så låg som möjligt. Det kan vara av värde att samla information och hänvisningar till regelverk om radon i översiktsplanen så att man vid samhällsplanering har det på samma plats.

Det saknas en redogörelse kring ultraviolett strålning i översiktsplanen och SSM anser att en sådan bör tillföras. Samtliga cancerformer kopplade till UV-strålning har ökat det senaste året och speciellt i Sveriges södra delar samt kustområden löper större risk. Exponering i barndomen anses spela en särskild roll bör skolområden utformas så att det finns varierade områden med sol och skugga. Mer information finns att läsa på SSM:s hemsida.

Mönsterås kommuns svar på yttrandet

Översiktsplanen har kompletterats, i kapitlet Miljökvalitetsnormer, risker och konsekvenser, med ett stycke om elektromagnetiska fält och dess påverkan. En komplettering görs även gällande att radonhalten ska hållas så låg som möjligt. Översiktsplanen har även kompletterats med ett stycke om ultraviolett strålning.

TILLVÄXTVERKET, inkom 2023-03-08

Tillväxtverket anser att bättre samordning av mellankommunala och regionala planeringsprocesser bidrar till ett effektivare hållbart regionalt utvecklingsarbete. Regeringens *Nationella strategi för hållbar regional utveckling i hela landet 2021-2030* pekar på vikten av det territoriella och fysiska perspektivet i samhällsplaneringen för att synliggöra olika behov samt utvecklingsalternativ i olika geografiska områden. Tillväxtverket saknar denna strategi som utgångspunkten i Mönsterås kommuns förslag till översiktsplan. Dock anses många mellankommunala aspekter ha beaktats i framtagandet av översiktsplanen vilket är positivt.

Samrådshandlingen har möjlighet att ytterligare stärka kopplingen till den regionala utvecklingsstrategin då den beskriver strategins koppling till kommunens utvecklingsarbete samt översiktsplanens roll för genomförandet av strategin. Däremot saknar tillväxtverket förtydliganden kring hur detta sker, hur översiktsplanens och kommunens utveckling bidrar till den regionala utvecklingsstrategins långsiktiga prioriteringar och tvärssektoriella kraftsamlingar.

Tillväxtverket är ansvarig myndighet för riksintresse industriell produktion. I Mönsterås kommun i Kalmar län saknas riksintresseanspråk för industriell produktion och tillväxtverket har för närvarande inga planer på att se över riksintresseanspråken i Kalmar län.

Mönsterås kommuns svar på yttrandet

Mönsterås kommun har främst fokuserat på den regionala utvecklingsstrategin vilket framgår av referenslistan, men viktigt att hålla i åtanke är att den nationella utvecklingsstrategin har legat till grund för den regionala utvecklingsstrategin.

3.4 KOMMUNER

OSKARSHAMNS KOMMUN, inkom 2023-02-03

Oskarshamns kommun ser positivt på att Mönsterås kommun poängterar vikten av samarbete i frågor som leder till att bostads- och arbetsmarknaderna binds ihop genom förbättrade möjligheter att resa kollektivt. Den samverkan som finns med kring den planerade BRT-stationen kan skapa stora mervärden för både Oskarshamn kommun och hela regionen. Vidare ser Oskarshamns kommun positivt på att nya bebyggelseområden där så är möjligt placeras i lägen nära befintliga kommunikationer, infrastruktur och kollektivtrafik. Särskilt utpekade områden mellan Mönsterås och Oskarshamn kan underlätta arbetspendlingen mellan kommunerna. Framförallt då Oskarshamn har ett behov av kompetensförsörjning till den befintliga industrin.

I frågor som rör energi och energiförsörjning har Oskarshamns kommun historiskt har valt att fördjupa kunskap och utveckling av kärnkraft medan Mönsterås kommun tagit ställning till utbyggnad av vindkraft. Oskarshamn nya översiktsplan kommer förhoppningsvis att antas under februari 2023 och därefter påbörjas arbetet med aktualiseringen av den befintliga vindbruksplanen.

Natur, vattendrag och kust har inga administrativa gränser vilket innebär att även rekreation, friluft och besöksnäring inte har det. Emån som rinner ut i Östersjön är ett vattendrag som går igenom både Mönsterås och Oskarshamns kommun vilken har goda förutsättningar till utvecklingen av rekreation och friluftsliv. Oskarshamns kommun samverkar gärna i frågor gällande hållbar utveckling av dessa områden samt håller en god dialog med alla kommuner kring dagvattenhantering och vattenkvalitet.

Vad gäller barn och unga syftar de synpunkter som framförs till att stärka regionen ur arbetsmarknads-, livsmedels- och mobilitetsperspektiv, vilket indirekt får positiva konsekvenser för de yngre. Samverkan kring kollektivtrafik förväntas gynna möjligheten för unga att välja utbildnings- och arbetsort i regionen, men också möjligheten att besöka olika kulturevenemang.

Mönsterås kommuns svar på yttrandet

Mönsterås kommun ser fram emot samverkan inom flertalet olika ämnesområden för att bidra till utvecklingen av respektive kommun, både på en regional och lokal nivå. När Oskarshamns kommun arbetat fram ett förslag till vindbruksplan som skickas ut på remiss ser Mönsterås kommun fram emot att lämna eventuella synpunkter på denna. Avslutningsvis ser Mönsterås kommun, precis som Oskarshamns kommun, gärna att barn och unga väljer utbildning, arbete eller kulturaktiviteter i regionen för att gynna och utveckla det lokala och regionala utbudet.

HÖGSBY KOMMUN, inkom 2023-02-09

Högsby kommun uppskattar Mönsterås kommuns tydlighet vad gäller text och kartor i fråga om mellankommunala och regionala frågor. Flera frågor rör båda kommunerna, som exempelvis rekreation, natur, vatten och infrastruktur.

Vad gäller rekreation borde närheten till Ekopark Hornsö omnämnas i förslag till ny översiktsplan då den gränsar direkt till Mönsterås kommun. Just nu diskuteras möjligheten till utvecklandet av en nationalpark vilket kan vara av värde även för Mönsterås kommun. Genom att lyfta den mellankommunala kopplingen kan naturområdet kring Alsterån stärkas men även kopplingen Alsterån-Emån. Högsby kommun ser positivt på att vattenfrågor får stort utrymme i översiktsplanen och att mellankommunal samverkan nämns som viktig. För närvarande arbetar Högsby kommun för en nationell cykelled längs Emån där önskemålet är att samtliga berörda kommuner gärna involveras. Högsby är medvetna om att Mönsterås kommun arbetat för att binda ihop tätorter i kommunen och att en cykelväg till Sandbäckshult nämns i översiktsplanen. Där ser Högsby kommun gärna att den byggs med avfart mot Hornsö vilket skulle främja rekreationsmöjligheter för båda kommunerna.

Högsby kommun ser positivt på Mönsterås kommuns utvecklingstankar för Stångådalsbanan och på åtgärder för ökat resande på järnvägen. Dock lyfts att Trafikverkets pågående studie belyser potential och förutsättningar för utökad lokaltrafik i form av fler tågstopp bredvid den regionala trafiken. Trafiken som körs behöver vara robust och fungerande så att de regionala sambanden kan stärkas och helst utvecklas. Vidare ser Högsby kommun positivt på förslaget till triangelspår som både gynnar Södras godstrafik och potentiellt persontrafiken. Dessutom är det positivt med utvecklingsmöjligheterna för bostäder i både Blomstermåla och Ålem.

Södras hamn är av stor vikt för Mönsterås kommun då det är en godsnod där hamn och järnväg möts. Utöver godsfunktionen kan den även ha ett beredskapsperspektiv och få betydelse utöver Södras verksamhet. Dock påpekas att det inte finns lika mycket information kring Mönsterås hamn som också har funktion för godstrafik. Den kan ha viss betydelse för utvecklingen av Mönsterås tätort och behöva vägas mot andra samhällsintressen.

Gällande kollektivtrafik kan det finnas potential i kommunal samverkan kring en direktförbindelse för buss mellan Högsby-Mönsterås via Fliseryd. Det skulle öka integrationen för arbets- och bostadsmarknad mellan kommunernas centralorter samtidigt som Ruda och Fliseryd skulle kunna få en bättre kollektivtrafikförsörjning.

Mönsterås kommuns svar på yttrandet

Mönsterås kommun ser positivt på Högsby kommuns svar som helhet och att den digitala översiktsplanen fallit väl ut i sin tydlighet då detta är ett nytt koncept jämfört med kommunens tidigare översiktsplan. De kommunala kopplingarna är mycket viktiga då alla kommuner behöver samverka för att nå gemensamma mål, både på lokal, regional och nationell nivå.

Rekreation och turism är något som båda kommunerna kan dra nytta av och planförslaget kompletteras med informationen och betydelsen av Ekopark Hornsö. Mönsterås kommun samverkar gärna i utvecklandet av cykelleder och ska undersöka möjligheten till att lägga till en anfart mot Hornsö på cykelleden mot Sandbäcksbult.

Mönsterås kommun delar Högsby kommuns förhoppningar om Trafikverket uppmärksammar och lyfter Stångådalsbanans vikt för regionen samt de kommuner som drar nytta av järnvägen.

Södras hamn är precis som Högsby kommun skriver av stor vikt för kommunen och finner beredskapsperspektivet vara en intressant vinkel. Kommunen anser det dock vara upp till Södra om intresset för en sådan utveckling finns men kan i så fall vara behjälplig i frågan. Mönsterås hamn är benämningen på Södras hamn. Hamnområdet i Mönsteråsviken har inte någon godsfunction då viken är mycket grund och istället fungerar som småbåtshamn samt gästhamn.

Mönsterås samverkar gärna med Högsby kommun kring utpekandet av en direktförbindelse som går via Fliseryd och framför detta i dialog med Kalmar Länstrafik. En direktförbindelse skulle öka integrationen mellan de två centralorterna och öka kopplingarna till de orter och byar som bussen passerar på vägen. En fungerande kollektivtrafik är något kommunen lägger stor vikt på vid landsbygdsnära områden.

KALMAR KOMMUN, inkom 2023-02-20

Kalmar kommun anser att förslaget är tydligt avseende syfte, vision och strategier samt utvecklingsinriktning, riktlinjer, ställningstaganden och beskrivning för Mönsterås kommuns planering av utvecklingen. Genom att beskriva mellankommunala både inledningsvis och som en del i förslaget tas ett helhetsgrepp kring frågan.

I augusti 2022 behandlades en uppdaterad version av dokumentet ”Fossilbränslefri region 2030” av den regionala utvecklingsnämnden gällande strategier, mål och handlingsprogram för åren 2023-2025. Kalmar kommun finner det intressant att se hur Mönsterås kommun ser på kommunens utveckling i relation till detta. Vidare ställs frågan hur Mönsterås kommuns uppdaterade ställningstaganden ser ut efter revideringen av dokumentet.

I utvecklingsinriktningen beskrivs bland annat de blågröna stråken. Kalmar kommun noterar att Kalmarsundsleden inte lyfts och påpekar att det är ett rekreationsstråk som binder samman flera kommuner. Det hade därför varit önskvärt att Mönsterås kommun beskriver hur kommunen ser på ledens förhållande till de blågröna stråk som beskrivs och översiktsplanens utvecklingsinriktning.

Kalmar kommun ser positivt på avsnittet om kommunikationer i utvecklingsinriktningen där transportinfrastrukturen beskrivs som en viktig del i samhällsutvecklingen och är vad som länkar samman både kommuner och regioner med varandra och omvärlden. Vidare ser Kalmar kommun positivt på att Mönsterås kommun nämner behovet av trafikplatser, i norra och södra delen av Ålem. Båda är förutsättningar för utvecklingsplanerna för bostadsbebyggelse, främst i Timmernabben. E22:an är angiven som transportled för tyngre och längre lastfordon enligt nya direktiv från EU och Trafverket. Väg 602 (Ålem-Kåremo) fungerar som omledningsväg vid trafikhändelser på E22:an. Både Kalmar och Mönsterås kommun behöver säkerställa att vägen klarar den typen av lastfordon och då främst gällande sikt, vägbredd och vid svängande korsningar. Samma sträcka är utpekad som del i det regionala cykestråket som går längs kuststräckan. Trafiksäkerheten behöver höjas för att bättre värna de oskyddade trafikanterna vid både interna rörelser och vid rörelser till kollektivtrafiken längs E22:an samt långväga turist- eller träningscykling. Dessa åtgärder blir särskilt viktiga vid händelse av E22:ans omledning.

Mönsterås kommun anger flera utmaningar med bakgrund av att E22:an passerar genom tätorten och beskrivs som barriär. Förslaget utgår från E22:ans fortsatta dragning genom tätorten och att tätorten ska utvecklas väster om vägen. Kalmar kommun lyfter frågan om att Mönsterås kommun kanske borde resonera kring ett alternativt scenario i form av förbifartslösning eller beskriva situationen som ett angeläget utredningsbehov. De senaste nationella transportplanerna har riktat resurser till att bygga bort passager genom samhällen och tätorter längs väg E22 och det vore osannolikt att Mönsterås skulle undgå samma bedömning och utveckling. I Region Kalmar läns yttrande till nationell transportplan 2022-2033 anges att förbifart Mönsterås bör vara ytterligare en åtgärd som syftar till att bygga bort flaskhalsar på E22:an med målet om en mötesfri väg på sträckan Norrköping-Malmö. Det skulle även vara intressant om Mönsterås kommun resonerade kring utvecklingsmöjligheten att förbifart Mönsterås är färdigställd och befintlig E22 istället är anpassad till genomfartsgata med stadsliknande omgivningar. Närheten till Kalmar och Oskarshamn samt förbifart E22 borde väcka intresse för både bostadsbyggnation och verksamhetsutveckling i logistiskt attraktiva lägen.

Kalmar kommun lyfter att Mönsterås kommun borde lyfta behovet av en ny gemensam station i Linköping där Stångådalsbanan kan ansluta till både nya Ostlänken som Södra stambanan. Alla kommuner utmed Stångådalsbanan prioriterar en gemensam station i Linköping och kortare restider till gagn för regional utveckling och regionförstoring, även Mönsterås kommun bör förtydliga vad de prioriterar i detta sammanhang. I förslaget till ny översiktsplan anges även önskemål om tågstopp i Ålem och Mönsterås tätorter. Kalmar kommun trycker på det regionala och interregionala perspektivet där en station i varje kommun varit grundtanken. I Mönsterås återfinns stationen i Blomstermåla och andra resor inom kommunen har alljämt skett via buss. Detta perspektiv har behållits med målet att minska restiden för resor mot Linköping och anslutning till Södra stambanan. Genom snabbare tågresor knyts arbetsmarknadsområden samman och regional utveckling prioriteras. Att addera ytterligare stationer motsäger prioriteringarna i de statliga överenskommelser och avtal som finns samtidigt som en översiktsplan ska öppna upp för långsiktiga ambitioner.

Även i Kalmars översiktsplan lyfts möjligheten till en framtida kustjärnväg. En sådan är dock förenad med stora investeringar och ska motiveras i konkurrens med Stångådalsbanan samt E22:an. Det är därför viktigt att kontinuerligt arbeta med utvecklingen av pendlingsmöjligheter med andra hållbara transportslag.

Ålem är redan en central bussnod där det finns stora möjligheter till utveckling. Dock är busshållplatserna helt eller delvis beroende av investeringar för att öka framkomligheten och trafiksäkerheten vid flera in- och utfarter vid E22:an. Kalmar kommun delar Mönsterås uppfattning och arbete för strörre och mer trafiksäkra in- och utfarter vid till exempel Ristomta och riksväg 34.

Kalmar kommun noterar att det i kartan för utvecklingsinriktningen inte skiljer sig mycket mellan illustreringen av det regionala gång- och cykelvägnätet samt det övriga gång- och cykelvägnätet. Det hade varit fördelaktigt om de skiljde sig mer åt i färg. Det är även önskvärt om sträckan Ålem - Kåremo lyfts fram ännu mer som regionalt prioriterad sträcka och viktig koppling mot Kalmar kommun i avsnittet om Kommunikationer; Gång- och cykel.

Gällande markanvändningen i samrådsförslaget anser Kalmar kommun det svårt att skilja ytor för utveckling av transportinfrastruktur åt från befintliga sträckor eller områden. Detta kan göras genom olika och starkare färger. Samtidigt ställs frågan om vad Ej specificerad och Annan användning inom transportinfrastruktur innebär. I avsnittet Utvecklingsinriktning, Kommunikationer pekas ett regionalt gång- och cykelstråk ut men detta finns inte med i mark- och vattenanvändningskartan.

Datum har inte skrivits ut i avsnittet Inledning: Tidig dialog.

Det hade varit bra om Cykelstrategi för Kalmar län nämns i referenser, regionala dokument.

Kalmar kommun önskar att bilder finns till respektive riksintresse.

Avslutningsvis vill Kalmar kommun upplysa om att man är i slutskedet av planprocessen för Kalmar kommuns nya översiktsplan och gärna samverkar med Mönsterås kommun kring gemensamma frågor. En stark mellankommunal samverkan skapar gynnsamma förutsättningar för en gränslös och smidig vardag för människor och näringsliv. Ett gemensamt engagemang kring infrastruktur, mobilitetsfrågor, arbetstillfällen, utbildning och tjänster bidrar till att stärka en hållbar, mellankommunal utveckling.

Mönsterås kommuns svar på yttrandet

Relevanta delar ur Region Kalmars uppdaterade handlingsprogram för Fossilbränslefri region 2030 har lyfts in i planförslaget och lagts till i inledningens omvärldsanalys, och även lagts till i referenslistan.

Kalmar kommuns synpunkt att Kalmarsundsleden inte lyfts i kapitlet Utvecklingsinriktning noteras och textstycket kompletteras därför med information om ledens mellankommunala vikt.

Mönsterås kommun instämmer i Kalmar kommuns resonemang om att det bör säkerställas att den statliga väg 602 (Ålem-Kåremo) klarar tung trafik och längre fordon vid omledning av E22 samt värnar oskyddade trafikanter.

E22 beskrivs som en barriär men utgör också en stor och viktig kommunikationsled i Mönsterås kommun. Trots att många av Trafikverkets senaste lösningar har landat i förbifarter är en sådan för Mönsterås samhälle

inte aktuell. Utredningsbehovet för sträckningen har länge lyfts till Trafikverket gällande behovet av planskilda korsningar, precis som Kalmar kommun nämner, och det går att lösa en mötesfri väg och bygga bort flaskhalsen utan att lösningen är en förbifart. För Mönsterås kommun är det av stor vikt att större trafikplatser säkerställer säkra på- och avfarter till E22, och garanterar en säker trafikmiljö för framför allt oskyddade trafikanter.

Mönsterås kommun har tillsammans med Region Kalmar utrett området för en BRT-station i höjd med Åsevadsgatans anslutning till E22. Kommunens strävan är en bil-, gång- och cykeltunnel under E22 vilket skulle avhjälpa en del av barriärproblematiken. Kommunen fortsätter arbeta för frågan. I ett framtida scenario avses inte E22 utvecklas till genomfartsgata eller att kringliggande bebyggelse sluter nära vägen i form av stadslandskap, utan kommunen arbetar utifrån scenariot om säkrare på- och avfarter. Kommunen önskar natur- och landsbygdsnära bostadsområden samt mindre handelsområden i logistiskt attraktiva lägen med nära koppling till Mönsterås samhälle, oavsett om transporten sker via bil, buss, cykel eller gång.

Mönsterås kommun instämmer i behovet av en ny station i Linköping och tydliggör detta i text till granskningskedet. Ett tågstopp i Ålem skulle dock öka Mönsterås attraktivitet som boendeort ytterligare och möjliggöra för ökad pendling på sträckan. Även om det inte finns utrett eller möjlighet idag så kan ett framtida scenario kunna trafikera sträckorna Högsby-Kalmar eller Vimmerby/Hultsfred- Kalmar och inte endast linjetrafik till Linköping. I ett sådant alternativ hade ett tågstopp i Ålem varit mycket intressant. Med fler mötesspår borde det fungera med båda trafikuppläggen utan att motsäga vare sig nationella eller regionala mål. Översiktsplanen är en långsiktig plan att arbeta för och ett tågstopp i Ålem är någonting Mönsterås kommun arbetar för.

Stråket för en framtida kustjärnväg är ett långsiktigt arbete som kommunen är väl medveten om kräver stora investeringar men anses ändå viktig att peka ut som vision. Till granskningen benämns stråket istället som kommunikationsstråk, vilket då inrymmer flertalet olika kommunikationsslag samtidigt som den regionala och nationella betydelsen lyfts. Kommunen arbetar aktivt för transport med andra hållbara trafikslag, vilket bland annat lyfts i vikten av transportnoderna och ett väl utbyggt gång- och cykelvägnät.

Kartan för utvecklingsinriktningen har tydliggjorts med avseende på bland annat cykelnätet. Användningarna inom transportinfrastrukturen har setts över i mark- och vattenanvändningskartan och tydliggjorts. Inga cykelstråk pekas ut i mark- och vattenanvändningskartan då detta anses bli för detaljerat. Översiktsplanen kompletteras därför med ett tydliggörande av utvecklingsinriktningen och prioriterade cykelstråk. Referenserna kompletteras med cykelstrategin och relevant information har lyfts in i översiktsplanen.

Mönsterås kommun har också noterat att datum har missats att skrivas ut i kapitlet Inledning.

För kapitlet Riksintressen har varje riksintresse kompletterats med en kartbild för att tydliggöra de olika riksintressenas utbredningar. Riksintressena finns även som tänd- och släckbara lager i den digitala karttjänsten samt har kompletterats vid respektive riksintresse i översiktsplanens PDF-version.

Mönsterås kommun uppskattar inbjudan till samarbete från Kalmar kommun och håller med om att en stark samverkan skapar gynnsamma förutsättningar för hållbar, mellankommunal utveckling.

NYBRO KOMMUN, inkom 2023-03-08

Nybro kommun ser positivt på möjliga gång- och cykelvägskopplingar mellan Mönsterås och Nybro. Dock anses kartmaterialet för utvecklingsinriktningen ge en bristande överblick i hur tänkt anslutning ska genomföras och verkar enligt linjedragning i kartan bygga på samarbete med Kalmar kommun för genomförande. Nybro kommun välkomnar fortsatt dialog.

Nybro kommun noterar att Mönsterås kommun avser revidera vindbruksplanen och önskar att Mönsterås tar hänsyn till kringliggande kommuners vindbruksplaner. Nybro kommun avser revidera vindbruksplanen från år 2015 inom ramen för översiktsplanearbete. Även här välkomnas dialog.

I mark- och vattenanvändningskartan är området som gränsar mot Nybro kommun utpekade för användningen Natur och friluftsliv. Till användningen hör beskrivningen om att bland annat utreda möjligheterna till natur- och kulturcentrum. Nybro kommun ser det som ett generellt ställningstagande men det är enbart Jungnerholmarna som är konkret beskrivet i planförslaget. Därför ställer sig Nybro kommun frågande till vad ställningstagandet innebär för utpekade område vid gränsen mot Nybro.

Nybro kommun ser positivt på att Mönsterås kommun har för avsikt att ta fram en grönstrukturplan men föreslår att kommunen överväger att kalla den Blå- och grönstrukturplan. Detta skulle stärka de många viktiga vattenfrågorna.

Kartmaterialet visar kust och hav med farleder. Planer och åtgärder för sjöar och vattendrag är svårare att hitta i mark- och vattenanvändningskartan. Exempelvis skulle LIS-områden även kunna visas under avdelningen Vatten. För helheten är det viktigt att dessa frågor syns gemensamt. Lämpligen skulle den statiska kartan för utvecklingsinriktningen kunna finnas med som motsvarande lager i mark- och vattenanvändningskartan. Nybro kommun ser positivt på de tydliga ställningstagandena kopplade till vatten då frågorna har bäring på ekologiska funktioner, friluftsliv och vattenförsörjning.

Vad gäller övriga synpunkter föreslår Nybro kommun att låsa kartan vid den maximala zoomningsgraden. Detta skulle underlätta för läsaren och läsbarheten. Färgerna i mark- och vattenanvändningskartan upplevs som svaga och vissa objekt kan vara svåra att hitta, exempelvis transportinfrastruktur.

Mönsterås kommuns svar på yttrandet

Mönsterås kommun trycker på att både mark- och vattenanvändningskartan samt kartan för utvecklingsinriktningen med breda penseldrag ska visa visionen för utvecklingen i Mönsterås kommun. Genomförandet blir för detaljerat för att redovisas på ett mer ingående sätt och kommunen avser hålla dialog med berörda parter vid genomförande. Kommunen ser positivt på att utveckla gc-stråken mellan alla grannkommuner.

Gällande den nya vindbruksplanen kommer våra grannkommuners aktuella vindbruksplaner integreras i processen för att påvisa det regionala perspektivet. Mönsterås kommun avser samråda förslaget med grannkommunerna där möjlighet ges att lämna synpunkter.

Alla ställningstaganden inom respektive markanvändning har i det inledande skedet funnits med i popup-rutorna, därav har vissa ställningstaganden funnits med där de inte varit aktuella. Detta har reviderats till granskningsskedet för att tydliggöra ambitionen för respektive yta.

Kommunen har tagit ställning till att åar och vattendrag ska ingå under markanvändningen Natur och friluftsliv eller Landsbygd och är därför inte specifikt utpekade under ett visst kartlager. Kommunen har reviderat kartlagrena i granskningshandlingen så att fler lager ska kunna tändas och släckas i mark- och vattenanvändningskartan, bland annat LIS-områden eller Risker och konsekvenser.

Inzonningsgraden går tyvärr inte att låsa i det digitala verktyg som kommunen använder och lösningen är därför att färgen för markanvändningen försvinner när detaljeringsgraden blir för hög. Kommunen håller dock med om att en lösning vore mest önskvärt.

3.5 NÄMNDER, FÖRVALTNINGAR, RÅD OCH KOMMUNALA BOLAG

TILLGÄNGLIGHETSRÅDET, inkom 2023-02-19

Översiktligt anser Tillgänglighetsrådet att förslaget till översiktsplanen är genomarbetat från många perspektiv samt har ett enkelt och lättförståeligt språk.

Det som Tillgänglighetsrådet saknar och vill förtyligas är svårigheterna med att ta sig över E22:an, speciellt vid Mönsterås tätort. Översiktsplanen föreslår att Mönsterås samhälle vidgas västerut. Därför kommer behovet av en trygg och säker passage över E22:an att öka. Att ta sig västerut till elljusspår och naturområden är det redan idag svårt för personer med exempelvis fysiska nedsättningar eller småbarn.

Vidare vill Tillgänglighetsrådet peka ut svårigheter med att vissa vägar inom Mönsterås tätort ägs och sköts av Trafikverket. Behovet av övergångsställen och tillgängliga parkeringar vid bostäder på Kuggåsvägen ger inget gehör hos Trafikverket. Därför vore det önskvärt om kommunen kunde överväga att överta ansvaret för dessa vägar inom Mönsterås tätort.

Mönsterås kommuns svar på yttrandet

Mönsterås kommun är väl medvetna om problematiken med osäkra passager över E22 och arbetar aktivt i diskussioner med Trafikverket för att få till ordentliga trafikplatser i kommunen, framför allt i Mönsterås och Ålems samhällen, och att möjliggöra en tunnel i samband med planeringen av den nya BRT-stationen och pendelparkeringen i höjd med Högemålavägen. Ställningstagandet och viljeriktningen finns utpekad i mark- och vattenanvändningskartan.

I övrigt får kommunen ta med sig frågan om att överta väghållning för vissa vägar i fortsatt dialog med Trafikverket.

3.6 POLITISKA PARTIER

SOCIALDEMOKRATERNA MÖNSTERÅS, inkom 2023-02-13

Socialdemokraterna uppskattar arbetet och dialogen som förts kring översiktsplanen samt att det varit ett relativt snabbt men övergripande arbete där även kommunfullmäktige deltagit.

Socialdemokraterna ser positivt på att det i planen finns en tydlighet och bra användarvänliga funktioner i den digitala kartan samt att det pekas ut nya utvecklingsområden i alla samhällen, även om tempot i bebyggelsen är lägre än vad planen medger.

Viktigt är att värna natur och biotopmässiga värden och exempelvis pekar ut områdena runt Långehäll, Jungnerholmarna, Lövö, Ramsö, Forsjön, Idhultsjön och längs Emån och Alsterån som prioriterade områden. Socialdemokraterna noterar också ställningstagandet att tätortsnära, kommunägd skog ska vara kalhyggesfri. Detta ställningstagande skulle kunna breddas till tätortsnära eller i anslutning till spåranläggningar och andra målpunkter under Natur och Friluftsliv. Generellt är det viktigt att ta hänsyn till framtida behov av naturområden och promenadstråk samt kustnära stigar i relation till en framtida havsnivåhöjning.

Socialdemokraterna ser positivt på att ny industrimark pekas ut samt att befintliga områden kan kompletteras. Det noteras att tillverkningsindustri idag är en kugge som blandas med service och tjänster, hantverksyrken och inslag av handel i samhällsutvecklingen. I detaljplaner finns ofta en större flexibilitet än vad som kan tyckas framgå av översiktsplanen. Områden som pekas ut i översiktsplanen kanske kan hamna i konflikt med handel och service. För att hindra det kan förtydliganden behöva läggas in redan i översiktsplanen som visar viljan till flexibilitet i de utpekade områdena, alternativt ändra markanvändningen i utpekade verksamhets- och industriområden för att kunna omfatta andra funktioner.

I planförslaget finns formuleringen ”Vi är positiva till och möjliggör för etablering av förnybara och fossilfria energilösningar på landsbygden där så är möjligt” för markanvändningen Landsbygd. Socialdemokraterna vill stryka formuleringen och istället behandla frågan som ett tematiskt tillägg till översiktsplanen. De flesta energianläggningar som byggs idag är storskaliga och av mer industriell karaktär. Inom industri så har kommunen en anläggning som redan idag skulle kunna uppfylla krav som skalskydd och infrastruktur för möjlig etablering av mindre kärnkraftsmoduler (SMR). Behöver särskild hänsyn skrivas in i översiktsplanen? Vidare önskar socialdemokraterna se mer kring solcellstak över parkeringsytor, laddstationer, lämpliga områden för lokala batteriutjämningsstationer samt planerade korridorer för anslutningar och ökad redundans i nätet. I framtiden finns nytta av att ha både anslutningar, produktion och tänk kring lokala lösningar för fungerande elsystem.

Skogsområdena längs vägen mot Nydala i höjd med Fridhem samt Boslät, Torp vore lämpliga områden för planläggning av samma omfattning som mellan Mönsterås och Timmernabben; större tomter i lantliga lägen i mindre kluster.

I Korpemåla saknas mindre utvecklingsområden för bostadsbebyggelse då det verkar finnas ett tryck på bostäder.

Gällande utvecklingsområdet vid Kaffetorget på Oknö önskar Socialdemokraterna att det utpekade området stryks. Motiveringen är att centrum förskjuts, området är av intresse för natur och friluftsliv, att möjlighet till camping och evenemang ska behållas ostört samt att minska risken för överetableringen i förhållande till väg- och VA-nät. Vidare noteras att diskussionen kring omvandlingen av semesterhus på Oknö ger bekymmer då det inte finns tydligt planlagt hur hanteringen av dagvatten ska ske. Är det möjligt att komplettera översiktsplanen med detta?

Mönsterås kommuns svar på yttrandet

Områdena kring Långehäll, Jungnerholmarna, Lövä, Ramsö, Försjön, Idhultsjön och Längs Emån är utpekade enligt markanvändningen Natur och friluftsliv vilket värnar både ekologiska värden och rekreationsvärden. Gällande tätortsnära skog i anslutning till kustbandet så är det svårt att förutse hur naturlivet längs den nya strandlinjen kommer se ut även om det finns prognoser för hur havsnivåhöjningen utvecklas. Många kustnära stråk är utpekade som Natur och friluftsliv men det finns också många naturområden längs kusten inom markanvändningen Landsbygd.

Översiktsplanens syfte är att peka ut mark som är lämplig för ett prioriterat ändamål. Användningen "Verksamheter och industri" i mark- och vattenanvändningskartan innefattar verksamheter som är störande för omgivningen på något sätt men kan även innefatta olika typer av verksamheter. Flexibilitet finns därför inom respektive utpekad markanvändning men det är inte möjligt att kombinera markanvändningar på grund av de störningar som området kan generera. I översiktsplanearbetet utgår kommunen efter Boverkets ÖP-modell 2.1, vilken är tydlig i att användningen "Verksamheter och industri" kan omfatta allt ifrån traditionella industriområden till större handelscentrum, sportarenor med mera. Det är inte aktuellt att ändra eller kombinera markanvändningen.

Vid anläggning av mindre kärnkraftsmoduler (SMR) krävs både detaljplan och miljötillstånd. För att möjliggöra detta reviderar kommunen ställningstagandet "Vi är positiva till och möjliggör för etablering av förnybara och fossilfria energilösningar på landsbygden där så är lämpligt". Genom borttagandet av ordet "förnybara" kan mindre kärnkraftsmoduler möjliggöras då kärnkraft klassificeras som fossilfri men inte förnybar. Gällande en mer framåtsyftande text har kapitlet för Omvärldsanalys/ Fossilfri och resursfri ekonomi utvecklats gällande framtidens energilösningar.

Området mellan Kråkerum-Nydala och Boslät har undersökts närmre för att utreda som eventuellt utvecklingsområde att lägga till i planförslaget. I detta område finns stora ytor med höga naturvärden som bland annat lyfts i naturvårdsplaner framtagna av länsstyrelsen, samt att vissa delar närmast kusten ligger inom risk för översvämning genom havsnivåhöjning, även närområdet kring våtmarken Sylten. Längs vägen mellan Fridhem och Boslät finns på västra sidan jordbruksmark medan östra sidan består av skog som till stor del utpekats i Naturvårdsplanen med klass 2. Därför anses inga större utvecklingsområden vara lämpliga med hänsyn till ovanstående. Däremot är stora delar av det området utpekade som Landsbygd i planförslaget, som möjliggör en varsam förtätning med ny bebyggelse.

I Korpemåla finns oexploaterad mark med en färdig detaljplan för planlagda bostäder. Denna yta pekas i granskningshandlingen ut som utvecklingsområde för sammanhängande bostadsbebyggelse i mark- och

vattenanvändningskartan för att tydliggöra intentionerna med detta område.

Förslaget att peka ut området vid Kaffetorpet på Oknö som utvecklingsområde för sammanhållen bostadsbebyggelse har tagits bort, och området är istället prioriterat som Natur- och friluftsliv i markanvändningskartan.

VÄNSTERPARTIET MÖNSTERÅS, inkom 2023-02-19

Vänsterpartiet anser att ställningstagandet under Mångfunktionell bebyggelse och Sammanhängande bostadsbebyggelse ”I plan- och lovärenden säkerställer vi att nya huvudbyggnader ska uppföras så att naturligt översvämmande vatten upp till +2,8 meter över nollplanet inte skadar byggnadens konstruktion” behöver skärpas. Nivån bör höjas till 3,7 meter över nollplanet med motiveringen att SMHI:s beräkningar är felaktiga. Dessutom bör ställningstagandet inkludera all typ av nybyggnation med undantag av de som behöver ligga vid vatten, t.ex. badhus. Vidare bör begreppet ”nollplanet” förklaras i text.

Kommunen bör göra ett ställningstagande om att utveckla bebyggelsen väster om E22:an även om Vänsterpartiet är medveten om att planskilda korsningar krävs för denna typ av utveckling. På grund av klimatförändringar och stigande havsnivåer är det av högsta vikt att ha beredskap och utveckla bebyggelsen i anslutning till Grön dal, Elgerum och Högemåla.

Kommunen behöver även göra ett ställningstagande om krav att installera solpaneler vid nybyggnation. Samtidigt anser Vänsterpartiet att kommunen behöver en aktuell solcellsplan. Vidare anser Vänsterpartiet även att det behövs ett ställningstagande kring att utveckla laddinfrastrukturen för elbilar i kommunens samtliga orter vilket är viktigt för såväl kommuninvånare som besöksnäring.

Vänsterpartiet anser att det behöver läggas till ett ställningstagande: ”Den biologiska mångfalden ska öka i natur och friluftsområden”. Samtidigt behöver ställningstagandet ”Kommunägd tätortsnära skog ska i möjligaste mån vara fri från kalhyggen” skärpas till ”Kommunägd skog ska vara fri från kalhyggesbruk”. Motivet är dels klimatomfattigt men gör även kommunen mer attraktiv.

Vänsterpartiet undrar varför vi ”bara” ska vara en attraktiv kommun för boende och besökare längsmed kusten? Kommunen behöver vara en lika attraktiv för boende och besökare i hela kommunen och när det gäller vatten; Alsterån och Emån. Ställningstagandet ”Vi ska värna om Kalmarsunds attraktivitet för friluftsliv och rekreation” behöver ändras till ”Vi ska värna om Kalmarsunds, Alsteråns och Emåns attraktivitet för friluftsliv och rekreation”. Det anges att ”Vid ny bebyggelse i kustnära lägen är det av stor vikt att hänsyn tas till kustens höga värden, riksintressen för naturvård och högexploaterad kust samt strandskydd.” Här anser Vänsterpartiet att det behöver förtydligas att ny bebyggelse även behöver ta hänsyn till ökade havsnivåer.

LIS-området vid Skiren bör inte gå ända ner till vattnet då allmänheten behöver kunna röra sig längs strandkanten. Vänsterpartiet anser att området vid Skiren i stället bör utvecklas som friluftsområde med bad, fiske och vandring. LIS-områden vid kusten behöver granskas så att de ligger över + 3,7 meter över havets normalnivå.

Vidare menar Vänsterpartiet att översiktsplanen behöver en starkare koppling till Sveriges miljö kvalitetsmål. Genom miljömål 1 (begränsad klimatpåverkan) förespråkar Vänsterpartiet nödvändigheten av att uppnå netto-0 utsläpp av koldioxid och kol. Satsningar på vindkraft, solceller och biogas är mycket viktiga och kommunen bör ta fram en koldioxidbudget. Mönsterås bruk i form av såg- och massaindustri utgör ur klimatsynpunkt ett kommande problem som måste lösas på nationell nivå. Med hänvisning till miljömål 2 (frisk luft) och 15 (god bebyggd miljö) behöver transporter ske på ett hållbart och effektivt sätt. Förslag är el eller vätgas. Därmed behöver laddinfrastruktur och kollektivtrafik byggas ut. Genom mål 1, 7 (ingen övergödning), 8 (levande sjöar och hav), 9 (grundvatten av god kvalitet) och 10 (hav i balans samt levande kust och skärgård) uppmärksammas den stigande havsnivån med översvämning som följd. Vattenbrist förväntas bli ett mer allvarligt problem i framtiden samtidigt som kvaliteten i kommunens vattendrag och kustvatten behöver åtgärdas. Genom mål 12 (levande skogar) och mål 16 (ett rikt växt- och djurliv) anser Vänsterpartiet att kommunen ska verka för att återstående särskilt värdefulla skogar skyddas och att skogsbruket framöver sker utan kalhyggen eller markberedning. För att ta hänsyn till mål 7, 11 (myllrande våtmarker) och 13 (ett rikt odlingslandskap) menar man i yttrandet att jordbruk bör ske med regenerativa bruksmetoder samt att jordbruket bör utökas så långt det är möjligt med nära relation mellan djurhållning och växtproduktion. En skyddszon på minst 3 meter bör skapas vid alla vatten och dikade jordbruksmarker bör i möjligaste mån återvätas. Genom mål 8 och 10 bör det licensierade yrkesfisket och sportfisket utvecklas samtidigt som dagens minskade fiskbestånd bör åtgärdas. Kommunen bör verka för zoner där antingen fiske eller förekomsten av säl och skarv prioriteras.

Mönsterås kommuns svar på yttrandet

Vid beräkning av grundläggningsnivåer och översvämningsnivåer har kommunen utgått från Boverkets tillsynsvägledning och länsstyrelsens tidigare regionala rekommendationer (som nu ersatts av Boverkets tillsynsvägledning). Vägledningen ligger som grund i ställningstagandet. Dessa är statliga myndigheter vars beräkningar får anses vara korrekta och tills vidare kommer att användas i kommunens arbete. För att påvisa översvämningsrisken har dessutom en påverkanszon tagits fram som tar höjd för +3 meter över nollplan. Strukturer av icke varaktig karaktär är inte inkluderade i ställningstagandet, exempelvis vedbod eller redskapsskjul då dessa inte anses ta lika stor skada som strukturer av varaktig karaktär, exempelvis bostadshus. Påverkanszonen fungerar dock som en upplysning till den som söker bygglov inom zonen, och en prövning görs i varje enskilt fall. Ordet nollplan förklaras i ordlistan.

Kommunen bedömer att de utpekade områdena väster om E22 är ett tillräckligt ställningstagande att utveckla området, och bedömer inte att det behöver specificeras att det är med hänvisning till havsnivåhöjningen. Ytterligare ytor för utveckling pekas ej ut, då det krävs avvägningar mot bland annat ekologiska värden och landskapsbilden.

Kommunen kan inte kräva att privatpersoner ska installera solpaneler vid nybyggnation. Däremot är det ett av kommunens miljömål som gäller för kommunala fastigheter. Lämpligheten i anläggandet av solceller ska undersökas i varje enskilt fall. Ett ställningstagande har lagts till i översiktsplanen för att påvisa kommunens intentioner: "Vi ser positivt på etablering av solcellsparkar". För utbyggnaden av laddinfrastrukturen krävs samarbeten med privata aktörer och specifika ytor kan inte pekas ut i översiktsplanen då detaljeringsgraden är för hög. Däremot finns det lokala miljömålet att "Sambällsbetalda resor och transporter ska senast år 2025 vara fossilbränslefria". Ett förslag på aktivitet tillhörande målet är att se över infrastrukturen för laddstolpar.

Genom ställningstagandet "Vi prioriterar bevarande och utveckling av områden med höga biologiska eller rekreationsvärden, där så är möjligt bör jord- eller skogsbruk kunna samexistera med dessa värden" och "Kommunägd tätortsnära skog ska i möjligaste mån vara fri från kalhyggen" avses den biologiska mångfalden öka i natur och friluftsområden. Ambitionen är att den kommunägda skogen ska vara fri från kalhyggen. Formuleringen grundar sig i de lokala miljömålen och "i största möjliga mån" avser utrymme för nedtagning vid granbarkborreangrepp och träd som utgör risk för människors hälsa och säkerhet. Kalhyggesfritt skogsbruk kan vara svårt att tillämpa i Mönsterås på grund av torra marker och problem med naturlig föryngring.

Ställningstagande för markanvändningen Vatten gäller enbart kusten och havet, vilket framgår både av beskrivningen samt Mark- och vattenanvändningskartan. Kommunens två större åar återfinns under markanvändningen Natur och friluftsliv vilket är anledningen till att dessa inte inkluderas i ställningstagandet för markanvändningen Vatten. Gällande formuleringen om bebyggelse i kustnära lägen läggs det till att det även är av stor vikt att ta hänsyn till ökade havsnivåer.

LIS-området möjliggör särskilda skäl att upphäva strandskyddet för den bebyggelse som avses. Det behöver inte nödvändigtvis gälla permanentbostäder eller fritidsbus utan kan även gälla bebyggelse kopplade till rekreation och friluftaktiviteter. Byggnation ska ske utan att strandskyddets intressen åsidosätts och 20 meters fri passage ska säkerställas mellan vattenlinjen och bostadsbebyggelse. Dock kan verksamheter kopplade till vatten eller vattenaktiviteter behövs förläggas närmre än så. LIS-områden får inte pekas ut längs kusten i Mönsterås kommun enligt 7 kap. 18 e § MB. Därför har inga kustområden pekats ut som således kan riskera att översvämmas.

Kommunen har tydliggjort hur ställningstaganden i mark- och vattenanvändningen kopplas till Agenda 2030 och Sveriges miljömål, lokala miljömål samt barnkonventionen, i kapitlet för Mark- och vattenanvändning.

3.7 FÖRENINGAR, ORGANISATIONER OCH ANDRA SAMMANSLUTNINGAR

SVARTÖ BYALAG, inkom 2023-01-26

Svartö byalag består av ägarna till de fem jordbruksfastigheterna som utgör en stor del av marken och fiskevattnet vid Svartö. Fyra av ägarna är privata medan den femte är Södra. Bylagets synpunkter från de privata jordbruksfastigheterna är att den föreslagna påverkanzonen för Södras verksamhet ska tas bort ur förslaget. Bylaget anser att det är en egen konstruktion i översiktsplanen som berör Svartö och Nygård negativt samt inte har något lagligt stöd i miljölagstiftningen. Man menar även att markanvändningen begränsas så kraftigt att marken tappar stora ekonomiska värden. Bylaget påpekar att det inte finns en liknande zon i kommunen där industri och bostadsområden möts samt menar att föreslagen zon även innebär en begreppsmässig utökning av den s.k störzoner som fanns i tidigare översiktsplan. Bylagets tolkning är att tidigare zon har sitt ursprung i användningen av klorgas i processen för massatillverkningen vilket utgjorde risk för människors hälsa och säkerhet vid eventuellt utsläpp. Beskrivningen av påverkanzonen anses även vara otydligt formulerad och kan tolkas som att alla former av störningar, exempelvis lukt, buller eller vibrationer ska accepteras.

Ytterligare en synpunkt är att den miljökartläggning som gjorts för bostäderna istället bör göras för att fastställa värden för buller, lukt samt vibrationer inom området där det idag finns bostäder. Undersökningen bör i så fall klargöra om det finns risker för säkerhet och hälsa för de boende inom området.

Vidare önskas att en försiktig utbyggnad av nya bostäder måste kunna prövas för att Svartö och Nygårds näringar ska kunna utvecklas.

Mönsterås kommuns svar på yttrandet

Som beskrivet äger Södra en del av marken både norr och nordväst om Svartö, bland annat fastigheten Siggehorva 5:1 som ligger dikt an mot flera av de privatägda bostadsfastigheterna inom Svartö by. I översiktsplanen har ungefär hälften av fastigheten Siggehorva 5:1 pekats ut som Verksamheter och industri, resten som påverkanszon inom Landsbygd. Genom utpekandet av påverkanszon på markanvändningen Landsbygd, så skyddas boende mot att verksamheten utökas till fastighetsgränserna vid de privatägda bostäderna och att påverkan blir större än i dagsläget. Genom att peka ut marken som användningen Landsbygd är det inte möjligt för industrietablering av Södras omfattning och verksamhet, då hade markanvändningen Verksamheter och industri krävts. Området för Verksamheter och industri är i förslaget till ny översiktsplan utpekat i samma omfattning som i den gällande översiktsplanen. Påverkanszonen påvisar främst att störningar förekommer.

Planförslaget påvisar en påverkanszon om drygt 250 meter från industri- och verksamhetsområdet. Som beskrivet i yttrandet består Svartö byalag av ägarna till de jordbruksfastigheter som utgör en stor del av marken och fiskevattnet på Svartö. Att markområdet är utpekat som Landsbygd med påverkanszon hindrar inte det fortsatta brukandet av marken. Utpekandet i översiktsplanen förväntas därmed inte medföra någon ekonomisk förlust för jordbruken.

Södras anläggning omfattas av ett befintligt miljötillstånd. Gränsvärdena som sätter ramarna för tillståndet är hårt reglerade av bland annat miljöbalken och det är inte tillåtet att överskrida dessa. Enligt miljöbalken omprövas miljötillstånd som regel vart tionde år. Påverkanszonen säkerställer en buffertzon från Södras verksamhetsområde. I beskrivningen av formuleringen till påverkanszonen gällande omgivningspåverkande verksamhet används formuleringar som "kan innefatta" och "tydliggör den hänsyn som bör tas". Detta påvisar påverkanszonens syfte. I kombination med formuleringen att "ny bebyggelse utan anknytning till verksamheten begränsas och störningar från verksamheten ska kunna accepteras" syftar dessa till att tydliggöra för både befintliga boende och eventuella intressenter att området är påverkat av störningar.

Värt att notera är att majoriteten av all befintlig bebyggelse, förutom Svartös norra udde, även ligger inom påverkanszonen för havsnivåhöjning vilket gör att ny bebyggelse av varaktig karaktär kan behöva klimatanpassas.

Skrivelserna i översiktsplanen är inget slutgiltigt hinder för bebyggelse, beroende på omfattning. Vid önskemål om bygglov kan ansökan göras till miljö- och byggförvaltningen. Därefter görs en prövning i varje enskilt fall.

SVARTÖ BYVÅRDFÖRENING, inkom 2023-01-26

Svartö byvårdförening är en ideell förening med omkring 100 medlemmar med syfte att bevara och utveckla en attraktiv miljö på och kring Svartö för både boende och allmänheten.

Föreningen anser att föreslagen påverkanszon för omgivningspåverkande verksamhet ska tas bort. Detta då man menar att det är en begreppsmässig utökning av den störzonen som fanns i tidigare översiktsplaner, som endast gällde risker vid eventuella utsläpp av klogaser.

En fråga som lyfts kopplat till påverkanszonen är redovisningen av olika miljökonsekvenser. Då målsättning och konsekvenser för de enskilda förslagen redovisas menar Svartö byvårdförening att frågorna behandlas enskilt och att det blir omöjligt att avgöra vilken bedömning som får överhanden när enskilda frågor konkurrerar med varandra, exempelvis Svartö och Södras verksamhet.

För ett antal år sedan ändrades detaljplanen för del av fastigheten Siggehorva 2:6 m.fl och möjliggjorde industriområde vid Siggehorva. Svartö byvårdförening menar att området ligger inom påverkanszonen och att möjligheterna till industrietablering i närheten av Svartö innebär en osäkerhet kring Svartös miljö. Vidare anser föreningen att översiktsplanen inte bör möjliggöra ytterligare industrietableringar för att undvika fler negativa miljökonsekvenser vid Svartö.

Mönsterås kommuns svar på yttrandet

Se kompletterande information i kommunens ovanstående svar till Svartö byalag.

I Mönsterås Översiktsplan- Del 2 Kusten, från 2006, beskrivs under kapitlet Bruksområdet, Konsekvenser (s.37) att gällande luft och buller måste begränsade störningar accepteras inom zonen med hänsyn till brukets strategiska värden. Gällande hälsa och säkerhet står att störningar kan begränsa ny bebyggelse inom zonen samt att utsläpp av förorenande ämnen får en öka i storlek utan utredning. Med tanke på dåvarande beskrivning av den så kallade störzonen är formuleringen av påverkanszonen inte en utvidgning. Påverkanszonen syftar till att öka medvetenheten kring den påverkan som Södras verksamhet har på omgivningen, både för boende och de som vill flytta dit. Påverkanszonen i sig medger ingen utökning av de miljöregler som gäller för verksamheten och Södras anläggning omfattas av ett befintligt miljötillstånd. Gränsvärdena som sätter ramarna för tillståndet är hårt reglerade av bland annat miljöbalken och det är inte tillåtet att överskrida dessa.

Det ställningstagande som gjordes år 2006 innebar att ny bebyggelse som inte är kopplad till näringarna (jordbruk, fiske, skog med mera) är olämplig. Södras verksamhet innebär än idag påverkan på omgivningen, oavsett om påverkanszonen tydliggörs i översiktsplanen eller inte. Påverkanszonen är till både för Södras verksamhet och för Svartöborna. Då Södra äger en stor del mark norr och nordväst om byn hindrar påverkanszonen inom landsbygd verksamhetsområdet från att utökas mot de privata fastigheterna i Svartös norra och nordvästra delar. Ny bebyggelse, oavsett typ, bedöms alltid i det enskilda fallet för att undersöka de förutsättningar som finns. Därefter kan ett beslut tas, vilket även gäller för Svartö.

Värt att notera är att majoriteten av Svartö, och därmed påverkanszonen för omgivningspåverkan, dessutom omfattas av påverkanszonen för havsnivåhöjning som kan ställa krav på klimatanpassning. Detta gör ny

bebyggelse av varaktig karaktär mindre lämplig då denna skulle riskera att drabbas av översvämning och därmed stora ekonomiska förluster.

Detaljplan för del av fastigheten Siggeborva 2:6 m.fl ligger inom verksamhetsområdet för Södra, och är utpekat område för Verksamheter och industri. Planförslaget pekar ut samma område som den tidigare översiktsplanen från 2006. Nya utvecklingsområden för verksamheten är prioriterade väster om befintligt verksamhetsområde, och säkerställer därför att verksamheten inte utökas söderut, utan ska hålla sig inom markanvändningen för Verksamhet och industri.

FLISERYDS SPORTFISKEKLUBB, inkom 2023-02-21

Fliseryds sportfiskeklubb anser att kommunen under ställningstagande för markanvändningen Vatten behöver vara attraktiv för boende och besökare utmed Alsterån och Emån, inte bara kusten. Likaså ska kommunen inte enbart värna Kalmarsunds attraktivitet vad gäller friluftsliv och rekreation. Emån är minst lika attraktiv, exempelvis genom den storvuxna havsöringen som lockar sportfiskare från andra länder.

Ytor längs Emån bör avsättas för fiske, fisketurismen samt natur och friluftsliv i allmänhet. Turism kan bli en betydande näring för bygden kring Fliseryd-Högsby och ända ner mot kusten. Detta förutsätter dock en målmedveten satsning inom området. Ett natur- och kulturcenter på Jungnerholmarna skulle kunna bli ett nav i en sådan satsning.

Mönsterås kommuns svar på yttrandet

Kommunen håller med om att Alsterån och Emån är attraktiva för boende och besökare. Därför är dessa ytor längs Emån och Alsterån utpekade som Natur och friluftsliv i markanvändningen, vilket prioriterar natur- och rekreationsvärden samt turism- och rekreationsmöjligheter framför andra användningar. Här ingår vattenrelaterad rekreation som exempelvis fiske. Kommunen är måna om den unika fisketurism- och kultur som Emån kan erbjuda och värnar därför den genom användningen och ställningstaganden. Vattenanvändningen är koncentrerad till kusten och har egna ställningstaganden gällande natur- och rekreation.

TIMMERNABBENS SAMHÄLLSFÖRENING, inkom 2023-02-21

Timmernabbens samhällsförening anser inte att det finns behov av ett centrum vid Timmernabbens sydvästra infart och att det är bättre att nyttja befintlig yta för affärsverksamhet. Istället önskar samhällsföreningen att vägar ska prioriteras och tillgänglighet för de som redan är bofasta i Timmernabben.

Varvsvägen bör inte vara den primära vägen ut i samhället. De grönområden och skogsområden som finns omkring samhället bör värnas. Stärk säkerheten över Strandavägen. De som kommer på gång- och cykelvägen söderifrån behöver korsa vägen vid Fagervik för att ta sig till skola, bibliotek samt idrottsverksamhet. Där passerar de allra flesta skolbarn, turister och övriga orsbor. Det finns ingen säker passage samtidigt som hastigheten är för hög. Samma gäller

för de som kommer norrifrån och vill ta sig till varvet, rökeriet, badplatsen eller hamnen. Timmernabbens samhällsförening är medveten om att vägen tillhör Trafikverket och inte kommunen men anser att detta bör prioriteras.

Mönsterås kommuns svar på yttrandet

Anledningen till att Timmernabbens västra infart är utpekad som sammanhängande bostadsbebyggelse och mångfunktionell bebyggelse är för att det finns ytterst få lämpliga ytor för verksamheter och ny bostadsbebyggelse i det befintliga samhället. Genom att de nya utpekade områdena möjliggör både bostadsområden och centrumområde ger detta större möjligheter till förläggandet av nya vägar från Strandavägen till norra respektive södra delen av samhället vilket skulle minska belastningen på bland annat Varvsvägen. Genom förslaget till ny översiktsplan värnas grönområden omkring samhället, framförallt omkring Gaddenäs vilket varit ett önskemål som framkommit under arbetet med ortsanalysen 2022. Nya utvecklingsområden som eventuellt tar naturområden i anspråk är områden som inte innefattar höga naturvärden, men naturvärdesinventeringar ska i regel alltid göras i detaljplaneprovningar där naturmark tas i anspråk.

Kommunen tar med sig synpunkterna kring passage över Strandavägen i framtida dialog med Trafikverket.

3.8 PRIVATPERSONER

Gränsdragning vid Södras industri- och verksamhetsområde

Privatperson 1 och 2 är fastighetsägare till en jordbruksfastighet strax väster och sydväst om Södras anläggning. En del av den utpekade verksamhets- och industrimarken har råkat förläggas över deras fastighet. Fastighetsägarna har ingenting emot Södras utveckling men vill inte att utpekandet ska hindra framtida utvecklingsmöjligheter av deras jordbruk.

Mönsterås kommuns svar på yttrandet

Gränsdragningen har justerats så att det utpekade området för verksamheter och industri nu följer Södras fastighetsgräns. Berörd mark pekas i stället ut som Landsbygd inom påverkanszon för omgivningspåverkande verksamhet, liksom övrig mark omkring fastigheten.

Utvecklingsområde för bostadsbebyggelse vid Kaggetorp

Privatperson 3 ställer sig mot utpekad utvecklingsområde för ny bostadsbebyggelse söder om Kaggetorpsvägen. Huvuddelen av marken är sank och står under vatten vid snösmältningen eller efter kraftiga regn vilket inte gör det lämpligt för bostäder. Privatperson 3 framför att vägen måste breddas för att kunna hålla mer trafik vilket skulle påverka befintliga fastighetsägare och hästverksamheten i området. Vidare undrar privatperson 3 hur det är tänkt att barn ska korsa järnvägen samt väg 34 då både Ica, stor-lekplats och skolan ligger öster och sydöst om föreslaget område. Istället föreslås ny bostadsbebyggelse förläggas i norra delen av samhället, fram till Hultgatan. På så sätt får barnen en relativt säker väg till både skolan och lekplatsen vid Ica, förutom när Sandviksvägen ska korsas.

Privatperson 27 arrenderar mark av kommunen där hästverksamhet drivs inom föreslaget utvecklingsområde för bostäder och ställer sig mot förslaget. Motiveringen är verksamhetens fortsatta förekomst och utveckling. Företaget lockar både turister och andra ridintresserade till gården samt bidrar till Stokkurs verksamhet vilket gör företaget till en lönsam verksamhet där det finns planer på utveckling. Genom förslaget på bostäder ges inte plats för hästverksamheten och privatpersonen menar att företaget riskerar att tvingas flytta till en annan kommun. Vidare menar privatperson 27 att området inte är lämpligt för barnfamiljer med tanke på bilverkstaden i området samt att både järnvägen och väg 34 behöver passeras på väg till skola eller aktiviteter. Kaggetorpsvägen är inte anpassad för ökade trafikflöden. I övrigt behöver Natura 2000-område beaktas.

Mönsterås kommuns svar på yttrandet

Området vid Kaggetorp har i ortsanalysarbetet för Ålem 2019 pekats ut som en framtida plats för förtätning av samhället. Ortsanalysarbetet har genomförts i tätta dialoger med invånarna som själva pekat ut platsen som intressant och möjlig för exploatering. Platsen är centralt belägen i samhället nära Ica samt relativt nära kollektivtrafiknoden Ristomta. Bebyggelse i området skulle bidra till en varsam utveckling av samhället och ge ett tydligare cirkulärt rörelsemönster i samhället. Kommunen arbetar för att få till en gång- och cykelbro över Alsterån vilket skulle underlätta både rekreation och transport till den södra delen av samhället där skola finns och där ett tågstopp ingår i kommunens långsiktiga vision. Vidare har utpekandet av området gjorts mot bakgrund av att det är ett attraktivt läge både nära Alsterån och i en landsbygdsnära miljö.

Kommunen uppskattar inspel om att marken bedöms som fuktig och vattenhållande. Enligt den Dagvatten-, risk- och sårbarhetsanalys som gjorts av WSP (2022) är området inte låglänt eller besvärat av stående vatten vid extremväder och kraftiga regn, varken för scenario år 2040 eller år 2100. Höjdkurvorna i området visar en jämn sluttning från cirka +18 meter över havet vid Kaggetorpsvägen ned mot Alsterån som ligger på omkring +9 meter över havet och borde därmed klara en god avrinning. Jordarterna inom området utgörs av isälvsediment, postglacial sand samt fläckar av sandig morän vilket påvisar en god dränering.

Kommunen finner förslaget om att peka ut ett område i norra delen av samhället, söder om Hultgatan, intressant men skulle resultera i ett än mer utdraget samhälle med bostäder som hamnar ännu längre bort från målpunkter som Ica, skolan och banken.

Vad gäller hästverksamheten bedrivs den genom arrende då marken ägs av Mönsterås kommun. Kommunen avser inte att tvinga bort arrendatorn i och med antagandet av ny översiktsplan, utan syftar till att se över mark som är lämplig för kommunens långsiktiga samhällsutveckling.

Natura 2000-område gäller enbart Alsterån och påverkar inte det utpekade utvecklingsområdet. Dock måste hänsyn tas till Natura 2000-området vid eventuellt framtida planarbete.

Utvecklingsområde för bostadsbebyggelse vid Kaffetorpet, Oknö

Privatperson 4, 5, 6, 7, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20, 21, 22, 23, 24, 25, 26, 28, 29, 31, 32, 33, 34, 35, 36, 37, 38, 39, 40, 41, 45, 46, 48, 49 önskar att området öster om Kaffetorpet ska

behållas i sitt nuvarande skick och utformning då det är ett uppskattat ströv- och naturområde som inte bör utvecklas för bostadsbebyggelse. Nedanstående är en sammanfattning av inkomna yttranden på ämnet:

Majoriteten av de inkomna yttrandena lyfter att det behövs ett ströv- och rekreationsområde i närheten av Mönsterås centrala delar. Det är ett lugnt område där man kan uppleva flera olika naturtyper. Vid byggnation försvinner områdets karaktär av natur och fridfullhet. Området bedöms enligt inkomna yttranden innehålla vissa naturvärden. Privatpersoner 37 och 38 listar både hotade arter och andra arter de uppmärksammat i området och menar att detta borde analyseras bättre i MKB:n. Privatperson 48 och 49 lyfter tystnaden i området som en bristvara och en anledning till att behålla området oexploaterat. Dessutom ingår Oknö i riksintresset för naturvård och frågan är därför hur kommunens ambitioner överensstämmer med att bevara Oknös speciella karaktär. Önskemål om att göra om Oknö till naturreservat finns.

Vidare menar privatperson 48 och 49 att byggnation av området ökar segregationen i samhället. Detta motiveras med att det är redan köpstarka personer kommer ha råd att köpa en fastighet och bygga hus på Oknö. Privatpersonerna framför att samhällsklyftorna måste minska och att utöka ett redan attraktivt område med dyra fastigheter gör inte det. Det torde finnas lämpligare och billigare mark som kan användas för att bygga billigare bostäder som är mer tillgängliga för ekonomiskt svaga, utan att skövla natur- och friluftsområden.

Charmen med Oknö försvinner i takt med att de små stugorna som fanns från början försvinner, enligt privatperson 13, 48 och 49. Det finns redan tillräckligt med bebyggelse då ön är kraftigt bebyggd. Därför behövs inte ytterligare ett villaområde. Fastighetsägare med närhet till strand tenderar att utvidga tomten ända ner till vattnet, med hänvisning till exempel från Lillön. På så sätt begränsas allemansrätten och allmänhetens tillträde till stranden.

Under byggnationen och efter byggnationens färdigställande framför en privatperson att den försämrade luftkvaliteten från avgaser efter ökade trafikmängder och uppförandet av nya skorstenar skulle påverka Oknös uppskattade miljö till det negativa. Vidare önskar privatperson 35 och 36 att biltrafiken över bron som ny bebyggelse bidrar med.

Flertalet menar att det är olämpligt med bebyggelse på grund av de stigande havsnivåerna och att det är olämpligt med bebyggelse på de grönområden som inte berörs av kustöversvämning. Då havsnivån stiger kommer de populära promenadstråken försvinna och de grönområden som finns bebyggs. Vidare framförs att området är gammal sjöbotten och att det medför problem med sank mark.

I ett yttrande från privatperson 19 och 20 framförs att ställningstagandena inom markanvändningen Mångfunktionell bebyggelse och Sammanhängande bostadsbebyggelse inte anses passa in på Oknö.

Många turister från både Sverige och Europa semestrar gärna på Oknö. Privatperson 13 menar därför att både Oknö och Mönsterås skulle missgynnas om turisterna slutade besöka kommunen.

Ett alternativt område för bostadsbebyggelse föreslås vid norra delen av Rörskärsvägen, på båda sidor, med motiveringen att infrastrukturen redan finns och att det inte sköts exemplariskt.

Privatperson 16 undrar vilken hänsyn som tas till kommande generationer samt vilken kunskap som finns om klimataförändringarna kopplade till föreslaget område för bostadsbebyggelse.

Mönsterås kommuns svar på yttrandet

Planförslaget har justerats efter samrådet, och utvecklingsområdet för sammanhängande bostadsbebyggelse intill Kaffetorpet på Storön, Oknö har istället planlagts som Natur- och friluftsliv.

Riksintresset för naturvård gäller Mönsterås skärgård och är ett riksintresse av främst geologiskt intresse. Enligt det underlag som erhållits av Länsstyrelsen gällande värdekärnor för naturvärden återfinns inga höga naturvärden inom aktuellt område på Oknö. Området består idag av gles blandskog, fläckvis buskskikt i form av sly eller unga träd samt lågt fjältskikt. Enligt artportalen är fågellivet runt omkring avsedd yta rikt, men endast ett fåtal arter har rapporterats inom utpekat område de senaste 10 åren. Endast en hotad art har rapporterats inom utpekat område mellan åren 2003-2023 i form av en björktrast (en undersökning i Artportalens register gjordes för datumen 20030101-20230220). Men även om naturvärdena inte är höga bör inte de upplevda värdena förringas. Områden som inte berörs av befintlig bostadsbebyggelse pekas ut som områden för Natur- och friluftsliv för att bevara natur- och rekreationsvärden. Dock anses värdena inte vara sådana som ligger som grund för bildande av nytt naturreservat.

Utvecklingsområde för bostäder vid Kvillen och Kvillegärde, Fliseryd

Privatperson 8 ser med oro på förslaget till utvecklingsområden för bostäder i Fliseryd, dels väster om Kvillegärdevägen och dels vid Kvillegärde (mellan Troilius väg och Patron Gustavs väg). Genom utvecklingen av området kommer Kvillegärdes karaktär från ett litet villaområde att ändras. Privatperson 8 framför att Kvillen och Emån är ett av södra Sveriges viktigaste vattendrag med höga natur- och rekreationsvärden. Utmärkande för Kvillen är förekomsten av natur utan fast bebyggelse. Ny bebyggelse skulle därför få motsatt effekt i form av minskade naturvärden samt möjlighet till friluftsliv och rekreation. Istället önskas fokus läggas på naturvård och skydd av skogen för att gynna det rörliga friluftslivet samt Emån med tillhörande djur- och naturliv.

Privatperson 8 ifrågasätter även om det är nödvändigt att möjliggöra för nya bostäder i de samhällen som ligger i kommunens utkant. Om dessa befolkas försvinner gradvis karaktären och charmen som gör att man vill flytta dit. Vidare påpekas att befolkningsunderlaget är konstant och att det egentligen inte finns ett tryck på nya bostäder. Bebyggelsen skapar endast mindre attraktiva områden för redan bofasta i aktuellt område.

Mönsterås kommuns svar på yttrandet

Både Kvillegärde och området mellan Troilius väg samt Patron Gustavs väg är attraktiva, både för boende och de som söker en lugn och naturnära vardag. Sedan omkring 10 år tillbaka syns en begynnande trend av utflyttning

från större städer till mindre städer eller landsbygden. Denna trend påskyndades av pandemin. Mönsterås kommun erbjuder just dessa attraktiva lägen men det är av stor vikt att en eventuell utveckling sker varsamt och med hänsyn till befintliga värden och omgivande karaktär. Översiktsplanen är inte tvingande utan pekar ut lämpliga områden där ny bebyggelse skulle kunna förläggas. Det behövs olika typer av boenden i olika lägen för att bidra till ett varierat bostadsutbud. Utpekandet av nya områden för exempelvis bostäder möjliggör ett växande befolkningsunderlag. Oavsett om det är inflytt från andra städer eller en flytt inom samhället, exempelvis äldre som önskar ett mindre krävande boende men vill bo kvar inom samma ort. Det i sin tur ger bättre förutsättningar för både offentlig och kommersiell service och verksamheter i kommunens samhällen, vilket redan bosatta ortsbor kan dra nytta av. I framtiden kommer detaljplan för utvecklingsområdena att krävas där förutsättningar samt bebyggelsens omfattning undersöks närmre.

Havsnivåhöjning

Privatperson 9 uppmärksammar kommunen på stigande havsnivåer med risk för kustöversvämning. Vid översvämning drabbas kommunens mest låglänta delar. För centralorten Mönsterås drabbas de centrala delarna, Mönsteråsfjärdens norra strand, Ljungnäsområdet samt jordbruksmarkerna vid Kråkerum. Vid en höjning på 1 meter drabbas omkring 20 fastigheter, vid 1,5 meters höjning omkring 50 och vid 2,5 meters höjning omkring 100 fastigheter. Privatperson 9 framför att extremhögvattnen på 1,5 meter kan inträffa redan idag. Havet stiger med 5 mm/år i en ökande hastighet. I scenariot år 2100 är det 10 % risk för en nivå på +2,5 meter. I scenario år 2050 motsvarar det en nivå på +1 meter.

Mönsterås kommuns svar på yttrandet

Mönsterås kommun är medveten om risken för havsnivåhöjning och har tagit fram en påverkanszon för havsnivåhöjning som påvisar risken. Zonen visar en havsnivåhöjning samt marginal för högvatten upp till +3 meter och avser visa ett scenario om 100 år. Inom påverkanszonen är bebyggelse av varaktig karaktär inte lämplig då risken för ekonomisk förlust är stor och ökar allt eftersom havet stiger. Kommunen avser inte tvinga fastighetsägare att flytta utan snarare öka medvetenheten kring riskerna som kustöversvämning och boende i strandnära lägen är förenat med. Påverkanszonen kommer fungera som bedömningsgrund vid exempelvis planläggning och bygglovshantering där bedömningar kring lämplighet görs i varje enskilt fall. Kommunen baserar påverkanszonen på den officiella statistik och de beräkningar som erhållits av Boverkets tillsynsvägledning och Länsstyrelsen i Kalmar län, vilken i sin erhållit dessa från SMHI. Vidare följer kommunen redan idag länsstyrelsens och Boverkets rekommendationer om att nya byggnader i Mönsterås kommun inte uppförs till en lägre nivå än +2,8 meter och har lagt till ytterligare + 0,2 meters marginal för att påvisa riskerna inom den utpekade påverkanszonen.

LIS-område vid Yttre Åby, Fliseryd

Privatperson 30 framför att kommunen i översiktsplanen inkluderat ställningstagande för landsbygd där jord- och skogsbruket ska bevaras samtidigt som en levande landsbygd ska utvecklas. LIS-områdena utefter Emån är få och det är på flera platser det bedrivs jord- eller skogsbruk samt finns permanentboende i mycket strandnära läge, bland annat Yttre Åby.

År 2018 sökte privatperson 30 byglov för nybyggnation på samma plats som befintligt hus. Efter samtal med kommunen framkom att området omfattas av Natura 2000-område och rekommendationen var att kontakta Länsstyrelsen. Enligt Länsstyrelsen var det inte lämpligt med byggnation inom området. Privatperson 30 önskar nu att det bör tillkomma LIS-område vid Yttre Åby för att möjliggöra utvecklingen av boendet samt jord- och skogsbruket.

Vidare framför privatpersonen att vägbidraget dragits in från Trafikverket samt att även Mönsterås kommun dragit in vägbidraget.

Mönsterås kommuns svar på yttrandet

Bostadshuset är beläget endast 40 meter från Emån och Natura 2000-område samt inom riksintresset för både friluftsliv och naturvård. Mellan bostadshuset och Emån finns områden utpekade som värdekärnor för gräsmark i underlag från länsstyrelsen. Direkt väster om fastigheten finns naturvärden i form av ädellövskog, enligt Skogsstyrelsen. Området ligger dessutom inom naturvårdsplan Emån med Kvillen som innehar klass 1, högsta naturvärdesklass. Detta då Emån är det största och kanske mest värdefulla vattendraget i sydöstra Sverige. En mindre del av fastigheten närmast ån (främst öster om bostadshuset, men även liten del i nordvästra hörnet) ligger inom område för 100-årsflöde enligt den översvämningsutredning som tagits fram av MSB (2014). Dessutom är delar av Emåns strandkant utpekad som eroderbar vilket dels kan påverka befintliga byggnader, dels påverkas av eventuella nybyggnationer. Mönsterås kommun är medveten om problematiken kopplade till utbyggnadsmöjligheterna för strandnära jordbruk men med motivering av ovanstående värden är det inte lämpligt att peka ut området enligt LIS.

Det är fortfarande möjligt att söka vägbidrag från kommunen. Ansökan kan göras på kommunens hemsida under rubriken Enskilda vägar där länk till e-tjänst finns.

Kulturmiljö i Mönsterås

Privatperson 33 lyfter värdet av att de centrala delarna av Mönsterås samhälle är utpekade som riksintresse för kulturmiljövården. Idag är det ett problem att flera butiker på Storgatan läggs ned. Det är därför viktigt att kommunen tillsammans med fastighetsägare, representanter från näringslivet, kommuninvånare och länsstyrelsen arbetar för att behålla och utveckla Storgatan som levande och attraktiv miljö där de kulturhistoriska värdena bibehålls.

Mönsterås kommuns svar på yttrandet

Mönsterås kommun instämmer i att det är viktigt att bibehålla och utveckla de värden som finns och har genom översiktsplanen säkerställt möjligheten till fortsatt mångfunktionell bebyggelse i dessa delar. Den mångfunktionella bebyggelsen omfattar både centrumverksamhet samt bostäder. Översiktsplanen är ett övergripande dokument där kommunens vision visas i breda penseldrag. Det fungerar som ett stödjande och vägledande dokument till kommunens övriga planering, som går in på en mer detaljerad och djupgående nivå.

Energifrågor

Privatperson 33 lyfter att kommunen har mycket vindkraft inom kommungräsen samt ett fjärrvärmenät som utnyttjar överskottsvärmen från Södras anläggning. Översiktsplanen bör peka ut ytterligare lämpliga områden för vindkraft och beskriva hur kommunen avser uppnå de miljömål som riksdagen beslutat om.

Mönsterås kommuns svar på yttrandet

Mönsterås kommun arbetar i samband med framtagandet av den nya översiktsplanen med en ny vindbruksplan, som kommer fungera som ett tematiskt tillägg till översiktsplanen. En mängd olika underlag har använts för framtagandet av översiktsplanen, bland annat Agenda 2030 och de svenska miljömålen. Genom de ställningstaganden som tagits inom respektive markanvändning arbetar kommunen aktivt för dessa och andra mål. Inom markanvändningen Landsbygd finns exempelvis ställningstagandet "Vi är positiva till och möjliggör för etablering av fossilfria energilösningar på landsbygden där så är lämpligt" vilket vittnar om kommunens inställning till fossilfria energilösningar så som vindkraft. Dock krävs noggranna utredningar och en bedömning i varje enskilt fall och det är där som vindbruksplanen kommer fungera som underlag.

Storgatan, Mönsterås

Privatperson 42 undrar när kullerstenen på Storgatan i Mönsterås kommer läggas.

Mönsterås kommuns svar på yttrandet

Under den del där kullerstenen inte lagts på Storgatan ligger en äldre vattenledning. Den behöver bytas och då detta är gjort kan kullerstenen läggas.

Samrådstid och tillgänglighet

Privatperson 28 och 50 ställer sig undrande till hur informationen om översiktsplanen annonserats då personen inte uppmärksammat förslaget förrän sent i processen.

Privatperson 43 och 44 uppmärksammar att datumen för samrådet i både den digitala versionen och PDF-versionen av översiktsplanen fallit bort. Privatpersonerna framför även att översiktsplanen inte blev synlig på startsidan av kommunens hemsida förrän den 25 januari och att en karta sattes upp på Mönsterås bibliotek några dagar innan samrådstiden gått ut. Därför menar de att samrådet ska göras om på grund av felaktigt förfarande.

Mönsterås kommuns svar på yttrandet

Samråd om kommunens förslag till översiktsplan kungjordes i ortstidningen Barometern-OT den 24 december 2022 och på kommunens anslagstavla den 26 december 2022. I kungörelsen fanns information om att handlingarna var tillgängliga på kommunens hemsida, samt information om var och när de öppna samrådsmötena skulle hållas. Information har också delats på kommunens sociala mediekkanaler.

Enligt plan- och bygglagen 3 kap. 12 § ska kommunen kungöra planförslaget först då det är föremål för granskning. Plan- och bygglagen kräver alltså inte att förslaget ska kungöras i samrådsskedet, men kommunen gjorde bedömningen att informationen om samråd skulle nå så många som möjligt och valde att kungöra samrådet. Plan- och bygglagen 3 kap. 8 § ställer krav på att samråd ska ske med länsstyrelse, region och de kommuner som berörs. Kommunen ska också ge kommunens medlemmar, de andra myndigheter, sammanslutningar och enskilda i övrigt som har ett väsentligt intresse av förslaget tillfälle att delta i samrådet. För att ge invånarna insyn i planprocessen samt tillfälle att kunna påverka förslaget tillgängliggjorde Mönsterås kommun planförslaget på kommunens hemsida under remissperioden för samrådet.

Mönsterås kommun uppskattar att privatperson 43 och 44 uppmärksammat att datumen för samrådet fallit bort i planbeskrivningen, detta har även kommunen noterat. I samma stycke stod att förslaget skulle finnas tillgängligt på biblioteken men detta har varit delvis felaktigt då kommunen istället valde att hålla öppna samrådsmöten för allmänheten, för att ges större möjlighet att lämna direkta synpunkter. Översiktsplanen följer Boverkets ÖP-modell 2.1 och är digital, och därför har den endast tillgängliggjorts på hemsidan i samrådsskedet. Efter förfrågan från kommuninvånare sattes planförslaget samt kungörelsen om var förslaget finns tillgängligt upp på Mönsterås bibliotek och Blomstermåla bibliotek. Plan- och bygglagen beskriver inte hur samrådet ska gå till väga, endast att ge invånare, andra myndigheter, sammanslutningar och enskilda i övrigt tillfälle att delta i samrådet.

Mönsterås kommun anser att samrådet genomförts på ett korrekt sätt i enlighet med plan- och bygglagen då förslaget har varit föremål för samråd med länsstyrelse, regionen och grannkommunerna samt för allmänheten och andra som har ett väsentligt intresse av förslaget. Samrådet har kungjorts för att få bred spridning. Planhandlingarna har funnits tillgängliga på hemsidan under hela samrådstiden. Vidare har kommunen godkänt förlängd samrådstid för alla aktörer som begärt det och inte nekat någon till att lämna synpunkter.

Under granskningsperioden finns granskningshandlingarna, samrådsversionen av förslaget, samrådsredogörelse och miljökonsekvensbeskrivningen tillgängliga på kommunens hemsida, där en länk till den digitala översiktsplanen finns att ta del av. För att ytterligare tillgängliggöra planförslaget kommer en utskriven version finnas tillgänglig på kommunens samtliga bibliotek. Kommunen ska även kungöra att planförslaget finns tillgängligt för granskning enligt plan- och bygglagen 3 kap. 13 §.

Ändrad markanvändning för Okneback 4:2

Privatperson 43 och 44 menar att det saknas hänsyn till Sveriges nya livsmedelsstrategi där det övergripande målet är en ökad svensk livsmedelsproduktion och självförsörjningsgrad. Det finns även en regional livsmedelsstrategi med information på Kalmar länsstyrelses hemsida. Under kapitlet risker och konsekvenser finns MKB:n beskriven tillsammans med avgränsningsområdet med Länsstyrelsen. Privatperson 43 och 44 menar att även livsmedelsstrategin är en viktig del att

ta hänsyn till i översiktsplanen. Vidare föreslås rapporten Värna brukningsvärd jordbruksmark i Kalmar län som underlag och vägledning till detaljplanering och översiktsplanering.

I rapporten *Värna brukningsvärd jordbruksmark i Kalmar län* lyfts faktorer för brukningsvärd jordbruksmark där de viktigaste aspekterna tas upp för att klassa jordbruksmark som brukningsvärd. Privatperson 43 och 44 menar att alla faktorer stämmer in på fastigheten Okneback 4:2 och önskar att marken inte ska pekas ut för bostadsbebyggelse. Vidare hänvisar man till en dom gällande en detaljplan för området som slog fast att marken inom fastigheten är brukningsvärd. Privatpersonerna undrar även varför kommunen valt att lyfta Uppsala Länsstyrelses vägledning *Jordbruksmark i prövning och planering*.

Mönsterås kommuns svar på yttrandet

Mönsterås är en kommun med en stor andel både jord- och skogsbruksmark samt betesmark. Genom planförslaget säkerställs de gröna näringarnas fortsatta utbredning och utveckling inom områden markerade som Landsbygd. Majoriteten av kommunens markyta är belagd med denna typ av markanvändning. Inom markanvändningen har kommunen tydligt tagit ställning för jordbruksmark, exempelvis genom att prioritera jord- och skogsbrukets långsiktiga intressen eller att i första hand göra lokaliseringar inom markanvändningen till redan ianspråktagen mark. Detta för att spara både jord- och skogsbruksmark för att gynna den svenska produktionen och självförsörjningen. Därför anser Mönsterås kommun att både den nationella och regionala livsmedelsstrategin följs i förslaget till ny översiktsplan.

Översiktsplanen visar kommunens ambition gällande markanvändningen för hela kommunen. Utvidgningen av befintliga samhällen är ett allmänt intresse vilket också är anledningen till att området vid Okneback 4:2 är utpekad. Området krävs för att tillgodose ett väsentligt samhällsintresse som inte kan tillgodoses på annan plats. I och med framtagandet av översiktsplanen har grundliga undersökningar gjorts där hänsyn har tagits till en mängd riksintressen, allmänna intressen, miljö kvalitetsnormer, områdesskydd, mål och andra underlag. Inte enbart huruvida marken är brukningsvärd eller ej. Kommunen har ända sedan 1990 pekat ut området som lämpligt för bostadsbebyggelse i översiktsplaner och bedömer fortfarande området som lämpligt för byggnation med hänsyn till samhällets utveckling och obetydliga påverkan på exempelvis riksintressen eller skyddsvärda områden. Det avsedda området ligger i ett strategiskt bra läge med nära anslutning till befintlig bebyggelse, kommunikationer, VA-utbyggnad och fiberutbyggnad. Mönsterås samhälle begränsas av E22 och Mönsteråsviken samtidigt som majoriteten av marken kring samhället består av jordbruksmark. Det gör förläggningen av utvecklingsområden på jordbruksmark oundviklig. I Mönsterås finns ett stort behov av bostäder, framför allt i centralorten där trycket på bostäder är som högst och utvecklingsområden för bostäder pekas ut i olika typer av lägen. Genom förslag till ny översiktsplan erhålls både mer centrala lokaliseringar och mer natur- eller landsbygdsnära lokaliseringar, som Okneback. Läget är som beskrivet bra men den mindre storleken på området vittnar om att hänsyn har tagits till den kringliggande jordbruksmarken. Området hade kunnat omfatta en mycket större yta både österut och söderut men genom övervägningar bedömdes ytans föreslagna storlek vara lämplig för ett utvecklingsområde för bostäder. Kringliggande markområden österut och söderut har mindre koppling till befintliga bostadsområden och ingår i ett större sammanhängande landsbygdsområde.

Kommunen använder Länsstyrelsen i Uppsalas vägledning då den ger en tydlig överblick gällande bedömningsprocessen. Vägledningen från Hushållsskapet gäller de faktorer som det bör tas hänsyn till vid prövning. Genom att kombinera dessa två dokument finns både underlag för prövningsfaktorer och vägledning genom processen.

Frågor kring Blomstermåla

Privatperson 47 undrar hur planen ser ut för att bibehålla det kulturarv som finns i Blomstermåla, t.ex Folkets hus. Detta för att kunna öka intresset för Mönsterås kommun. Vidare ställs frågan om det går att förtydliga hur översiktsplanen kan gynna de kulturhistoriska värdena.

I Blomstermåla har det pekats ut bostadsbyggnad nära centrum. Går det att förtydliga hur kommunen kommer arbeta för att aktivt skapa fastigheter som är attraktiva i de utpekade områdena? Hur ser kommunens plan ut för att arbeta för fler bostäder i Blomstermåla, främst gällande hyres- och bostadsrätter men även serviceboende i både centralt och kollektivtrafknära läge?

Vidare beskriver privatperson 47 att en av Blomstermålas tillgångar är närheten till Alsterån med tillhörande naturområden. LIS-områden ska bidra till utveckling och serviceunderlag på landsbygden genom att möjliggöra bostäder eller anläggningar i strandnära, men ej kustnära, lägen. Hur kan översiktsplanen möjliggöra för att öka boende naturnära i Blomstermåla mer konkret?

En utmaning för Blomstermåla är att ungdomar väljer andra orter än Mönsterås samtidigt som det finns ett stort behov av personal inom industri/tillverkning. Hur gynnar de nya översiktsplanen tillväxt och perspektivet på ungdomar?

Privatperson 47 menar att den framtagna översiktsplanen verkar bygga på att gynna pendling till större orter. I planen saknas en strategi för att behålla jobb och skolor i Mönsterås och som skulle kunna gynna Mönsterås handel. Hur översiktsplanen bidrar till tillväxt för kommunen borde förtydligas då de sträcker sig över lång tid framöver.

Mönsterås kommuns svar på yttrandet

Översiktsplanen visar kommunens viljeinriktning gällande hur mark- och vattenområden ska användas, utvecklas och bevaras. Detta görs i breda penseldrag och på en mycket översiktlig nivå vilket är anledningen till att dokumentet inte redovisar en större detaljeringsgrad i vissa frågor.

På frågan om kulturarvet i Blomstermåla ser kommunen att dess kulturvärden är viktiga att bevara samtidigt som det är utgångspunkten för utvecklingen i samhället. Genom en varsam utveckling av dessa miljöer kan även kommande generationer få ta del av vår gemensamma kulturhistoria. Till översiktsplanen togs ett kunskapsunderlag fram av Kalmar läns museum och där finns mer att läsa tillsammans med de kulturmiljöutredningar som tagits fram för Mönsterås, Timmernabben samt Ålems kyrkby och Patabholm. Blomstermåla är lämpligen nästa ort att undersökas gällande kulturhistoriskt värdefulla bebyggelsemiljöer. Kommunen har även ett kulturminnesvårdsprogram där Blomstermåla finns med, men detta är i behov av aktualisering. Folkets hus i Blomstermåla är ett exempel på bibehållning av kulturarvet genom att kommunen 2023 köpte fastigheten i syfte att kunna fortsätta förvalta de kulturhistoriska värden och arv som är kopplat till byggnaden.

Det senaste årtiondet har en begynnande trend varit att fler söker sig från storstäderna. Trenden tog ytterligare

fart genom pandemin då fler ville bo i mindre städer eller på landsbygden. Genom att peka ut utvecklingsområden för sammanhängande bostadsbebyggelse i naturnära lägen ges möjlighet för fler att bosätta sig i Blomstermåla. Det kan även gälla LIS-områden. Genom förläggandet av bostadsområden i Blomstermåla eller LIS-områden i Skälleryd och Årbult ökar kundunderlaget till butiker och verksamheter i eller nära Blomstermåla. Det blir fler som både handlar och förhoppningsvis söker jobb på orten samtidigt som underlaget till kollektivtrafiken blir större.

Översiktsplanen visar det långsiktiga perspektivet genom möjliggörandet av nya verksamhetsytor som gör att företagare vågar satsa. Vidare lyfter översiktsplanen vikten av de stora transportlederna vilket inkluderar fortsatt tillgänglighet och kollektivtrafik. Fler verksamheter ger fler arbetstillfällen och en god tillgänglighet till dessa gör det attraktivt för ungdomar att söka sig till eller att stanna på orten. Genom att möjliggöra nya ytor för boenden kan flyttkedjan vidareutvecklas och lediga, billiga bostäder möjliggörs för ungdomar och unga vuxna.

Påverkanszon för omgivningspåverkande verksamhet

Privatperson 50 önskar att påverkanszonen för omgivningspåverkande verksamhet vid Södras anläggning tas bort. Denna har utökats från den tidigare så kallade störzonen utan fastighetsägares vetskap och ligger för nära Hammarglo. Personen menar även att zonen inte fanns med i översiktsplanen från år 2006. Påverkanszonen möjliggör för Södra att släppa ut föroreningar i både luft och vatten på fastighetsägarens mark.

Privatperson 50 ställer sig även tvekande till det nya utpekade området för verksamheter och industri sydväst om Södras anläggning.

Mönsterås kommuns svar på yttrandet

Påverkanszonen finns i gällande översiktsplan från år 2006 (se s.36) och bedöms fortfarande vara aktuell. Södras anläggning omfattas av ett befintligt miljötillstånd. Gränsvärdena som sätter ramarna för tillståndet är hårt reglerade av bland annat miljöbalken och det är inte tillåtet att överskrida dessa. Enligt miljöbalken omprövas miljötillstånd som regel vart tionde år. Påverkanszonen är av samma omfattning som den tidigare störzonen. Genom att markområdet är utpekade som Landsbygd inom påverkanszon hindras inte det fortsatta brukandet av marken. Se mer utförliga svar till Svartö byvårdsförening och Svartö byalag.

Området för verksamheter och industrier möjliggör etablering av omgivningspåverkande verksamheter som inte kan förläggas i direkt anslutning till sammanhängande bostadsområden. Synergieffekter vid etablering kan skapas genom närheten till E22, industrijärnvägen och hamnen för godstransporter och Södras produktion av grön elenergi, fjärrvärme och biodiesel. Den regionala arbetsmarknaden kan utökas och bidra med kompetensförsörjning samt kompetenshöjning inom kommunen.

